

Tartalom

Tanulmány

Lengyel Dénes: A harcos újságíró (részlet)	437
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Fodor Lajos: Légy hálaadó ember! Lukács 17,11–19.....	442
Major András: Jézus Krisztus, a nagy Főpap. Zsidókhöz 4,14–16.....	444
Sipos Géza: Szeretet és szerelem. Énekek Éneke 8,6	446
Vásárhelyi János: Vigyázzatok! Józsué 23,11	450

Reformáció nagyhetére

Id. Fekete János: Te nálad van a bocsánat... Zsoltárok 130,1–4	452
„Én vagyok az, aki veled beszélek.” János 4,26.....	453
Másnap... János 1,35–43.....	455
„De most cselekedjetek!” Haggeus 2,4–5	457
Só és világosság. Máté 5,13–16.....	458
Az Úr az én Pásztorom. Zsoltárok 23,1	460

Reformáció ünnepére

Sipos István: Ne félj te kicsiny nyáj! Lukács 12,32.....	463
Zöld György: Ninivei csodák. Jónás 3,1–10.....	465

Lectio continua

Henk van de Graaf: Kilátásaink. 1Mózes 8,1–20	468
Isten hűségében a mi életünk biztos kezekben van. 1Mózes 8,20–9,17.....	471
Istenadta emberi élet. 1Mózes 2,4–17.....	474

A Genezáret partján

Farkas József: Lelkület.....	478
------------------------------	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliórára:

Móra László Tibor: Emberi jogok kontra isteni jog. 1Mózes 4,23–24; Róma 12,16–21	479
--	-----

Presbiteri órára:

Jenei Tamás: Témajavaslat a 2001–2002-es téli időszak presbiteri óráihoz.....	480
---	-----

Székely Károly: A templom. Zsoltárok 26,8	482
---	-----

Rádiopredikáció:

Adorjáni László: A műhely. János 9,1–7.....	484
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Bóné Lajos: „Meg vagyok keresztelve”. Máté 28,18–20	485
---	-----

Esketési igehirdetés:

Vincze Csongor: A szeretet soha el nem fogy. 1Korinthus 13,8a	486
---	-----

Temetési igehirdetés:

Lőrincz István: Foházkodjál csendesen. Ezékiel 24,15–18.24a; 25.27	488
--	-----

Ünnepi műsor a Reformáció ünnepére.....	491
---	-----

A borítólapon Gergely István plakettje

Hátlapon

Benedek Elek: Ne bánts d a fát!

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Lengyel Dénes

A harcos újságíró

(részlet)

Amikor 1901-ben Gyórfy Gyula, az élelmes országgyűlési képviselő megvásárolta a Magyarság című lapot (a lapnak nincs köze a két háború között kiadott hasonló című nacionalista, majd nyilas újsághoz), Benedek Eleket szólította munkatársul, és nemsokára a felelős szerkesztői állást is rábízta. Mennyi lehetőséget kínált ez a fővárosi újság, amely a „székelykérdés” ügyének tág teret adott! Benedek Elek lelkesen kezdett dolgozni, hiszen a székelykérdés már régóta foglalkoztatta. De valójában miben áll hát a „székelykérdés”?

Erre Balogh Edgár szavaival válaszolhatunk, aki Benedek Elek: *Halljátok, emberek?* című, politikai írásokat, irodalmi bírálatokat tartalmazó válogatásának előszavában ezt írja erről:

„Magyarország gyáriparának fejlődése a tizenkilencedik század végén meggyorsult ugyan, de ez a fejlődés a gyarmati és feudális maradványok korlátai között egyoldalúan csak Budapestet alakította ki nagyipari centrummá, ami még kirívóbbá tette az ipari és mezőgazdasági terület szétválását, vagyis a város és falu ellentétét. A városi munkaerő-szükséglet azonban korántsem emelkedett olyan mértékben, mint amilyen rohamosan megnőtt a falusi munkanélküliség a paraszti társadalom osztálytagozódásának előrehaladása s az agrárválság következtében. Ez az aránytalanság a nagyipari fejlődés korlátozott volta és a parasztság egyre szélesedő proletarizálódása között különösen a mostohább hegyvidéken járt súlyos következményekkel, vagyis a nemzetiségi területeken... Nos, a székely lakosság is a történelmi Magyarország nemzetiségeinek sorsában osztozott. Helyzetét még súlyosbította, hogy területileg legtávolabb esett Budapesttől.”

Ehhez járult még a birtokokat rendező tagosítás, amely számos visszaélésre adott alkalmat. Különösen nagy kárt okozott az addig közös legelők, erdők elvesztése: ezeket magánbirtokosok vásárolták meg. A Székelyföldön nagybirtokok alakultak ki, a falvak népe pedig elszegényedett, sőt, sok helyen végső nyomorba jutott. Azt is mondták a kortársak: a székelykérdés nem más, mint kenyérkérdés. Ennek a kenyérkérdésnek számos következménye volt: a székelyek egy része elvándorolt szülőföldjéről, először Moldvába járt kenyeret keresni, majd végleg kivándorolt: Amerikába ment. Az Osztrák–Magyar Monarchia egyik legnagyobb szegénye, a lánykereskedelem éppen a Székelyföldön bizonyult virágzó üzletnek. Szóvá tette ezt Jókai is a képviselőházban, írt is róla *A jövő század regényében*. Jellemező a korra, hogy egy derék székely polgári iskolai tanár, Kiss Jenő leleplezte a határszéli lánycsempészeket, és faluról falura járva mindenütt óvta tőlük a székely lányokat, családokat. Néhány lányt sikerült is megmentenie, ezeket egy fővárosi jótékonyági intézmény, a „Márta egyesület” gondjára bízta. De a lánycsempészeknek jó összeköttetése lehetett, mert szegény Kiss Jenőt fegyelmi tárgyalás elé állították, majd el is ítéltették, mert a lánycsempészekről megszabadított székely lányokat cselédnek szegődttette, holott nem volt cselédszerzői iparigazolványa...

Ez az epizód is jól mutatja: a székelykérdést derék, lelkiismeretes, a népért felelősséget érző tanítók, tanárok, újságírók vetették fel, ők dolgoztak a székely nép megmentéséért, őket gúnyolták „székely mentőknek”. Másfelől a hatóságok, a kormány korrupt tiszt-

viselői baksisért eladták magukat, s amikor a nép kenyeret kért, hazafias frázisokkal fizettek.

Mégsem volt hiábavaló a botrány: amikor Kiss Jenőt elítélték, a székely újságírók megalapították Marosvásárhelyen az első Székely Társaságot. Az 1899 őszen alapított társaságot nemsokára újabbak követték, 1901-ben már ötven hasonló társaság működött. Ezeknek célját László Gyula így foglalja össze *Székely Társaságok* című írásában:

„A Székely Társaság azért jött létre, s azért van, hogy az Erdély részi magyarság megmentésére, kulturális és gazdasági érdekeinek fejlesztésére irányuló törekvéseknek... teret nyisson és érvényt szerezzen.”

1901-ben már pattanásig feszült a helyzet. Erre mutat Bartalis Ágost röpirata is, aki *Segítsünk a székelyeken*, címmel megrázó képet fest a Csík megyei állapotokról. A kászon-alsíki főszolgabíró, aki a nép szegénységét, nyomorát látva, már hitelszövetkezet alapításával is megpróbálkozott, rámutat arra, hogy sürgős állami segítségre van szükség: földhitelintézetet kell alapítani! Bartalis többek között ezt írja a nép nyomoráról:

„Azok a halálos mérgű kelevények, melyek a ménasági nép testén fakadoznak, éppen úgy megvannak a többi községekben is. A vér meg van romolva, a bomlás, rothadás folyamata megindult... A szegény székely rejtegeti a világ szeme elől még terheit, adósságait, miként a gazdasszony kötényében a parazsat, míg egyszer az egész kötény lángot vet, és felperzseli gazdáját. Minden nap látom, tapasztalom az általános szegénységet, eladósodást, elégtelenséget a többi községekben éppúgy, mint Ménaságon, s kétségbeesve szemlélem a napról napra való hanyatlást, süllyedést.”

Egymás után jelennek meg az újságcikkek, a röpiratok ebben az ügyben: a székelykérdés a századfordulón országos, középponti probléma lett. Két oldalról közelítették meg: a székelyföldi intelligencia követelményeket támasztott: munkaalkalmat, vasutat, hitelt, szakiskolát követelt, a kormány pedig csak ígérekkel, látszatsmegoldásokkal iparkodott elejét venni a bajoknak. Ezért érthető, hogy a hírhedt tusnádi kongresszus évében, 1902-ben S. Nagy László (Transsylvania) így kezdi *A székelykérdés* című röpiratot:

„Ez a kérdés nem egyéb, mint a székely nép anyagi és erkölcsi romlásának kérdése...”

A székely főnemesek legtöbbször vagyonilag részben vagy egészen tönkrement, lenézi és megveti a munkát, kicsibe veszi a munkásnépet és a tudomány embereit.

Még rosszabb a sorsa a székely középosztálynak, melynek ma már csak romjai vannak, s a főnemeseken kívül a Székelyföldön jóformán csak teljes szegénységben és nyomorban sínylődő népet találunk...

Ennek a népnek földművelése, állattenyésztése, erdőgazdasága elhanyagolt, ipara majdnem teljesen tönkrement, s megélhetési feltételei súlyosakká váltak.”

Így áll hát a székelykérdés, amikor Benedek Elek átveszi a Magyarság c. lap szerkesztését. De vajon mit tud ő erről a kérdésről?

Benedek Elek sok tapasztalatot szerez szülőfalujában, az udvarhelyi kollégiumban, gyűjtőútjain és a legációk alkalmával. Az igazi nyomort azonban nem ismeri meg, mert édesapja a falu egyik első gazdaembere, rokonai mind a maguk munkájából élnek, de saját földjüket művelik meg, és minden ünnepen „kalácsot sütnek”. Amikor legációba vagy gyűjteni megy, a papnál vagy egy jobb módú gazdaembernél száll meg – nincsen találkozása a nyomorral. Ezt a népköltészet sem ismerteti meg vele, a Székelyföld problémáit valószínűleg 1881-ben látja meg teljes összefüggésükben, amikor részt vesz a Székely Mívelődési és Közgazdasági Egyesület augusztus 28-án tartott nagygyűlésén. A gyűlésen felolvassa a *Bíró Máté és a Nagy Bihal Albertné* című népballadát, rövidesen mind a kettő megjelenik a *Székelyföldi gyűjtésben*. Ezután Erdélyi Károly felső püspök-

lai igazgató tart előadást ilyen címmel: *Mik volnának a teendők a székely nép anyagi és szellemi jóléte emelése érdekében*. Érdeemes nyomon követnünk Erdélyi Károly előadásának gondolatmenetét, mert Benedek Elek számos cikkében, könyvében találunk olyan gondolatokat, amelyek ebből az előadásból eredhettek.

Fontos feladat a tanulás, mert csak azok a népek haladtak előre, „melyek kereskedéssel párosult kézmű- és gyáripart üznek”.

Nagy hibája a székely embernek, hogy, ha csak módjában áll, gyermekét szereti „úrrá” tenni. Lenézi az iparost, mindenáron nadrágos embert akar faragni a fiából.

Fontos feladat a mezőgazdaság okszerűsítése s ezzel kapcsolatban az ipar és a kereskedelem ápolása és fejlesztése.

Ha valahol túlnépesedés mutatkozik, ott nem a kitelepítés az első teendő, hanem a lét fenntartásához szükséges dolgok szaporítása.

Nem is a kitelepítés, hanem a visszatelepítés foglalkoztatja Benedek Eleket, amikor 1882-ben sor kerül a bukovinai csángók egy részének áttelepítésére.

A bukovinai csángók ősei a mádэфalvi veszedelem után (1764) vándoroltak ki a Székelyföldről és Hadik András, majd II. József császár telepítette őket Bukovinába. 1776–77 telén száz székely család költözött Moldvából Bukovinába, és a moldvai határ közelében megalapította Fogadjisten és Istensegítség falut. Az újabb települők alapították 1785–86-ban a császárról elnevezett Jóistenfalvát és Hadik- meg Andrásfalvát, amelyek Hadik Andrásról kapták nevüket.

A bukovinai csángók egy része vállalkozóvá lesz és meggazdagszik. Sertéshizlalással, fuvarozással, zöldségtermesztéssel foglalkoznak a kivándorolt székelyek, s még olyan is akad közöttük, akinek két-három cséplőgépe van. Annál nehezebb a föld nélküli szegények sorsa. Erről Belényesy Márta ezt írja:

„Legtöbbjük számára a szegénység nagyon is kemény életet jelentett. Az a földtelen, aki tavasztól őszi családjától távol, Moldvába kényszerült, s még télen sem pihenhetett – december végén már mehetett a havasokra fát vágni –, s az a saját házzal rendelkező szegény ember, akinek sokszor nemcsak magának, de tőle elszakadva feleségének is más házáznál kellett szolgálatot vállalnia, nemigen gondolhatott arra, hogy sokat szerezzen.”

Különösen sokat szenvedett a szegénység 1879-től fogva a rossz termés miatt.

A csángók a nyomor elől menekültek Bukovinából, de ezt Rákosi Jenő hazafias érzésüknek tudta be, és lapjában erősen támogatta a visszatelepítés ügyét. Az ifjú Benedek Eleket küldte el 1882 tavaszán, hogy a visszatelepítés munkájában részt vegyen, és a közönséget cikkeivel folyamatosan tájékoztassa.

Három tagú küldöttség utazik Bukovinába, vezető Odescalchi Artúr herceg – díszmagyarban. Az ő adjutánsa Szádeczky Lajos, aki *A székely nemzet története és alkotmánya* című munkájában megörökíti a visszatelepítés történetét. A küldöttség harmadik tagja Benedek Elek, aki ezt írja a bukovinai csángó falvakról:

„Mind a négy falunak van néhány jómódú gazdája, a nagy többség azonban földhözragadt szegény: verejtékük keskenyre szabott földeskére hull. Moldvában, bojárok uradalmain izzadnak nyáron a téli kenyérért. Hosszú itt a tél, a nyári szerzemény nem elegendő: mind adósai a bojároknak, s jórészt adósság fejében izzadnak tavasz nyíltától betakarodásig – esztendőről esztendőre így éldegélnek, így tengődnek szegények.

Nem elég, hogy összeírjuk a hazavágyakozók nevét, a bojárok kezéből ki is kell váltanunk őket. Kétheti munka ez a szomorú összeírás, az adósságlevelek kiváltása: a csángó vezér oldalán a nagy fekete bőrtáska mindegyre kiürül.”

Végre befejeződik ez a szomorú vásár: 2200 csángó utazik az Al-Duna felé, mert ott fog letelepedni. Útközben ünneplés, vendégszeretet, lelkesedés – nemsokára elkövetke-

zik a kiábrándulás is. A „magyar mentés” rosszul volt megszervezve: a csángók egy része a belvizek, az árvizek pusztítása miatt visszatért Bukovinába.

Mindez nem kerüli el Benedek Elek figyelmét, bár ő csak úti kísérő, a letelepítésben már nincsen szerepe. De a székelyek, a csángók minden ügye foglalkoztatja, és korán megtanulja, mi a különbség a hazafias frazeológia és a komoly munka között. Íme, mindenki lelkesedett, a retorikai pátosz pufogott, de olyan helyre telepítették a nyomor elől menekülőket, hogy azoknak egy része visszavándorolt.

Sok hasonló esettel találkozik Benedek Elek, mert ő lesz az 1899-ben megalakított Székely Egyesület titkára.

A Székely Egyesület azt a tevékenységet folytatja, amelyet 1876-ban a Székely Mívelődési és Közgazdasági Egyesület elkezdett. Mi az egyesület célja, és hogyan kívánja ezt megvalósítani?

Az egyesület célja: A székelyföldi lakosok szellemi és anyagi előhaladásának fejlesztése, támogatása és folyamatos segítése.

Az egyesület a cél elérésére a következő eszközökkel törekszik: a székelyföldi tanulóknak szakszerű, különösen ipari kiképztetése; a székely kivándorlás ügyének és mértékének figyelemmel kísérése, korlátozására és meggátlására vonatkozó intézkedések; a székelyföldi munkások számára keresetforrások közvetítése; általában a székely nép művelődési és közgazdasági érdekeit szolgáló intézkedések foganatosítása.

Az egyesület mindenese a titkár: Benedek Elek feladata az ügyek előadása, a jegyzőkönyv vezetése, a határozatok végrehajtása, az ügykezelés ellenőrzése és a kiadványok szerkesztése.

De az író nem panaszkodik, fáradhatatlanul végzi a titkári teendőket, saját keze írással válaszol a levelekre, szervez és irányít, mintha ez lenne legfőbb hivatása.

Mennyire megőrül, amikor Győrffy Gyula felkínálja: írjon a székelykérdésről a Magyarországon!

Egymás után jelennek meg cikkei, amelyekben megbélyegzi a mandátum-vigéceket, akik kortések útján vásárolják a szavazatokat. Kiszámított támadás ez, mert székelyföldi munkatársait szeretné bejuttatni a parlamentbe a hitvány, ígérető vigécek helyett (*Vád székelyek ellen, Mandátum-vigécek*).

A székelyek kivándorlásáról írt, *Halljátok, emberek?* című cikkét, így kezdi:

„Szűkszavú táviratban adja hírül székelyeresztúri tudósítónk, hogy holnap huszonhat székely család indul az Udvarhely megyei Szenterszébet községből – Amerikába. Jegyezzük meg ezt a napot, 1902. január 16-át: ezen a napon kezdődik a székely népnek tömeges kivándorlása az Újvilágba, ha ugyan a hatóság erővel ki nem veszi az új hazát keresők kezéből a vándorbotot. Még nem tudjuk, de talán így lesz: a csendőrség szuronyt szegezve áll a koldus székelyek elé, e szuronnal döfi keblökbe a nagy költő szövegét: »Itt élnek, halnod kell«.

Ez a keserűség, ez az éles hang Ady Endrét juttatja eszünkbe, ő írt ilyen keserű hangon a kivándorlásról, a magyar hatóságról.

A *Drágul a tudomány* című cikk 1902. március 15-én jelent meg, ezen a szent ünnepen kérdi meg Benedek Elek a főváros minden rendű és rangú urait, miért akarják felemelni az iskolaadót? Miért akarják elzárni a szegény ember gyermeke előtt a haladás, a művelődés útját? De hiszen nem csak a főváros, az egész ország vezetősége egy akaratton van: a nép fiait mindenütt kiszorítják a középiskolából. Benedek Elek így fejezi be ezt a cikket:

„A falusi gazda, a kisiparos ma már nem is mer arra gondolni, hogy tudományos pályára adja fiát, ha még oly szép jövőndőt jósol is a fiúnak a pap meg a tanító. Régen minden falu adott egy pár tehetséges »parasztfiút« a középiskoláknak s sok ilyen pa-

rasztfíú végez ma áldásos munkát szerteszét a hazában. Ezek a parasztfíúk lassanként elmaradnak, mivelhogy drága a tudomány. Verheti az eget a talentuma, az ekeszarva mellett kell maradnia, míg a vagyonos fiú fejébe addig töltik tölcserén a tudományt, hogy – tudós ember lesz belőle. Ha nem is éppen tudós, de – úr marad mindenesetre.

Hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség szent ünnepén kell ezt elkeseregнем!...

Hol vagy, Egyenlőség!”

Ezt a hangot a kormány nem tűrhette. Annál kevésbé, mert a budapesti banktőke már attól tartott, hogy Erdélyben független, vele konkuráló bankokat állítanak fel. Gyárfás Elemér mutat rá az Ellenzékben megjelent cikkében (*A nemzetiségi pénzüzetek*, 1904. okt. 28.), hogy a románok, szászok gazdasági érdekeit jól képviselik saját pénzüzetekük, de az erdélyi magyarság nem juthat önálló pénzüzethez, mert „félnek konkurenciájától a pesti magyar bankok”.

Ezért ki kellett ragadni a székelyek ügyét azoknak kezéből, akik évtizedeken át önzetlenül, áldozatkészen dolgoztak érte. Ez meg is történt, mihelyt a kormány sikeresen megegyezett az Országos Gazdasági Egyesület (OMGE) és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) vezetésével. Most már útban volt mindenki, aki vasutat, munkát, iskolát követelt a népnél. Györffy Gyula nem is értesítette Benedek Eleket, 1902. augusztus 5-én egyszerűen levétette nevét az újságról. A Magyarság új szerkesztője, Lázár Elemér földbirtokos sietett bejelenteni, hogy a lap ezentúl „egy arisztokratikus magyar faji politika” szolgálatában áll.

Ezt a durva, minősíthetetlen támadást per követte, majd Benedek Elek elégtételt kapott, de még éveken át fizette „a székely hadisarcot”, a nyakába varrt adósságot, hűségess munkatársaival, Jancsó Benedekkel, Gaál Mózzsal és Földes Gézával együtt.

Györffy Gyulának azért kellett sietnie, hogy augusztus 28-án, a Tusnádra összehívott székely kongresszuson Benedek Elek már ne szerepeljen, és példájából a Székely Társaság tagjai is megértsék: ezen a kongresszuson, amelyen gróf Dessewffy Aurél elnököl, ahol az OMGE, az EMKE tagjai, a fő- és alispánok a meghívottak, nekik nincs keresnivalójuk.

A „kisemberek” meg is értették az intést – Benedek Elek el sem ment a székely kongresszusra. Csak egy nagyon keserű, minden panaszt összefoglaló cikket írt *Mentő munka* címmel. A maga panaszáról nem szól, de a székelység tragédiáját megrázó erővel mutatja be. Rávilágít arra, hogy a székely nép romlását nem néhány év rossz termése okozza. Az 1849 óta bekövetkezett változások tették tönkre a székelységet:

„Minden átmenet nélkül nehezdedtek vállaira a közterhek, minden átmenet nélkül szedték el tőle a kiváltságokat, megfelelő kárpótlásról megfeledkezvén... Az alföldi Kánaán népével a sovány hegyes-völgyes Székelyföld népe egyforma adóalanynak tekintett, s a tagosítási törvényt, mely a délibábos rónán áldás, éppúgy végrehajtották a szörnyen veszélyes eltéréseket mutató székely szántóföldeken, ahol azt a jobb módú birtokosok érdeke úgy kívánta. Élelmes emberek összevásárolták potom áron a tudatlan, tájékozatlan székely kigazdáktól az erdő- és legelőjogokat, s egyszerre csak nagy területeken arra ébredt a székelység, hogy sem erdeje, sem legelője nincs.”

Benedek Elek még mindig jóhiszemű: útbaigazítást, tanácsot ad a cikkben a tusnádi kongresszus tagjainak. De azért nem feledkezik meg arról, hogy a székely akciót „kisemberek” indították el, és ezek meg a nép nevében ezt a kérdést szegeznek a tárgyaló urak mellé: *mit kíván a székely nép?*...

(Részlet Lengyel Dénes *Benedek Elek* c. könyvéből.)

Vasárnapi prédikációk

Fodor Lajos

Halmi

Légy hálaadó ember!

Alapige: Lukács 17,11–19

Bibliolvasás: Zsoltárok 107,1–21

Az embereket sok minden összeköti. Örömmel szoktuk elmondani egymásnak a jó híreket családtagjainkról, meg szoktuk hívni egymást örömnépekre, amelyekre szívesen eljönnek barátaink, hogy együtt örüljenek velünk. Az érdek is lehet összekötő híd ember és ember között. A baj még inkább összekovácsolja az embereket, sorstársaknak érzik magukat, megnyílik egymás felé a szív a bajok láttán. A panaszkodónak, még ha tudja is, hogy nem segíthetünk rajta, megkönnyebbül a lelke, ha jól kibeszélheti magát, ha elmondja mindazt, ami fáj. A gondjaink megosztásában ráébredünk arra, hogy nem vagyunk egyedül bajainkkal és nem mindig a mi bajunk a legnagyobb, fájdalomunknál másoknak nagyobb a fájdalma, szükségünknel másoknak nagyobb a szüksége.

A tíz bélpoklosnak az élete is összekovácsolódott. Valamennyien tudták, hogy gyógyíthatatlan a betegségük, halálra vannak ítélve. A sorsuk abban is hasonló volt, hogy kiközösítve, az emberektől távol kellett élniük egy leprás telepen. Nem mehettek emberközelbe, ott kellett leélniük a hátralévő napjaikat. Nem érintkezhetek családtagjaikkal, csak távolról láthatták őket, csak így beszélhettek velük. Belém villan az a kép, amelyet a televízióban láttam egy ilyen lepratelepről: céltalan emberi életek, akik csak azzal törődnek, hogy naponta megkapják a szükséges ételt, altatót, ezen felül, amennyiben módot találnak rá, alkoholt és cigarettát szerezzenek, hogy felejtteni tudjanak és kikapcsolják magukat a világból... Amikor Jézusnál keresik a gyógyulást, nemcsak a betegségtől akarnak megszabadulni, de az elzártságtól, a kirekesztettség állapotából is, vissza akarnak térni családjaikhoz és vissza akarják kapni emberi méltóságukat. Olyan emberekké akarnak válni, mint a többi. Nem akarnak megvetettek és kiközösítettek lenni. Ezért olyan követelőző kiáltásuk: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” De benne van ebben a kiáltásban az a hit és az a reménység is, hogy egyedül csak a Mester gyógyíthatja meg őket. Rá akarják bízni sorsukat az „áldott orvosra”. Arra a Krisztusra, Aki hív: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelttetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt 11,28)

A tíz bélpoklos nem mehet egészen közel Jézushoz, de hallótávolságnyi közelségbe jönnek. Oda viszi őket az a bizonyosság, hogy a Mester képes segíteni rajtuk.

Mi is hallótávolságnyi közelségbe kerülhetünk a mennyben lévő Krisztushoz. De ez elegendő számunkra. Tudjuk, hogy Ő odafent is meghallgat bennünket. Hitünk szerint még ennél többet is cselekszik: szüntelenül könyörög érettünk az Atyánál.

A tíz bélpoklos csak hallótávolságnyira kerülhetett Krisztushoz, de ők tudták, hogy a Mester meghallgatja őket. Betegségük akadály volt abban, hogy közelebb kerülhessenek Isten Fiához.

A mában nem olyan akadályok vannak, mint amilyenek megakadályozták a leprásokat abban, hogy egészen közel kerüljenek Krisztushoz. A lélekben kell keresni ezeket az akadályokat, a reménytelenségben, a közömbösségben, a nemtörődömségben.

A leprások magatartása – kiáltásuk, a csitítgatás ellenére – arra tanít bennünket, hogy bontsuk le azokat a falakat, amelyek elválasztanak bennünket Krisztustól. Ne engedjük, hogy odaálljon közénk és Jézus közé a hitelenség, a csak más dolgokkal való törődés.

A mennyben tartózkodó Krisztussal hallótávolságnyi közelségbe lehet kerülni az imádkozáson keresztül. De Ő ennél többet mond: Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, én ott vagyok közöttük...

A mában élő ember sok esetben bezárt lelkületű. Csak emésztődik az önmaga problémáival, gyötrődik kérdéseivel, panaszkodik tehetetlenségével. Nincs megoldás, mondja sok alkalommal. Abban a pillanatban azonban, amikor legalább hallótávolságnyi közelségbe kerülünk Vele, kinyílik lelkünk felé és megtelik életünk hittel és reménnyel. Kérni, zörgetni kell, mert aki kér, annak adatik és a zörgetőnek megnyitják. Hogyan is olvastuk a szent leckében?: „De az Úrhoz kiáltanak szorultságukban; sanyarúságukból megmenté őket.” (Zsolt 107,6) A refrénszerű visszatérése ennek a megoldásnak csak egyet jelenthet: ahogy ismétlődnek a bajok, úgy kell megismételni imádságainkat. Nem némulhat el ajkainkon az imádság szava. A tíz leprás meggyógyítása csendben, látvány nélkül történik. Mintha Jézus nem tenne semmit. Nem olyan csoda ez a gyógyítás, mint amilyen Kánában történt, ahol mindenki ámulatba esett, amikor megkóstolta a vízből lett bort. Nem is olyan, mint a tenger lecsendesítése, amikor a tanítványok is csodálkoztak azon, hogy a szelek is engednek néki. Itt minden látványosság nélkül történik, csak azok csodálkozhatnak, akiken végbemegy a gyógyulás. Egészen személyes jellegűvé válik a csodatétel.

Az itt lejátszódó csoda menet közben történik. „Menjetek és mutassátok meg magatokat a papoknak” – mondja Jézus. Nem lehet tudni, milyen távolságot tettek meg, amíg eljutottak a papokhoz, azt sem lehet tudni, hogy siettek vagy lassan mentek, de egyet biztosan lehet tudni: „És lőn, hogy míg odamenének, megtisztulának.” Jézusnál éppen olyan egyszerű az új élet ajándékozása, mint az ő Atyjánál a teremtés. „És lőn...” – olvashatjuk minden nap után a teremtés történetében. Itt is ezt olvassuk: „és lőn...” Hiszen a csoda megtörtént!

A találkozás helye és a papok otthona közötti távolságot, amit megtettek a leprások, nevezhetjük a „tisztulás útjának”. Van ilyen út, amely mindig a megtalált Krisztustól vezet tovább. Sohasem fordítva történik a tisztulás: nem Jézus felé menet, hanem Tőle elindulva kezdődik el és addig tart, amíg az egyház hivatalosai konfirmálják azt. Sokat beszélhetnénk az utakról, amelyeken járunk, vagy amelyeket választunk magunknak, de az a legfontosabb, hogy elfogadjuk Krisztust, aki a tisztulás útjára tereli eltévedt lábunkat. Találjuk meg mi is a tisztulás útját!

A történetnek van egy nagyon sötét vetülete is, amelyet ki szoktunk hangsúlyozni: a tíz meggyógyult közül csak egyetlen tért vissza Krisztushoz, aki megköszönte a gyógyítást. Az is samáriabeli, idegen volt. Az elmaradt kilencet nem menti sem a tudatlanság, sem a feledékenység – magatartásuk egyszerűen emberi hálátlanság. Betegen mennyire össze tudtak tartani, együtt kiáltottak gyógyulásért, a megnyert egészség után teljesen elmaradoztak egymástól, a visszatérő samáriai sem tudta, hová lettek. Arra sem gondoltak, hogy még találkozhatnak Jézussal és akkor, mit mondanak neki. Egyszerűen eltűntek. Jézus fájón kérdezi: „A kilenc pedig hol van?”

Madách Imre az Angyalok Karában az emberi felelősséget így szólaltatja meg:

„S tudni mégis, hogy felettünk
Pajzsúl áll Isten kegyelme.
Tégy bátran hát, és ne bánd, ha
A tömeg hálátlan is lesz...

Ámde utad felségében
Ne vakítson el a képzet,
Hogy, amit tesz, azt az Isten
Dicsőségére te végzed...
Sőt, te nyertél tőle diszt, ha
Engedi, hogy tégy helyette.”

A teljes szabadulást csak ez a hálaadó ember nyeri el. Jézus csak egyedül neki mondja: „A te hited megtartott téged.” De ő minden hozzá visszatérő hálaadó embernek ugyanezt mondja: A te hited megtartott téged. Merem hinni, hogy ugyanezt mondja ma neked is. Ámen.

Major András
Sárközüjlak

Jézus Krisztus, a nagy Főpap

Alapige: Zsidókhöz 4,14–16
Bibliaalvasás: Efézus 1,15–23

Az ember Isten előtt védtelen és menthetetlen. Számunkra a kérdés ez: megszabadulhat-e az ember ebből a halálos veszedelemből? És számunkra, emberek számára, ha van szabadulás, hogy és kicsoda szabadít meg? Ez általunk feltett kérdésre ad feleletet alapigénk első verse. Van szabadulás a halálos veszedelemből, mert „nekünk nagy Főpapunk van”. Olyan főpapunk van, Aki nem a múlté, hanem a jelené, hiszen nekünk a jelenben van Főpapunk. Ami az eddigi nemzedék számára elérhetetlen volt, az számunkra elérhető, mert nagy Főpapunk van. Jézus Krisztus mint nagy Főpap az emberekért van, hiszen népe üdvösségéért közbenjáró, Aki áthidalja a távolságot. Jézus Krisztus nem egy a jeruzsálemi oltár körül forgoló papok sorában, mert a miénk a nagy Főpap. Nagy, mert megcselekszi és elvégzi mindazt, amit a templom papjai nem tudnak elvégezni. A mi Urunk Jézus Krisztus Főpapsága páratlan és egyedülálló.

Tudjuk, kedves testvéreim, hogy az ószövetség népénél csak a főpapoknak volt szabad a szentek szentjébe bemenni. Jézus Krisztus hatalma nagyobb volt annál, semhogy egy földi templom befogadhata volna. Az Ő dicsősége az egeken hatott át. E dicsőségben felragyogó főpapságának nagysága személyének titkában van, abban, hogy az Ő neve Jézus, és, hogy Ő Isten Fia. Már több mint kétezer éve annak, hogy megszületett számunkra Jézus, a valóságos ember. E név azzal vigasztal, hogy Ő nem idegen számunkra, Jézus ember, embertársam, nekünk testvérünk. De soha nem szabad elfelejtenünk, hogy Ő egy személyben Isten Fia is. Amikor Keresztelő János megkereszteli Jézust, egy mennyei szózat hangzik el: „Ez amaz én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm.” Jóllehet Jézus olyan, mint mi, mégis egészen más. Jézus Krisztus fiúsága azt jelenti, hogy Isten hatalmának és dicsőségének részese, ezért nincs korlát és akadály számára.

„Áthatolt az egeken.” Isten az Ő mindenekfelett uralkodó hatalmát megmutatta Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból és ültette a maga jobbára a mennyben. Isten Jézus Krisztust, az Ő egyszülött Fiát uralkodóvá tette mindenekfelett, felül minden fejedelemségen, hatalmasságon, erőn és uraságon, minden néven, és az Ő lábai alá vetett mindeneket a földön és a mennyben – és tette Őt az Anyaszentegyház fejévé, a mi Urunkká és kormányzónkká. Jézus Krisztus áthatolt az egeken, azaz legyőzte és eltávolította azt a sokrétű akadályt, ami az embert Istentől elválasztotta. Ő nyitott utat Istenhez,

s ha tehát a mi Főpapunk ilyen rendkívüli tulajdonságokkal van felruházva, akkor mi nem hagyhatjuk magunkat félrevezettetni más főpapok által.

Ragaszkodjunk tehát a mi hitünkhöz, ragaszkodjunk a mi vallásunkhoz, ahhoz a bizonyágtételhez, amit akkor tettünk, amikor megismertük Megváltónkat. E hitvallást nem szabad megváltoztatnunk, e hitvallást nem szabad és nem kell mással pótolnunk. Akkor, amikor vallást tettünk a mi hitünkről, fogadást tettünk a mi Urunknak, egyben elköteleztük magunkat Jézus Krisztusnak. Éppen ezért ragaszkodjunk és tartsuk meg a mi vallásunkat. Feltehetnénk a kérdést, hogy van-e akaratunk, van-e erőnk e vallást, e hitvallást vagy hitet megtartani és gyakorolni a mi Urunk Jézus Krisztusban? Hiszen a konfirmációnk alkalmával mindezekről vallást tettünk és megfogadtuk, hogy megtartjuk! Bizonyosan egyesek részéről az a válasz jönne, hogy IGEN, s talán mások részéről, hogy NEM. De ne felejtjük el testvéreim, hogy őseink közül sokan életüket adták hitükért, Jézus Krisztusért! Vagy gondoljunk a nagy reformátorainkra, kiragadván közülük Luther Mártont, akit a wormszi országgyűlésen arra köteleztek, hogy vonja vissza tanait. De Luther nem tette ezt, hanem a Jézus Krisztusban való hite arra ösztönözte, hogy így feleljen: „itt állok, másként nem tehetek – Isten légyen ebben segítségemre.” Vagy gondoljunk az első keresztyénekre, akik énekeltek a vadállatok előtt a cirkuszban és közben milliók lelkét nyerték meg Jézus Krisztusnak, a békesség Fejedelmének. Minket vajon mi akadályoz meg abban, hogy ragaszkodjunk Krisztushoz, az élet és halál Urához? Semmi, éppen ezért fogódzunk Őbelé és tőle el ne szakadjunk. Ne csak szájjal valljuk, amit tudunk felőle, hanem életünkkel tegyünk bizonyágot arról, hogy vallástételünknek Krisztus az alapja, az ereje, a megtartója és biztosítója.

A pusztai vándorló népnek az volt az erőtlensége, azért nem tudott ellenállni a kísértéseknek, azért esett az engedetlenség bűnébe, mert nem volt olyan vezetője, mint a mi vallásunk Főpapja, az Úr Jézus Krisztus! De nekünk van és ügyeljünk, hogy el ne essünk!

Főpapunknak az emberrel való azonosságából következik, hogy együtt érez velünk. Ismeri az ember életét, a mi életünket, mert Jézus Krisztus megélt az emberi sorsot és azokat a kísértéseket, amelyek az embert körülveszik. Együtt szenved velük. Jézus Krisztus, amikor Istennek formájában volt, nem tekintette azt zsákmánynak, hogy Ő Istennel egyenlő, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel és mindenben hasonlatos volt hozzánk – kivéve a bűnt. Amikor olyan állapotban volt, mint ember, megalázta önmagát, engedelmes volt haláláig, a keresztfának haláláig. A Getsemáne kertben, amikor tanítványaitól félrevonult, így imádkozott: „Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt, mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy te!” Mindezek arról tanúskodnak, hogy Jézus Krisztus földi életének idejében úgy járt közöttünk, mint embertárs, mint testvérünk. Éppen azért nem idegen számára a gyenge, erőtlén és esendő ember. Az emberekhez való hasonlósága abban is megmutatkozik, hogy Ő maga is megkísértetett minden tekintetben, mindazokon a próbákon és szenvedéseken átment, melyek a földi ember életét körülveszik. Ezek elől a kísértések és próbák elől egyetlen ember sem tud kitérni. Sem Mózes, sem Áron, sem Dávid, sem a próféták, sem egyetlen Isten által teremtett lélek nem tudta megvédelmezni a saját lelkét. Ámde Krisztust mindezekben a kísértésekben és szenvedésekben a bűn nem tudta hatalmába keríteni. Ő bűnt nem cselekedett, Benne bűn nem volt, sőt a bűnnek még árnyéka sem; „Krisztus teljes vala kegyelemmel és igazsággal”.

Még egy harmadik üzenete van a mai szent Igének: „Járuljunk azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez!” A Főpap úgy és akkor lesz a miénk és mindaz, amit számunkra szerzett, ha hozzá járulunk, hittel és bizalommal kell Jézushoz fordulnunk. Aki hittel kér, az bizonyos lehet abban, hogy Krisztus a hittel könyörgő ember szavát meghallgatja és azt, amit kér tőle megadja. „Bizony, bizony mondom néktek, hogy amit csak

kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek.” (Jn 16,23b) Krisztus hívogat minket, testvéreim. De vajon mi halljuk-e az Ő szavát, vele megyünk, vele járunk, benne élünk? Nem kell félnünk tőle, hiszen aki minket magához vár, nem ítélkezni akar felettünk, hanem megtartani akar, számunkra örök életet akar ajándékozni. Nem az ítélet vagy a kárhoztatás trónjáról szól a hívogatás, hanem a kegyelem trónjáról. Jézus Krisztus Isten jobbán ül, Ő uralkodik mindenekfelett kegyelemmel. Ítélet csak arra az emberre vár, aki nem mozdul, aki egy helyben áll, aki nem tud és nem akar előremenni, mert a sátán megkötözte. Nem lehet nem odafigyelnünk Krisztus hívogató szavára, sőt csendüljön fel egyik hallelujás énekünk szava:

„Ott a messze földön árván, hontalan,
Halld meg a kiáltást fiam, fiam!
Vár Atyád szerelme, vár rád vigasza,
Jöjj a messzi földről, ó jöjj haza.”

Aki az arcát a trón felé fordítja, bizonyos lehet abban, hogy kegyelem vár rá. „Ennek a bizalomnak az a fundamentuma, hogy az Isten királyi széke nem pusztá fenségben ragyog, ami csupán megdöbbenést keltene bennünk, hanem új szín ékesíti, tudniillik a kegyelemmé.” (Kálvin) Jézus Krisztus azért jött, hogy a bűnösöket megtartsa. Jézus Krisztus ajkáról hangzott el és hangzik ma is e szent hívogató szó: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan...” Bárki közülünk mehet Krisztushoz, bárki bizalommal fordulhat Krisztushoz. Ha úgy érzed, testvérem, hogy árva vagy, hogy egyedül vagy, ne félj és ne szomorkodj, mert Krisztus veled van. Ha úgy érzed, hogy mindenki elhagyott, ne félj, mert Krisztus nem hagy el, Ő mindig veled van. Ha úgy érzed, hogy megkeseredett szívű ember vagy, ne félj, mert Jézus jön és megvigasztal. Egy német költő *Jézus megért* című versében ezt írja:

„Jézushoz hozd a bűd, mert Ő megért!
Sebedre ráhinti a drága vért!
Jézusnak mondd csak el, mi fáj, mi nincs,
Ne félj, ne aggódj, mert nála a kincs!
Vétkeztél, lelkedben ott él a vád?
De szennyes ruhádban ne járj tovább!
A foltra, a szennyre csak vére jó,
Kérd meg Őt, s fehér lesz, mint a hó!”

Jézushoz forduljunk segítségért, mert csak Ő nyújthat nekünk segítő kezét. Krisztushoz fordulva megtapasztaljuk ezt a kegyelmet. De mi is adjuk tovább mindazokat az ajándékokat, amelyeket a nagy Főpapunktól kaptunk. Csak így lehetünk igaz keresztyének. Ámen.

Sipos Géza

Szeretet és szerelem

Alapige: Énekek Éneke 8,6
Bibliavásolás: 1Korinthus 13

Az Énekek Éneke egészen különös helyet foglal el a Szentírás könyvei között. Vannak komoly tudósok, akik azt állítják, hogy ez a könyv csak valamilyen tévedés folytán kerülhetett be a Biblia könyvei közé, hiszen tartalma nem más, mint egy szép, költői

nyelvű szerelmi dal. Mások megint azt vitatják: igenis helye van a Szentírásban ennek a könyvnek, mert itt voltaképpen Krisztusnak és az Anyaszentegyháznak egymás iránti szeretete van földi képekkel lefestve.

Nézetünk szerint egyik pártnak sincs igaza. Ez a bájos kis könyvecske az Istentől megszentelt földi szeretet leírása, és bár igazi értelmét valóban akkor kapjuk meg, ha Krisztusnak az Egyház iránt érzett szeretetét is visszatükrözi számunkra az Énekek Éneke: mégis az egész könyvet csak így állítani be, túlzás.

Földi, testi szerelmet ír le az Énekek Éneke. De olyan szerelmet, amelynek lángjai tűznek lángjai ugyan, de az *Úrnak* lángjai: tehát Istentől megszentelt, Istenhez vezető szerelmet.

Baktay Ervin, Indiának kiváló ismerője, egyik fordításának előszavában keményen kikel a keresztyén vallás ellen. Azt mondja, hogy nagy tévedésben van a keresztyénség akkor, amikor Istenről azt mondja, hogy az Isten szeretet – hiszen a szerelem az az érzés, ami miatt a legtöbb gyötrelme és kín van ezen a világon.

Ez a felfogás beállításában is, következtetéseiben is teljességgel téves. Először is Isten nem *szerelem*, hanem *szeretet* és ha nem volna az, nem is lehetne a mi Atyánk. Másodsor az igazi szerelemnek lángjai az Úrnak lángjai, – és az Úrnak lángja még a csipkebokrot sem emésztette meg!

Itt azonban felvetődik és válaszra vár egy csomó kérdés: van-e egyáltalán köze Istennek a szerelemhez? Van-e megoldása Istennek a szerelem számára? Mi a különbség a szerelem és a szeretet között? Vizsgáljuk meg Isten Lelkének segítségével. Igénken át ezeket a kérdéseket.

I.

A férfi és nő egymás iránti szerelméről két nagyon ellentétes véleményt hallhattunk. Az egyik az egyházon kívül hangzik el és az egész emberi élet egyetlen fő mozgatójának a szerelmet tartja. A lélekelemzésnek Freud professzor által képviselt iránya mindent a „nemi ösztön”-ből keletkeztet: a szülők iránti szeretetet éppen úgy, mint a vallásos hitet. A másik álláspont a római katolikus egyházé, amely szerint igazán szent nem lehet az az ember, aki a testi szerelmet össze akarja kötni Isten akaratával és pl. házasságot köt. Ezért a „papi rendet” a nőtlenség is kiemeli a közönséges emberek közül...

Az első vélemény vallóival szemben nincs miért vitáznunk. Nagyon szomorú lenne az a „Szép új világ”, ami tanításaikból következne. Az ő hitüket lehet, hogy a nemi ösztön határozza meg, a miénket azonban nem. Viszont rajtuk keresztül is arra akar tanítani minket Isten, hogy azokat az érzéseket és erőket, amelyeket Ő oltott belénk, ne semmizük ki életünkéből, hanem állítsuk az Ő szolgálatába. A papi nőtlenséggel szemben elég az az egy érv is, hogy Péter apostol nős ember volt (Jézus egy ízben Péter *anyósát* gyógyította volt meg), aki még hozzá „keresztyén feleségét magával hordozta”, „mint a többi apostolok is” az egy Pál kivételével (1Kor 9,5).

A Biblia az élet könyve. Nem csinált, mesterséges életről szól, hanem a tényleges, *valódi* életről. Ezért életünk minden kérdésére van a Szentírásnak, illetve Istennek felelete. Ezért olvasunk Istennek Igéjében a nemi kérdésről éppen úgy, mint a házasság kérdéséről; ezért van az Igének nagyon határozott hangú felelete a szerelem kérdésében is.

Ez a felelet itt van előttünk. Igénkben így szól a menyasszony a vőlegényéhez: „Tégy engem... (6. vers végig!)

Elsősorban tehát elpecsétel a szerelem. Pecsétet üt a szívre és a karra: az érzésekre és a cselekedetekre. És nem Isten akaratá ellen való az az elpecsételtség. Legfeljebb az a baj, hogy ha piszok esik a ruhánkon, arra is azt mondjuk: *pecsét*, – és sokszor az,

amit szerelemnek nevezünk, nem egyéb, mint egy ilyen testet-lelket bepiszkító folt csupán. Pedig Istennek Igéje arról a pecsétről beszél, amely hitelességet ad valaminek s együttal le is zárja azt az avatatlan szemek elől.

Másodszor erős és kemény a szerelem; mint a sír és a halál. Azaz ereje nem függ földi viszonyoktól és nem korlátozhatja keménységét a sír sem. Áttöri az életet és az égben jut teljességre.

Végül az Isten Igéje szerint való szerelem lángol és gyújt, de lángjai szent lángok, mert az Úrtól valók. Ha nem az Úrtól való volna ez a szent tűz, akkor természetesen csak rombolni és égetni volna képes, mert akkor az állat vak ösztöne az emberi rafináltsággal párosulna benne.

Tehát az igazi szerelem nemcsak hogy a leghatalmasabb *kötőerő*, hanem még a legfőbb *hajtóerő* is az ember életében. Világos tehát, hogy Isten nem nézi közömbösen, vagy ellenségesen életünknek ezt a síkját sem.

II.

Van-e *megoldása* Istennek a szerelem számára? – ez a második kérdésünk. Igénk és az egész Énekek Éneke nyilván mutatja, hogy *van*. Ugyanezt mutatja a Szentírás sok más helye is: hogy csak egyre mutassak rá: Jézus részt vett a kánai menyegzőn...

Isten *egész életünk* számára csak egyetlenegy megoldást ismer. Ez: a magunk Neki való átadása, hogy *Ő* legyen minden mindenekben. Ennek nyomán következik életünk minden egyes viszonyának megszentelődése és így a szerelem-kérdés megoldása is.

Ha életünk egy részét magunknak akarjuk megtartani, tömérdek kínt és bünt zúdítunk magunkra is, másokra is. A szerelemnek és szeretetnek azért van annyi pusztító, bűnös fajtája, mert sokszor Isten ki van kapcsolva ebből a viszonyból. Milyen áldozatokra képes pl. egy gyermekét szerető anya, – és ezekből az áldozatokból mégis hányszor fakad egyre több vétek és nyomorúság! Hány bűnös szerelem pusztít csak gyülekezetünkön belül is és sodor elkerülhetetlen megsemmisülésbe emberi életeteket, családokat, sőt intézményeket is (sikkasztás)! A legnagyobb erő végezheti a legnagyobb pusztítást, ha elszabadul, – a legerősebb kötelékből lehet a legkínosabb rabbilincs, ha Istent kihagyjuk a számításból.

Mi történik azonban akkor, ha Isten oldja meg a szerelem kérdéseit? ha lángjai valóban az Úrnak lángjaivá válnak? A szerelemben egész sereg isteni vonást találunk: odaadást, szolgálatot, áldozathozatalt, igazi közösséget. Ezek a krisztusi vonások szoktak éppen eltorzulni Krisztus Lelke nélkül, – ám a Szentlélek-Isten ereje által megáldják és megszentelik embereknek, családoknak, nagyobb közösségeknek az életét is.

III.

Most már elérkeztünk utolsó kérdésünkhöz: mi a különbség a szerelem és a szeretet között? Alapigénk azon igen kevés bibliai helyek közé tartozik, ahol mintegy szemléltetjük a szerelemnek szeretetté válását. „Kemény, mint a sír a buzgó szerelem” – mondja Igénk, de arról is szól, hogy „erős a szeretet, mint a halál”.

A szerelemnek szeretetté kell válnia, mert másképp kemény lehet ugyan, de erős nem. A szerelem a földi, emberi vágyaknak és Isten Lelke érintésének közösségéből születik és szüntelenül magában hordja a kísértést az Isten akaratától való elfordulásra. De ha meglátjuk, hogy életünk e legszebb és legerősebb érzéséhez Istennek is köze van, – ha megismertük, hogy Istennek *van* megoldása a szerelem kérdésében és *elfogadjuk* ezt a megoldást: akkor a szerelemből szeretet lesz és vergődő életünkben Isten által megszentelt élet válik.

A megszentelt szeretet és a romboló szerelem között nem olyan különbség van, mint a villámcsapás és a szelíden világító villanykörte között. Inkább olyan, mint egy ház alatt felrobbant bomba és egy aranyércet tartalmazó szikla alatt felrobbant robbantószer, – vagy egy vagyontokat megsemmisítő tűzvész és egy embereket halálból megmentő áldott melegség között. Most a nagy nyári melegek idején nem jégesőre, de nem is lagymatag kis permetezésre várunk, hanem üdítő, termékeny zivatarra...

...Nézzétek, testvéreim, milyen Istennek közöttünk megjelent szeretete! A keresztre feszített Krisztusban látjuk meg azt. A pecsétek kezein és szívéen: szegek és dárdadöfés. Szerelme buzgó és keményebb a sírnál, mert a poklokra való alászállás sem rendíthette meg azt. Szeretete pedig erősebb, mint a halál és áttöri annak hatalmát. Igen, mert lángjai tűznek lángjai, az Úrnak lángjai, és a Szentlélek tüzes nyelvei járnak szeretete nyomában. Lehet-e emberi szerelem, emberi szeretet előtt felségesebb cél, mint *ezt* a szeretetet elfogadni és gyakorolni? Lehet-e szebb, tisztább és szentebb emberi viszony, mint az, amely *ilyen* szeretetre, ilyen kősziklára van alapozva?!

Ha *ezt* a szeretetet megláttuk és megéreztük, akkor nemcsak egymás iránti szeretetünket fogja az megszentelni, hanem megmutatja a megszentelt szeretet *gyökerét* is nekünk: az Isten iránti szeretetet. És akkor alázatosan, halkán elmondjuk Xavéri Ferenc énekét:

Óh én szeretlek Istenem,
Nem megváltásomért,
Nem is, mert tűzzel bünteted,
Ki nem szeret s nem ért.

Már a kereszten lelkemet
Ölve fogtad át,
Értém viselve kínt, szavak,
Szegek gyalázatát.

Verejték marta testedet,
És dárdahegy talált.
Érettem, árva bűnösért,
Vállaltál kínhalált.

Csodáljam-é hát, Jézusom,
Ha lelkem úgy szeret?
Nem, hogy jutalmul üdvözíts
A mennyben engemet;

Nem kárhozat félelme hajt,
Nem üdvösség-remény:
Ahogy szerettél engemet,
Lásd, úgy szeretlek én.

Nincs más szerelmem, csak te vagy,
Csak rajtad függ szemem:
Te vagy Királyom, Istenem,
Királyom, Istenem.

(Zengjen Hálaének, 65.)

Ámen.

Vigyázzatok!

Alapige: Józsué 23,11

A honszerzés nagy művét befejező Józsué intézte népéhez ezt a felhívást. Hadd szóljak én is hozzátok erről az intelemről. Ismétlem szent igénk figyelmeztetését: „Azért igen vigyázzatok magatokra, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket!”

Mit jelent ez ige számunkra, mire kötelez bennünket? Vigyázzatok! Általában az egész emberi életnek döntő magatartását határozza meg e szó: Vigyázzatok! Kicsiny gyermekkortól kezdve a késő öregkorig a vigyázás az ember legfőbb kötelessége. Amikor kicsinyek voltunk, szülőink vigyáztak reánk. Ifjú korunk kibontakozásában saját magunknak kellett vigyáznunk magunkra. A felnőtt ember számára pedig a Gondviselés kitüntetése rejlik abban, hogy Isten arra méltóztatja, hogy másokra vigyázzon. Mint hitvestárs hitvesére, mint szülő gyermekére, mint egyházának tagja Anyaszentegyházára vigyázzon. Rendkívüli jelentősége van e szónak: Vigyázzatok. Ti szülők vigyázzatok gyermekeitekre. A gyermekek jelentik a jövődó ígérését. Ha egy nép körében kevés gyermek születik és a gyermekeket rosszul gondozzák és rosszul nevelik, annak a népnek sorsa a biztosan bekövetkező pusztulás és halál. Vigyázzatok gyermekeitekre, a gyermekeitek gondos nevelésére. Ti ifjak vigyázzatok magatokra. Ha felnőnek és ifjakká, lányokká serdülnek gyermekeink, akkor a leggondosabb szülői szem sem elég éber, a legerősebb szülői kéz sem elég hatalmas arra, hogy megvédeni és megőrizni tudja őket az élet nagy kísértéseitől. Az ifjúnak és felnőtt lánynak saját magának kell vigyázni magára. Gondoljátok meg azonban ti ifjak azt a komoly szót, melyet Isten nevében a bibliai bölcs intéz hozzátok: „Fiam, tartsd meg az én beszédemet és az én parancsolatomat rejtse el magadnál. Az én parancsolatomat tartsd meg és élsz.” Vigyázzatok ti ifjak magatokra. Vigyázzatok! Álljatok meg a hitben. Legyetek tiszták és erősek, hűségesek és igazak, méltók a reátok váró nagy feladatok betöltésére. És ti férfiak, asszonyok, akik őrállói vagytok családotoknak, vigyázzatok gyermekeitekre, házatok népére, életérdekeink védelmére, nehogy a mi hűtlenségünk és könnyelműségünk legyen oka az utánunk következő nemzedék pusztulásának és nyomorúságának. Íme, így szól a szent ige figyelmeztetése mindnyájunkhoz, az a figyelmeztetés, melyet Isten népének vezére, Józsué intézett kérő és biztató szóval nemzetéhez: „Azért igen vigyázzatok magatokra.”

De hogyan vigyázhatunk magunkra? Ha megértjük Józsué figyelmeztetésének útmutatását: Vigyázzatok magatokra, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket. Íme ebben van a helyes vigyázásnak egyetlen feltétele és lehetősége. Mi keresztyének csak akkor tudunk vigyázni magunkra, akkor tudunk az élet kísértései között megmaradni a helyes úton, ha mindennél jobban vigyázunk arra, hogy azon az úton járjunk, melyet ez a szó jelöl: Isten iránt való szeretet.

Mit jelent ez? Hogyan járhatunk az Isten iránt való szeretet útján? Szeretheti-e Istent az ember? Az apostol is feltette a kérdést: Hogyan szeretheti Istent, akit nem lát, az ember? Azonban az egész Szentírás, mindenekfelett pedig az Isten akaratát tökéletesen kijelentő testté lett Ige, az Úr Jézus Krisztus, nemcsak azt tanítja, hogy az embernek szabad, lehetséges szeretni Istent, az Égnek és Földnek teremőjét, létének kormányzó, Mindenható Urát, hanem egyenesen parancsolja, mint első, mindennél nagyobb parancsolatot: Szeresd a te Uradat, Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből. Minden más vallásban az ember fél Istentől, áldozatokkal akarja kiengesztelni, egyedül Isten választottjai számára adatik a nagy parancsolat: Szeressétek az Urat, a ti Isteneteket. Miért van ez? Azért, mert mi nem egy előlünk elrejtőzködő, titokzatos Istenben hiszünk, hanem abban a nekünk magát kijelentő, szent igéje által hozzánk szóló Is-

tenben, aki megmutatta irányunkban való jóakarátát és szeretetét és mi Isten irgalmasságának és jóakarátának ismerete alapján teljesíthetjük a kiváltságos parancsolatot: Szeresétek az Urat, a ti Isteneteket.

Isten megmutatta jóakarátát velünk szemben, amikor kiadta örök akaratának megtartó törvényeit, a tízparancsolat kettős törvénytábláját, hogy az ember ne legyen bizonytalanságban az élet helyes útjának megismerése tekintetében. Isten szólt: Ez az út, ezen járjatok. Isten örök kegyelmének bizonyossága ez, amit a próféta ekképpen hirdet? Megmondatott neked ó, ember, mi legyen a jó? Cselekedjed az igazságot, szeressed az irgalmasságot és alázatosan járj a te Istened előtt. Istent szeretnünk kell elsősorban már azért, amit az Őszö-vetségben cselekedett érettünk, szeretnünk és áldanunk kell azért, hogy irgalma által megmutatta a megtartás és élet ösvényét, az erkölcsi élet örök törvényeit.

Nekünk, Krisztus elhívottjainak azonban még szentebb és még sokkal teljesebb mértékben lehet és kell is teljesítenünk az Isten iránt való szeretetnek parancsát. Isten a mi Mennyei Atyánk, ugyanis Krisztusban tökéletes kijelentést adott az Ő irányunkban való határtalan irgalmáról és kegyelméről. Kijelentette irányunkban atyai szerelmének teljességét. Krisztusban ismerjük meg az irgalmas Atyát, aki előbb szeretett bennünket, aki úgy szerette a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy Valaki hiszen Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mi nem vagyunk bizonytalanságban afelől, hogy az az örökkévaló Isten, aki hatalmával teremtette, bölcsességével kormányozza a világ-egyetemet és benne a mi életünket, ne akarná javunkat, ne mondaná meg nekünk azt, ami jó, ami igaz, ami egyedül tart meg mind életben, mind halálban. A megnyílt égből hangzott a bizonyágtétel: „Ez az én szerelmes Fiam: Őt hallgassátok.”

Nekünk Istent azért kell szeretnünk, mert mi Istent Krisztusban úgy ismerhetjük meg, mint aki tökéletes kijelentést adott irányunkban való irgalmáról és szeretetéről. Abban a mértékben, amint reá bizzuk magunkat az Isten iránt való szeretet engedelmisségére, abban a mértékben lesz áldott az életünk. Íme ezt jelenti megmaradni azon az úton, melyet szent igénk jelöl ki számunkra.

Isten velünk szemben atyai irgalmát abban mutatta meg, hogy az áldott reformációban hű bizonyágtéveket ébresztett közöttünk is, akik tisztán és elegyítetlenül hirdessék a Szentírás alapján Isten örök törvényeit, hirdessék a vigasztaló evangéliumot, oda vezessék a híveket az evangélium tiszta forrásához, hogy megtisztuljon lelkük, beteljesedjék szívük a kegyelem boldogító tapasztalatával. Így értette meg a mi egyházunk is az egyedül megtartó igazságot: Ha az Isten minket így szeretett, nekünk is szeretnünk kell egymást.

Ma is és az eljövendő időkben is így tarthat meg az Isten és egymás iránt való szeretetnek lelke. Ez a lélek ad hitet. Ez a lélek tesz képessé az összetartásra, egymás megbecsülésére, tesz képessé arra, hogy mi is követni tudjuk az apostoli intelmet, amelyben most, ez ünnepi alkalommal különös erővel kívánok beírni szívetekbe, mint megtartó útmutatás: „Ha annak okáért helye van Krisztusban az intésnek, ha helye van a szeretet vigasztalásának, ha helye van a lélekben való közösségnek, ha helye van a szívnek és a könyörtelenségnek, teljesítétek be az én örömömet, hogy egyenlő indulattal legyetek, ugyanazon szeretettel viseltetvén, egy érzésben, egy ugyanazon indulattal lévén, semmit sem cselekedvén versengésből, sem hiábavaló dicsőségből, hanem alázatosan, egymást különbeknek tartván ti magatoknál. Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is. Annak okáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is.”

Ez a köteleességteljesítésnek igazi útja. Ezen az úton jártok. Szeressétek ezt az ősi templomot, népesítsétek be vasárnapról vasárnapra, hogy innen nyerjeteek szentséges erőket az Isten és egymás iránt való szeretet lelke által hivatásotok betöltésére, hogy megtartson a tiszta hit, a hűséges szeretet. Azért igen vigyázzatok magatokra, hogy szeressétek az Urat, aki Istenetek. Ámen.

(A *Lélek gyümölcse* c. kötetből.)

Reformáció nagyhetére

Id. Fekete János

ny. lelkipásztor

Marosvásárhely

Te nálad van a bocsánat...

Alapige: Zsoltárok 130,1–4

A középkor nagy olasz költője, Dante, *Isten színjátékában* a pokol egy óriási tölcser alakú hely a föld középpontja felé keskenyedve. Legfelső tornácában az önhibájukon kívül kérészeletlenül maradt pogányok, lefelé haladva pedig az egyre súlyosabb bűnökkel terheltek szenvednek.

A kárhozatról alkotott általános emberi elgondolásnak klasszikus kifejezése ez. Mert az ember – a maga mentségére – minden időben próbált különbséget tenni a bűnök között. A közvélemény ma is rangsort állít fel a durva és finomabb, nagyobb és kisebb bűnökből. Úgy számítja, hogy aki züllött, kicsapongó életet él, az mélyebbre zuhan a bűnben, mint aki hitetlenségben vesztegel. Ezek a lépcsőfokok e földi életben sokat jelenthetnek. A felolvasott zsoltárversek – melyek egy bűneiből felébredt lélek Isten felé vágyakozását éneklik meg – egészen mást mondanak erről a kérdésről. A bűnre haragvó szent Isten előtt nincs különbség, rangsor a kisebb vagy nagyobb bűnök között. Egy van: a bűn áthidalhatatlan szakadéka, felmérhetetlen mélysége, „Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanná lettek, nincs, aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is.” (Róm 3,12)

A szakadék közte és közöttünk csak egyféleképpen mérhető: a szent és igaz Isten fenséges dicsőségétől a bűn mélységébe zuhant ember kárhozatos nyomorúságáig. Ha a bűneinket számon tartja Isten és azokon érvényesíti ítéletét, mely szerint a bűn zsoldja a halál, vajon kicsoda maradhat meg? Ki mondhatja el közülünk: én méltó vagyok a megtartásra? Senki, bizonyára senki!

Az lehet, hogy önmagunknak sem valljuk be, talán még meg sem fogalmaztuk magunkban azt, hogy ez a minden éhségnél kínzóbb éhség bennünk, ami évek óta, istentiszteleti alkalomról alkalomra idehoz a templomba, ami gyakorta imára nyitja szívünket, az az Istentől elszakadt bűnös ember olthatatlan vágyakozása a kegyelmes Isten után. De amikor így felcsendül előttünk ez a Szentlélek által ihletett zsoltárének a maga igei üzenetével, akkor mindnyájan úgy érezzük, hogy ott a helyünk a zsoltáros mellett, a legelső grádícson, a nagy mélységben. Itt a földön minden lélekben visszhangra találunk ezek a sorok: „A mélységből kiáltok hozzád Uram.” Itt, ahol tapasztaljuk a megoldást kínáló Isten közelségét, méltatlanságunknak ugyanaz az érzése fog el, amelyik Pétert kényszerítette térdre Jézus előtt a csodálatos halfogás evangéliumi történetében.

A szentséges Isten jelenlétében nincs különbség ember és ember között. Itt a templomban leomlanak a válaszfalak közöttünk. Itt mindnyájan mint bűnösök vagyunk együtt, akik együtt valljuk meg, hogy naponként sokféleképpen áthágjuk Isten szent rendelkezéseit. Legfennebb abban lehet különbség, hogy vannak, akik a Lélek világossága mellett határozottan fel tudják mérni a bűn szörnyű mélységét, s tisztán látjuk, hogy a szabadulás lehetősége meghaladja erejüket. De lehet, hogy vannak olyanok, akik még mindig reménykednek a maguk erejében, vagy a körülmények jobbra fordulásában. Lehetnek olyanok, akiket ezer csalódás és sikertelenség sem győzött meg arról, hogy a bűnnek nincs más megoldása csak Isten bocsánata. Vannak olyanok, akik megpróbálják minden

bukásuk után újra összeszedni teljes erejüket, s igyekeznek megjavulni. Nagy és tiszteletre méltó elhatározással küzdenek, minden igehallgatás után új életet akarnak kezdeni. De a pokol útja – a közmondás szerint – csupa ilyen hiábavaló emberi jószándékkal van kikövezve.

Testvéreim! A mélységből való szabadulásnak egyetlen lehetősége: a Kegyelem! Lehet valakinek roppant akarateréje és megjobbíthatja egyes cselekedeteit, de azzal csak úgy fog járni, mint az a kisfiú, akinek édesapja, a fiú minden megtévelyedésénél, egy emlékeztető szeget ütött az ajtófélfába, és minden helyrehozott cselekedeténél kihúzott egyet. Végül mikor minden szeg kikerült, a gyermek keserves sírással borult az ajtófélfára, melyen ott maradt a szegek helye megszámlálhatóan, mélyen. Emberi jóvátétellel csak ennyire juthatunk. A bűn éles szegeitől megtépett lelkünket meggyógyítani, a régmúlt örökös vádjától megszabadulni csak Istennek Jézus Krisztusban adott kegyelme folytán lehetséges. Ezt a felülről jövő megbocsátást, felülről jövő ajándékot foglalja össze a Heidelbergi Káté az 56. kérdésre adott feleletben: „Mit hiszel a bűnöknek bocsánatáról? Hiszem, hogy Isten Krisztus elégtételéért minden bűnömről és bűnös természetemről, mely ellen egész életemben harcolnom kell, soha többé meg nem emlékezik, hanem engem Krisztus igazságával kegyelméből megajándékoz, hogy soha többé kárhozzatba ne jussak.”

Vagyis egyedül Ő tudja bűneinket nyomtalanul eltörölni, mint felleget, vagy a tenger mélységébe vetni, hogy azok soha, a legsötétebb órákban, sőt még az utolsó ítéletkor is felszínre ne kerüljenek.

Áldott az Isten, hogy nála van bocsánat. Az Ő atyai szíve mindig kész meghallani könyörgő szavunkat, bűnbocsánatért való esedezésünket.

Hogy mennyire megbocsátó Isten, hogy mindig kész nála a bocsánat, megmutatta a golgotai kereszten, mikor az Ő Egyszülött Fiának nem kedvezett, hanem odaadta halálra érettünk. Ő szerzett számunkra szabadulást. A bűnbocsánat készen van Nála. Készen mindazoknak, akik érzik, hogy az Ő bocsánatára rá vannak szorulva és Hozzá kiáltanak a mélységből. Nála van bocsánat, Krisztusért. Pál apostol ezt érzi, amikor bűnös, nyomorult emberi életének mélységéből felkiált: „Oh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” De a kegyelem megtapasztalásának boldogságával tesz később bizonyosságot: „Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 7,24–25)

Amilyen komolyan érzem, hogy e nélkül a bocsánat nélkül a mélységből sohasem szabadulhatok meg, amilyen mértékben eltölt a rettegés és félelem, hogy erre a bocsánatra érdemtelen vagyok, olyan mértékben lesz egyre bizonyosabb bennem az élő hit: Nála van bocsánat azok számára, akik félik Őt. Mert „aki az Ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem Őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna Vele együtt mindent minékünk?” (Róm 8,32)

Bizzunk tehát az Úr ígéletében: „amíg a föld létszen, nap és éjszaka meg nem szűnnek, olyan bizonyos az Úr ígérete, hogy megszabadítja az Ő népét, minden ő bűnéből, mert az Úrnál van a kegyelem és bőséges nála a szabadulás”. Ámen.

„Én vagyok az, aki veled beszélek”

Alapige: János 4,26

Kedves Testvéreim! Mindnyájan jól tudjuk, hogy az élet fenntartásához nélkülözhetetlen a víz. Nem akármilyen víz, hanem olyan, amely tiszta, iható édesvíz. Igazán akkor értékeli ezt az ember, amikor hosszan tartó szárazság miatt a kutak is kiszáradnak. De akkor is az ember érzi meg a káros hatását, hogyha ihatatlan, hogyha fertőzött a víz.

Megnyugvást, biztonságérzetet jelent, hogyha tiszta forrásból bőségesen buzog az életadó víz. Igaz, mindennap kell meríteni menni a kútra. Azonban ezt a fáradtságos munkát, a vízmerítést és a vízfordást nem soroljuk a mindennapok súlyos terheinek hordozása közé, mert örülünk annak, ha van iható, jó víz.

Ilyen, tiszta forrásból táplált kút volt Sikár városának határában, tízpercnyi járásra a várostól, ahová a samáriai asszony ment vizet meríteni. Sokszor járt már a samáriai asszony vízért a Jákob kútjánál. De ezen a napon, a nap legforróbb órájában, déli 12 órakor, minden eddigőtől különbözött az asszonynak a kúthoz érkezése. Nem azért, mert a forrón tűző nap hevében érkezett, hanem azért volt más ez a kúthoz való érkezés, mert már előbb ott volt Jézus. Jézus várta a samáriai asszonyt.

Az evangéliumi történet szerint Jézus úton van Júdeából Galileába. „Samárián kell vala pedig általmennie.” (4. v.) Samárián keresztül nem volt könnyű átmenni Galileába. Nem, mert a zsidók és a samaritánusok között ellenséges volt a viszony. Akkor kezdődött ez a rossz viszony, amikor a fogságból hazatért zsidóság, a vallási keveredéstől félve visszautasította a samaritánusok felajánlott segítségét a templomépítéshez. A két nép között, ebből kifolyólag, elkeseredett gyűlölség támadt. A samaritánusok, önálló vallási étellel a Garizim hegyén külön templomot építettek maguknak. Az elmélyült gyűlölködés miatt, a zsidók a jeruzsálemi ünnepekre, Samáriát kikerülve, átmentek a Jordán folyó túlsó partjára, s úgy mentek Jeruzsálembe.

Jézus többször ment át Samárián. Most különösképpen ott kellett átmennie. Kellett, mert szüksége volt Rá a samáriai asszonynak, de a samárisi Sikár városában lakó népnek is. Mert megújult életre, Jézus Krisztusban megtalált új életre, a bűn rontásából megtisztult életre volt szükségük.

Jézus a kúthoz érkezett asszonnyal szóba áll. Vizet kér tőle: „Adj innom.” Kétszer is hallottuk, Jézus ezt mondja: „adj innom”. Hogy később az asszony kérje Jézust, „Uram, add nekem azt a vizet...” (15. v.) A kialakult párbeszédből kiderül minden, a bűn fertőjébe alámerült élete az asszonynak. Az is kiderül, hogy az asszony tudott arról, hogy a megígért Messiásnak jönnie kell, akit Krisztusnak mondanak. Hallotta, tudta, de nem hitte. „Mert a hit hallásból van, a hallás pedig Isten igéje által.” Az Ige, a testé lett Ige, Jézus Krisztus hiányzott életéből. És most a mindent eldöntő igazság nyilvánvalóvá lett az asszony számára: „Én vagyok az, aki veled beszélek.” Az élő víz forrása. Az Isten ajándéka. Ha addig az asszony megismerte volna az élővíz ajándékozóját, és szívbeli bizodalommal, igaz hit által, melyet az Ige és Szentlélek gerjeszt, az üres edényét, a Jézus nélküli életét, üres szívét oda tudta volna adni Jézusnak, Ő adott volna abból a vízből, melyet „örök életre buzgó víznek” nevez Jézus. (14. v.)

Aztán bekövetkezett az asszony életében a boldogító nagy fordulat. Jézus mindent megmondott neki, leleplezte bűneit és bűneivel együtt őt is. Az asszony beismerte, vállalta bűneit. Mert az asszony ráértett arra, hogy Jézusnál van bocsánat. „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket.” (1Jn 1,9)

Az asszony otthagya az üres vedrét Jézusnál. Elfutott megmondani a sikárbelieknek: „Jertek, lássatok egy embert, aki megmonda nekem mindent.” Vajon „nem ez-é a Krisztus?” Jertek. Menjünk a forráshoz!

Testvéreim! 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára kiszegzett 95 hittételből valósággal áradt a Szentlélek ereje, mely egész Európát, Erdélyországgal együtt felrázta. Isten egész teremtett világának hirdette: Jertek vissza, Hozzá, kegyelemből hit által üdvözítő Ur Jézus Krisztushoz. Ímé az isteni kijelentés igazsága, a középkori egyház hamis tanításaival, tévelygéseivel szemben: „kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez, nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék”. (Ef 2,8–9)

Vissza, Hozzá, Jézushoz, „mert Ő minket minden bűneinkből üdvözít és, mert üdvösséget másnál sem keresni nem kell, sem kapni nem lehet”. (HK 29. s köv.)

A samaritanusok Sikárból hozzá mentek, most már maguk hallották és győződtek meg arról, hogy „bizonyval ez a világ üdvözítője, a Krisztus”.

A Szentírás tiszta tanítására visszaigazított egyház, ebben a bűneiben mindinkább alámerülő világban, szavaival és tetteivel egyaránt kell hogy hirdesse, hogy a romlás városának üdvöt hozója, mentsvára, egyetlen éltető forrása a Megváltó Úr Jézus Krisztus!

Most, a bűnbánati hétnek ezen az estéjén imádkozzunk azért, hogy őszinte bűnvallásunk után mi is lehessünk az Úr Jézus Krisztusnak ilyen cselekvő tanítványai. Ámen.

Másnap...

Alapige: János 1,35–43

Az ige mai üzenete rendkívüli, életmegtartó üzenet!

Rendkívüli a „másnap” történet eseményével. Életmegtartó, mert ezen a másnapon nyilvánvalóvá lett, hogy Jézus Krisztusban elközeltett a mennyek országa. Beteljesedett az Úr ígérete. „Az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk.” Valóságosan találkozni lehet Vele. Erről tudósít az evangélium, hogy azon a másnapon voltak, akik szemtől szembe látták Őt, találkoztak az Úrral. Ebből a találkozásból sokan Jézust követő tanítványokká lettek, és sokan kegyelemből, hit által Isten országának részesei, örökösei lettek.

Keresztelő János, a „kiáltó szó a pusztában”, akivel lezárult a próféták sora, személyesen bizonyosságot tesz a maga életének boldog „másnap”-járól. Láttá Jézust! Láttá hozzá menni Őt és felismerte Benne Istennek ama Bárányát, Aki elveszi a világ bűneit. Aki az egyetlen tökéletes áldozat, „mert egyetlen áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszenteltekét”. (Zsid 10,14)

Felismerte Jézusban, hogy Benne Isten Lelke lakozik, mert látta a Lelket leszállani az égből, mint egy galambot, amely megnyugodott rajta.

Akinek megadatott Jézust látni és felismerni Benne, hogy Ő a Szentlélekkel teljes, Üdvözítő, nem teheti meg, nem tudja megtenni, hogy ne tegyen bizonyosságot Róla. Jézus első tanítványai számára egyenként megadatott, hogy lássák Őt, kövessék Őt. Akkor következett be életükben a hozzátérés boldogító, új életet jelentő „másnapja”.

Testvéreim! Jézus ma is látható, követhető. Áldott az Isten a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, Aki ma is és mind az idők végezetéig ajándékozza kegyelemből az igaz hit látását, a követhető Jézust, Aki a Krisztus. A hit látása tiszta látás, mert szemünkkel most csak tükör által homályosan látunk, akkor pedig, amikor Urunk visszajön ítélni eleveneket és holtakat, minden szem meglátja Őt. Addig pedig hitben járunk, nem látásban. (2Kor 5,7)

Másnap ismét ott jár Jézus. Keresztelő János és két tanítványa látják Jézust. A két tanítvány, András és János Jézus után mennek, mert követni akarják Őt. Jézus megkérdezi, mit kerestek? A két tanítvány a kérdésre kérdéssel felel: „hol lakol?” „Jöjjetek, lássátok meg”, hívja őket, mert Jézus tudja, hogy a két tanítványnak nem elég a futó találkozás, az egyszeri látás, ennél sokkal többre van szükségük. Az a legfőbb belső lelki óhajuk, hogy Vele legyenek, Jézus pedig velük maradjon. Ez a találkozás a Jézussal való együttmaradás lényege. Az Ő otthonában, az Ő otthonává lenni. Mert „a rókáknak van barlangjuk, az égi madaraknak fészükük, de az Ember Fiának nincs hova fejét lehajtanía”. Az Úr Jézus mindig ott van otthon, ahol nyitott szívre talál, ahol befogadják Őt, mint akkor András és a másik tanítvány. Így megszentelt, új életükkel Krisztus igaz követőivé válnak. Az ilyen hűségese tanítványai életnek áldott következménye, továbbadni a kapott

kincset, megélni azt, amit Pál így élt meg: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érettem.” (Gal 2,20)

Ezzel a Szentlélek által Jézus Krisztusban megújult élettel nem lehet bezárkózni, önző módon elrejtőzni abban a tudatban, hogy az én életem már rendezett élet, mert Ő él bennem és én Őbenne. Másokat is Hozzá kell vezetni és másokat is a bűnbocsánat és üdvösség legnagyobb lelki boldogságot jelentő „másnap”-jára kell elvezetni.

András találkozik testvérel, Simonnal és csaknem meglevenedik a hit látásában előttünk, amint elmondja neki: „Megtaláltuk a Messiást, és vezeté Jézushoz.” Azért, hogy testvére ne csak Simon maradjon, a Jónásnak fia, hanem Jézus által hitben Kőszikla legyen. Örvénylő tengerviharokat kibíró, tántoríthatatlan tanítvány. Legyen és maradjon mindhalálíg az Úrnak kegyelmébe fogadott, szeretett hű szolgája. Ezen a „másnap”-on a Jézus Krisztusban megtalált és elfogadott megbocsátó szeretetre válaszolva mondja később Jézusnak: „Uram, Te mindent tudsz, Te tudod, hogy én szeretlek Téged.”

Testvéreim! Az első tanítványoknak az Úr Jézussal, az Üdvözítővel való találkozása óta, a jó Isten, kegyelmes Atyánk mindnyájunkat megajándékozott sokféleképpen megért „másnapok”-kal. Mindenkinek voltak, vannak, és amíg az Úr napjainkhoz napokat told, lesznek az Úr ajándékozta „másnap”-jaink. Ilyen másnap volt, amikor belekereszteltettek az Úr Jézus Krisztus anyaszentegyházába. Amikor ünnepélyesen konfirmáltunk és megfogadtuk: „Rá tekintek, máshová nem...” Mennyi reménységgel, szép tervekkel teleszótt ünnepi másnap volt a boldogító „igen”-t kimondva, kéz a kézben megkötöttet a házasságunk. Örömteli, felejthetetlen „másnapok” voltak ezek. De voltak szomorú „másnapok” is. És amíg Isten akaratából e siralom völgyet járjuk, lesznek szomorú „másnapjaink”. Mennyi aggodalommal tele, kétséges, imádságokra meghallgatást váró „másnapok” a betegágy mellett, és a legfájdalmasabb, a búcsúzkodás azoktól, akiket szeretünk és akik szerettek minket. Feljegyezted-e testvérem a pontos dátumot, amikor utoljára ki kellett seperned a hambárt. Amikor egy megrendítő „másnapon” semmi nélkül maradtál... Mindenedtől megfosztottan, amiket egész életedben gyűjtöttél. Amikor egyik napról a másikra oly sokan végig kellett hogy szenvedjék a megaláztatás, meghurcoltatás tüzes kemencéjét, vagy éppenséggel a halált. Milyen felejthetetlen, szomorú „másnapok” ezek.

De Isten, Egyszülött Fiában, Jézus Krisztusban szerzett választott szent nemzetségének ilyen másnapot, melyben kegyelméből hit által Őbelé oltattunk, hogy valaki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Azért kell hálaadással visszaidéznünk református Anyaszentegyházunknak azt a „másnap”-ját, a Reformáció napját, október 31-ét, mert ezen a jeles napon a Szentlélek világosságot árasztott meglátni, megtalálni a megbocsátás, örök üdvösség útját, Aki az Út, az Igazság és az Élet, megköszönni méltatlan voltunk ellenére is, Tőle kapott örömbeli másnapjainkat, és vizsgáztatást, lelki csendességet, erőt meríteni a szomorú „másnapokért”.

Bűnbánó lélekkel, imádkozó szívvel kérjük Őt, hogy találjon meg, hogy meglásson és mi is megtaláljuk Őt, Általa megtaláljuk egymást, kérjük életmentő, szabadító erejét: „találj meg mindenkit, aki elveszett, vigye dicsőségre hatalmas kezed, hogy amikor eljössz az ég felhőiben, örömmel lásson meg minden földi szem”. (285. ének) Ámen.

„De most cselekedjetek!”

Alapige: Haggeus 2,4-5

Keresztyén Testvéreim! Lenyűgöző erővel hat a felolvasott ige üzenete. Időszerűségével sürgetőleg cselekvésre serkent.

A mai felolvasott alapigében a szabadulást adó Isten nagy örömhírt közöl népével, a prófétán, küldöttjén keresztül.

Végképpen megbukott az istentelen Babilon. A fogságban sanyargatott és megalázott nép számára az Úr, a minden kegyelemnek Istene, megszabadította szövetséges népét, megnyitotta a szabadulás kapuját. A megszabadultak maradék serege, Júda népe hazatérhet. Haza, arra a földre, melyet még Egyiptomban sínylődő népnek ígért és aztán dicsőségesen beteljesített az Úr.

De nem felejtendő el, hogy Istennek a kemény próbákat viselt népe nem ártatlanul szenvedett. Nem azért, mert az Úr elfelejtkezett róla. Nem azért, mert a seregek Ura látva szövetséges népének sorozatos hűtlenségét, önmaga erejében való bizakodását, ezért a lázadásért visszafizetett volna a szövetség felbontásával, hanem azért, mert Isten „rettenetesen haragszik mind a velünk született, mind az elkövetett bűnök miatt, és azokat igazságos ítéletéből mind ideig való, mind örökké tartó büntetéssel sújtja, amint maga mondotta: Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megíráttak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.” (HK 10)

De Isten irgalmas és hűséges Isten. Valahányszor népe bűnbánatot tanúsított, Isten megbocsátó szeretetével válaszolt.

Könyörül, mert nagykegyelmű. Tulajdon hatalmában van, eleve rendelése szerint: „Könyörülök azon, akin könyörülök, és kegyelmezek annak, akinek kegyelmezek.” (Róm 9,15)

Hűségéhez mindig hű marad. Isten hű maradt a népével kötött szövetséghez. Hű maradt ígéreteihez. Nem mondott le a vele szemben hűtlenkedő népről. Ezért dőlt meg Babilon hatalma. Ezért biztosította a szabadulást és a hazatérést.

Hogy mit jelentett a maradék népnek a hazatérés örömhíre, az ígéretek beteljesedése, elképzelhető. Ez azonban nem jelentette azt, hogy megfélemedzenek az Úrral való szövetségről. Mindnyájan egész életünkben hithű szolgáló élettel tartoznak, és egyedül Isten dicsőségére kell élniük.

Ezért a hazatérés után mindennél sürgetőbb feladat a lerombolt templom újjáépítése, bizonyosságául annak, hogy az Úr dicsőségére készséggel és örömmel szolgálnak.

„De most.” Nem később! Nem azután, miután a magunk mennyezetes házait felépítettük. „Ideje-é néktek, hogy ti mennyezetes házakban lakozzatok, holott ez a ház romban áll?” (Hag 1,4) Tehát, előbb a miénk legyen készen...? Ezt az előbb magunknak, magunkért kitérő választ olvassuk az evangéliumban, amikor Jézus a maga követésére hív embereket és ilyen feleleteket kap: „Uram, engedd meg nékem, hogy előbb elmenjek és eltemessem az én atyámat.” Egy másik embertől kapott felelet a hívó szóra így hangzott: „De előbb engedd meg nékem, hogy búcsút vegyek azoktól, akik az én házamban vannak.” (Lk 9,59–61)

Nem halogatható a reá figyelés, az engedelmisség és a cselekvés: „De most!” A hazatértek erejüket összeszedve, összefogva, a Szabadító Úrba fogózó élő hittel, a hit bátorságával, az Úr háza iránti féltő szeretet bizonyosságául hozzálátnak megépíteni a „Házat”. Most, még ma cselekedjétek, mert a napok gonoszok. „Munkálkodjatok míg nappal van, mert eljő az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhatik.”

A hazaérkezett népet azonban otthon az öröm helyett az üröm várja. Teljes a lelki válság. Fájdalmas csalódások következnek. Végre hazajöhettek, hozzákezdhetek a „Ház” megépítéséhez, de legyőzhetetlennek látszó akadályok késleltették az építést. A szomszédok gyanakvó tekintete, a féltékenykedés, a szándékos bosszúállás a békés egymás közötti életnek felforgatója, megrontója...

De így is, a proféción keresztül küldött isteni biztatásra, elkezdődik a templom építése, azonban a kívülvalók áskálódásai, fenyegetőzései, állandó zaklatásai miatt abba kell hogy hagyják.

Az Úr nem hagyja el a bizonytalanság miatt kétségbeskedő népet, biztatja, serkenti, vigasztalja.

„Légy bátor!” Így biztatta korábban az Úr az ifjú Józsuét is, mikor Mózes halála után rábízta, hogy bevezesse Izráel népet az ígért földjére. „Légy bátor és erős... csak légy bátor és igen erős, hogy vigyázz és mindent ama törvény szerint cselekedjél.” (Józs 1,6–7)

„Légy bátor Zorobábel.” Aki a fogságból való hazatérés után világi helytartója, fejedelme most Júdának. Akiben prófétai reménység, az új korszak zálogát látta mindenki. „Légy bátor te is, te főpap.” „Légy bátor e földnek minden népe.”

Ezt a bátorító, cselekvésre serkentő biztatást kell hogy szívünkbe vessék, erre a biztatásra kell hogy ráhangolódjanak ma is mindazok, akikre tetszett Istennek reábízni az Ige és Szentlélek által választott seregét, hogy építői legyenek az Ő országának, úgy hogy egyedül Istené legyen a dicsőség. Bátran, a Krisztusba gyökerező erős hittel kell hogy cselekedjenek. Cselekedjünk a minden jó cselekedetekben gyönyörködő szeretet által. Hogy eszméljen az Úr Jézus Krisztus kiomló drága vérével megváltott nép, hogy bátorsággal vállalja a nehéz akadályok legyőzésével az Úr házának építését, hogy tagjai mint élő kövek épüljenek fel lelki házzá... Ahogy ezt Péter apostol mondja: „Ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által.” (1Pt 2,5)

Az Úrnak ez a bátorító, biztató üzenete járja át a ház építésére megbízottak szívét. Az Úrnak Jézus Krisztusban az Ige és Szentlélek által beteljesített szava, kijelentése hasza át a lelkeket: „Én veletek vagyok”, „az én lelkem közöttetek marad, ne féljétek”. „Én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20) Hallják meg mind az anyaszentegyház szolgálói, mind Krisztus tanítványi serege a missziói parancs Küldőjének sürgető szavát: úgy cselekedjünk az építés nehéz munkáját, az ige és Szentlélek által bennünk megújuló erővel, hogy az rázkódtassa meg, a Szentlélek tüze hasza át a jéggé dermedt szíveket, a mába és csak a mának élő, a holnapra nem gondoló, hitüket veszített, vagy hitetlenségben élőket. Hogy az Úr Jézus Krisztusban megújult étellel, félelem nélkül épülhessen az Úrnak drága vérén megváltott anyaszentegyháza egyedül az Isten dicsőségére.

„Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint, Annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Ámen!” (Ef 3,20–21)

Só és világosság

Alapige: Máté 5,13–16

Jézus amikor a hozzá sereglett sokaságnak a Hegyi Beszédet elmondta, azok akik hallgatták, befogadták üzenetét és ez a tanítás átjárta szívüket, lelküket, egész valójukat. Készek voltak engedelmeskedni neki, az Ő követőivé lettek, Ő pedig tanítványaivá fo-

gadta őket. Beszéde befejezése után sónak és világosságnak nevezte őket, mert sóként és világosságként küldte őket egy roppant felelősséggel végzendő szolgálatra, a bűnök fertőjében élő és a sötétség homályában botorkáló világba.

„Ti vagytok” ... a szolgálatra kiválasztottak – mondja Jézus. Nemcsak a szűk körű tanítványok kevés számú serege, akik Jézus hívó szavára azonnal követték Őt mint kiválasztottak, hanem az a nagy sereg is, melyet Isten Fia a világ kezdetétől a világ végezetéig, az egész emberi nemzetségből, Igéje és Szentlelke által magának az igaz hitben meggyező seregeként gyűjtött és gyűjt mind a világ végezetéig. Ennek a seregnek élő tagjai, akik készséggel és örömmel szolgálják Isten dicsőségét. Ez a kiválasztott sereg az Anyaszentegyház. A kegyelemből hit által kiválasztottnak, az egyház minden tagjának úgy kell megélnie a só és világosság kiváltképpen való elhivatottságát az Úr Jézus Krisztusban, hogy a másokért végzett szolgálatuk által egyedül Istené legyen a dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás.

Lássuk csak mi a só és mi a rendeltetése az életben. A sóról azt tudjuk, hogy minden szerves élet nélkülözhetetlen alkotórésze. Megóv a romlástól és ízt ad az ételnek. Az ószövetségi kultuszban a maradandóságnak és az értéknek volt a szimbóluma.

Az áldozatokat rendszerint sóval hintették meg. Az újszülöttet sóval törölték meg, hogy a gonosz szellemek távol maradjanak tőle. A sónak tehát kettős jelentősége van: egyfelől tisztít, a romlást elhárítja, másfelől az Istennek odaszentelt élet jelentőségével bír. Ezt a megbízatást kell vállalnia és betöltenie Krisztus tanítványainak, az egyház tagjainak az emberi lelkek megmentése érdekében. Ezt a roppant megbízatást csak úgy lehet végezni, ha imádkozó életünkkel élő kapcsolatban vagyunk Urunkkal, az Úr Jézus Krisztussal, és ha igéje és Szentlelke által félelem nélkül, bátorsággal végezzük a ránk bízott feladatokat. „Mert nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét.” (2Tim 1,7)

A sónak sajátos tulajdonsága, hogy láthatatlanná válik, csupán a hatása érezhető. Az élő hitből fakadó jó cselekedeteket végző tanítványok, mialatt a rájuk bízott szolgálatokat végzik, életük felemésztyődik, mint ahogy a sónak is fel kell oldódnia, hogy hatása legyen.

Megszívlelendő az igében az Úr Jézus figyelmeztetése. A só megízetlenülhet, és akkor mivel sózzák meg azt? A bűn által megromlott emberi életekben a sátáni erőnek mindig az a törekvése, hogy megromtsa, megfertőzze, tisztátalanná, erőtelenné tegye a tanítványok és a Krisztus egyházának munkáját. Hogy az életre és az üdvösségre vezető keskeny utat elködösítse az emberek tekintete elől, és rafinált módon a veszedelmek széles útjára csábítsa az embereket. Ezért roppant nehéz, de nem lehetetlen az Út, Igazság és Élet követésére hívni az embereket.

A másik veszélyre figyelmeztető üzenete a só jelképének, hogy az eledelt el lehet sózni. Amnyira magas lesz a só százalékaránya, hogy chetelenné, ihatalanná, sőt holtta válik tőle minden. Ilyenné vált az a tenger is, amelyet Holt-tenger néven ismerünk. Vize annyira telített sóval, hogy életteleenné, holt tengerré vált. Megállapították a vízének a vizsgálata során, hogy egy hektoliter víz 25 kg sót tartalmaz, szemben az óceánok vízával, melyben egy hektoliter vízből 6 kg sót pároltak le. Vannak és szaporodnak világunkban az önmagukat túlértékelő olyan megszállott csoportosulások, amelyek meggyőződéssel vallják a maguk igazát, vélt igazságukat, de közben rombolják az Úr testének, a Krisztus Anyaszentegyházának egységét.

Ezek a figyelmeztetések, a teljes odaadással, az élő hit bizonyosságával végzett, a soha meg nem alkuvó szolgálatra köteleznek. Különben megromlott sóvá, az igazi értéket veszített sóvá változhat az egyház élete. Már nem lehet visszaadni ízét, s mert

megízetlenül, kidobja és eltapossák az emberek. Az ilyen embereket, gyermekeket, ifjakat, ízetlen életű felnőtteket örömmel fogják be a hálójukba a különböző szekták.

Jézus szavainak lényege tehát az, hogy a tanítványok élete is megízetlenülhet, mint a hasznavehetetlen só. Ezért int a Szentírás más helyen arra: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek! Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,13–14)

Ti vagytok a világ világossága! Milyen nagy méltóság a Jézus közelében Őt hallgató, Hozzá szegődött sereg tagjaiként ilyen igazi elhivatottsággal járni. Milyen öröm, hogy úgy és olyan étellel szolgálhatjuk Isten országának építését, hogy a Krisztus választott seregének tagjaiban a Világ Világossága árad. Az az éltető, jótékony fény, mely az éjszaka sötétségében bizonytalanokká járóknak láthatóvá teszi az Úr Jézus által kitapossott keskeny utat, mely az életre visz.

A mai embernek a legnagyobb szüksége, hogy látni és látás által eligazodni tudjon az őt körülvevő sötétségben. Ezért életszükséglet a világosság. A világosság élet. Az elrejtett világosság nem világosság. Még az is, aki elrejteti, hogy a mellette lévő ne lásson, önmagát is világtalanná teszi, és akkor hogyha vak vezet világtalant, mindkettő a verembe esik.

De nem rejthető el a hegyen épített város. Fénye, világossága messzire el kell hogy látszódjék. Olyan kell hogy legyen, mint kikötő világítótornya, mely messzire sugározza reflektorfényét, hogy tájékozódni tudjanak a hajósok.

Az igazi világosság eljött volt már a világba, a világban volt, de a világ nem fogadta be Őt. Akik befogadták – a Világ Világosságát fogadták be. Ezért övék az életnek világossága. Úgy lettek a Világ Világosságának hordozójává, az Ige és Szentlélek által igaz hitben elválasztott serege az Úrnak, hogy befogadták Őt. Akik befogadták Őt, nem járnak a sötétségben, hanem övék az életnek világossága. Az élet világosságában bátorosan járó tanítványok élete hordozója, kisugárzója a Világ Világosságának. Hitvalló életükből árad a Világ Világossága, mert Jézus Krisztusban ők is a világ világosságává lehetnek.

Ezzel a krisztusi világossággal „úgy fényljkék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátoakat.” (Mt 5,16) Mert ti vagytok a földnek sója, ti vagytok a világ világossága! Ámen.

Az Úr az én Pásztorom

Alapige: Zsoltárok 23,1

Kedves Testvéreim! Bizonyára egyetértetek azzal a régi igazsággal, hogy az emberi élet legkeservesebb állapota a bizonytalanság. Hogyha visszatekintünk az eddigi eltelt életutunkra, különösen a félelmetes, sötét és istentelen évtizedekre, az emberi társadalomból, de az egyházi életből is, a hitet, a becsületet és az emberiséget pusztító múltunkra, akkor a tények alátámasztják ezt a régi igazságot.

Azonban bizonytalansággal telített a mai élet is. Csak arra kell gondolnunk, milyen jövő vár a családra, a születendő vagy megszületett gyermekekre, ifjainkra, öregeinkre, az egyedül maradottakra, egyáltalán erre az Isten teremtette világra. Az ilyenfajta bizonytalanságban az élet csak vonszolt, bukdácsoló, elvesztegetett élet. Hányan feladták már a harcot, vagy önnön vigasztalásul ismételtetik, önmagukat és másokat is erőtellenül vigasztalni próbálnak, ámítanak, a kishitűség „jelszavával”, mindig volt valahogy, ezután is lesz valahogy.

A bizonytalanság azért a legkeservesebb állapot, mert ilyenkor az emberben teljesen összekuszálódik minden, s a nagy zűrzavarban nem tud az ember eligazodni. Ilyenkor az

emberek a válság okát keresik. Hol a belpolitikai helyzetben, hol a leromlott gazdasági életben, hol a nagy belpolitikai feszültségekben, melyek különösképpen jellemzők a mára. Pedig mindennek mélyebb az oka. Isten nélkül nincs kiegyensúlyozott, megtartó élet, mert egyedül Isten a megtartás és az élet. „Égő vágyakozás él minden szívben”, de a szabadulás, a megújulás vágya Isten nélkül hiábavaló vágyakozás marad. „Ha a bűnöket számon tartod, Uram: Uram, kicsoda maradhat meg?!” (Zsolt 130,3)

Itt kezdődik a bizonytalanság útvesztőjéből az elindulás, itt van az egyetlen megoldás: megtalálni Istent, Aki „Immánuel”, ami azt jelenti „velünk az Isten”. De a megújulás csak akkor és úgy kezdődik el, hogyha beismerem nyomorult, elesett, bűnös voltomat, hogy elveszetteből megtaláltja legyek Neki minden érdem nélkül kegyelméből.

Isten az életnek és nem a halálnak Istene. A Vele való élő, állandó kapcsolatból, teljesen önátadással Ő Reá hallgatva, az Ő nyomában járva virul ki az új élet.

Ímé az élő tanú, a vallást tevő Dávid, boldogan vallja: „Az Úr az én Pásztorom.” A bizonytalanságok ködös útvesztőjéből, a belső és külső szorongások zűrzavarából, a megtalált kiút ez: Az Úr az én Pásztorom! Az Istennel való személyes és elválaszthatatlan kapcsolat. Nemcsak úgy-ahogy kijelentve, hogy van Isten. Nemcsak úgy-ahogy azt mondogatva, hogy Isten teremtő és mindenható Isten. Az sem elég, hogyha azt mondom Mennyei Atya. Hanem ezt kell elfogadnom és ezt kell vallanom: Ő az én Istenem, az én Pásztorom! Hasonló boldog vallomást tett a bizonytalankodó, kételkedő Tamás, amikor az Úr Jézus Krisztus halálából való feltámadása után 8 napra megjelent Tamásnak, Tamásért, hogy ne maradjon hitetlen tanítvány, hanem hívő. Tulajdonképpen ugyanazt tapasztalta Dávid is. Ő ugyan nem ismerte testben Jézus Krisztust, de még ifjú korában, pásztorkodó élete idején, a filiszteus Góliát legyőzésében, majd érett férfiúi korszakában, üldöztetése idején, megtapasztalta Isten személyes gondoskodását életében. Amikor elsüllyedt a bűnben, őszintén meg tudta vallani bűneit Pásztorának, s bűnbánatára, kegyelemből bűnbocsánatot nyert Tőle. Isten ismét az ő Istene lett. Így lehet Isten az én Istenem is. Így lehet az Úr az én Pásztorom. Ő, aki eddig is megőrzött, aki vigyázott rám, aki megtartó szeretetével a halál árnyékának völgyén átvezetett.

Mennyire benne van Dávid bizonyágtételében a féltő figyelmeztetés: ne járjuk egyedül életünk útját. Mert „van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út”. (Péld 14,14) Nem egyedül, hanem az igazi Pásztorral. Mert „jó pásztor Ő nagyon, szeme juhán vagon, legetet szép zöld pásziton, ég harmatát iszom...” (258. ének) Így énekeljük, gyermekeink, kis cserkészünk szívükből harsogják, s szavuk belecsendül a világ zajába és a világ zaján át eljut Isten trónusához. Akkor eláll a viharzó tenger háborgása, és csend üli meg a bizonytalanságban élő lelkeket.

Az Úr az én Pásztorom. Mi már tudjuk, hogy a mi Pásztorunk az Úr Jézus Krisztus. Róla tesz bizonyágot az egyház. Róla hallunk az igehirdetésben. Ő táplál az úri szent vacsora közösségében. De el tudod-e Őt fogadni életed hordozójává, magadat pedig kész vagy-e az Úr Jézus Krisztus hordozottjává tenni, hogy a zsoldárossal együtt valljad: „Az Úr az én Pásztorom!”?

Akinek az Úr Jézus a Pásztor, az nem szűkölködik. „Nem szűkölködöm”, halljuk Dávid bizonyágtételét. Mit és hogyan felelünk mi erre? Ki az, aki Dáviddal együtt ezt ki tudja mondani?

Testvéreim! Mindnyájan szűkölködő emberek vagyunk. Imádkozva így énekeljük a 19. énekünkben is: „Szűkölködünk nagymértékben segedelem nélkül, reménykedünk örök Isten, Te légy segítségül...” Egyedül Isten az, Aki semmiben sem szűkölködik. (ApCsel 17,25)

A szűkölködés azt jelenti, hiányoznak a szükséges dolgok, akár testi, akár lelki értelemben. A sareptai asszony szűkölködött, szükségében volt, amikor Illést hozzáküldte az

Úr. Kenyeret kért az asszonytól, akinek nem volt sült kenyerre, csak egy marék lisztcséje a vékában és egy kevés olaja a korsóban. De a vékabeli liszt nem fogyott el, a korsóbeli olaj nem kevesült meg az Úr beszéde szerint, amelyet szólott Illés által. (1Kir 17,16) Isten közbelépett és megszűnt a szükség. Dávid is volt üldözött ember. Azt olvassuk a Sámuel első könyvében a 21. rész 1–6-ig terjedő versekben, hogy üldöztetése közben egyszer annyira megéhezett, hogy a templomba ment, és Achimélek paptól kért valami ennivalót. A kényszerű válasz elutasító volt ugyan, de Dávid mégis elkérte a szent kenyeret. Ő is szűkölködött. De bizonyossá lett abban, hogy az Úr az ő Pásztor. Isten az ő Istene. Ezt olvassuk a 6. versben: „bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján”. Egyedül az Úr az, akiben önmagunkat teljesen feladva, többé nem támaszkodunk a magunk értelmére, hanem igaz hit által Neki engedelmessé válunk, és hálaadással az Ő dicsőségét szolgáljuk. Ő gondoskodik, hogy szükségét ne érezzünk. Pál apostol tanítja, hogy minden ember szűkölködik Krisztus nélküli életének idején.

De megtérése után, az Úr Krisztusban megújult életének idején így ír a börtönből a filippibeli gyülekezetnek: „Nemhogy az én szűkölködésemre nézve szólnék; mert én megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek. Tudok megaláztatni is, tudok bővölködni is; mindenben és mindenekben ismerős vagyok, a jóllakással is, az éhezéssel is, a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is. Mindenre van erőm a Krisztusban, Aki engem megerősít.” (Fil 4,11–13)

Az Úr Jézus Krisztusban Szentlélek által hitet nyert élet tud így bizonyosságot tenni. Nem szűkölködöm, mert tudom, „hogy mind testi, mind lelki szükségeimre gondot visel, sőt még mindazt a rosszat is, amit a siralomvölgyben reám bocsát, javamra fordítja... (HK 26 s köv.) Tudom, nem azért mert megtanultam, hanem azért, mert hit által vallom: több az élet, hogynem az eledel! Az Úr énnéem őriző Pásztorom, azért semmiben meg nem fogyatkozom. (221. ének) Az Úr az én Pásztorom, nem szűkölködöm!

Ő, milyen nagy veszedelmet hordoz a hit nélküli élet. A teljes bizonytalanságba, a reménytelenség mélységébe taszít. Ezért az Úr egyházának sürgető feladata, hogy hitvalló erővel, lélektől lélekig teljesítse ma a maga misszióját, hogy bizonyosátevő szolgálattal a lelkeket Krisztushoz vezesse, s így hiteles tevékenységével mindinkább lehessen hegyen épített város ebben a halálosan megfertőzött világban. Ez azonban csak akkor valósulhat meg, ha örömteli hitvalló élettel tudja derűsen sugározni: „Az Úr az én Pásztorom, nem szűkölködöm.” Ámen.

Benedek Elek sírkövére ezt a rövid sűrű verset vésték, amely egész életét összefoglalta:

Jézus tanítványa voltam;
Gyermekhez lehajoltam,
A szívemhez fölemeltem,
Szeretetre így neveltem.

Reformáció ünnepére

Sipos István

Máramarossziget

Ne félj te kicsiny nyáj!

Alapige: Lukács 12,32

Bibliolvasás: Lukács 12,4; 22–31

Az alapigében felénk hangzó biztatás Jézus ajkáról: „Ne félj te kicsiny nyáj...!” magába sűríti a felolvasott igeszakasz mondanivalóját Isten gondviseléséről és megtartó kegyelméről. A Bibliában nagyon sokszor találkozunk ezzel a biztatással. Mindig akkor hangzik el, amikor Isten népe, amikor Krisztus tanítványai válságos helyzetbe kerültek. Amikor úgy tűnt, hogy minden elveszett, minden emberi lehetőség lezárult. Nincs kiút. Nincs tovább. A fogságban sínylődő nép már lemondott a szabadulás, a hazatérés lehetőségéről, amikor Ézsaiás próféta által hirdeti meg Isten a szabadulást: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy!” (Ézs 43,1) Amikor az Ige testté lett, és Isten üdvözítő kegyelme megjelent minden ember számára, a Megváltó születésekor is hangzik az angyal biztatása: „Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet!” (Lk 2,10) S amikor az Újszövetség visszatekint Isten Fiának üdvösséget jelentő áldozatára, akkor is ezt mondja: a Krisztus nevét kell hirdetnünk, aki azért jött, hogy „megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életökben rabok valának”. (Zsid 2,15)

Amikor a mi Urunk féleleműző szava hangzik, akkor ez azt jelenti, hogy Ő nagyon jól tudja, milyen gyakran gyötör bennünket a félelem és milyen sok okunk van a félelemre. A félelem az emberi lét velejárója. Ismerjük a szorongást, amelynek nincs meghatározott formája, és a konkrét rettenetet, aggodalmat, a különböző meghatározott dolgoktól való félelmet. A halálfélelmet sokan az emberi lét legalapvetőbb meghatározójának tartják. Nem véletlen Jézus pontos utalása: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg...”

Milyen nagy szükségük volt erre a biztatásra az első keresztyéneknek. Üldözték, nyomorgatták, gyilkolták őket. A félelem a Krisztusban való hit által győzhető le. Az istenfélelem megszünteti az emberektől való félelmet.

Titus római császár idejében készült el Rómában a Colosseum, a hatalmas méretű színház, amelynek nézőterén ötvenezer ember foglalhatott helyet. Ehhez a még romjában is lenyűgöző alkotáshoz a hagyomány szerint egy megrendítő esemény fűződik. A hagyomány szerint ugyanis a császár az építkezést vezető mesternek azt ígérte, hogy ha az elkészült építmény meg fogja nyerni tetszését, úgy tiszteletére az egész nép előtt nagy ünnepséget rendez. Az építőmester lelkes odaadással végezte és irányította a munkát, míg elérkezett a felavatás nagy napja. Óriási tömeg gyűlt össze a hatalmas nézőtéren, hogy az építőmester tiszteletére rendezett ünnepségen részt vegyen. Elgyönyörködtek a válogatott kínzásokkal meggyilkolt keresztyének halálában. Fáklya gyanánt, világítás céljára szurokba mártott és keresztre feszített keresztyéneket gyűjtöttek meg. Másokat vadállatok bőrébe varrva, kutyákkal tépettek szét. Ismét másokra kiéheztetett oroszlánokat szabadítottak. Ezeket a háborzongató eseményeket Tacitus, a pogány történetíró is feljegyezte. És miközben a sokaság elmerült a véres látvány élvezetében, a császár mellett ülő építőmester a császár felé fordulva bizonyoságtévő erővel kiáltotta: „Én is keresztyén vagyok, az Úr Krisztus követője.” Erre nagy csodálkozás, aztán pedig rettenetes

düh következett és a bátor bizonyágtevőt a vadállatok karmai közé vetették. Szívében bizonyára ott hangzottak Jézus szavai: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg.”

1521-ben Worsban tartották azt a nevezetes birodalmi gyűlést, amelyre V. Károly német-római császár, a pápa kívánságára újabb számadásra idézte Luthert. A szokásos két kérdést tették eléje: Ő írta-e a könyveit, és visszavonja-e a tanításait. Az elsőre igenel válaszolt, a másodikra ezt felelte: „Ha nem győznek meg a Szentírás bizonyágával vagy világos észokokkal – mivel nem hiszek egyedül sem a pápának, sem a zsinatoknak –, úgy a lelkiismeretemhez és Isten Igéjéhez vagyok kötve. Ennélfogva nem tudok, és nem akarok visszavonni semmit, mert sem nem bátorságos, sem nem tanácsos... bármit is a lelkiismeret ellen cselekedni. Itt állok. Másként nem tehetek. Isten engem úgy segítjen. Ámen.”

Pál apostol mondta Efézusról, hogy ott olyan küzdelme volt, mintha fenevadakkal harcolt volna. Kálvin János is elmondhatta ezt Genfről. A reformációért kemény küzdelmet kellett folytatni. Egy ízben valami előkelő urat intett meg Kálvin, aki bosszúból annyira fellázította embereit, hogy fegyveresen és életveszélyes fenyegetéssel állták el útját. Kálvin azonban nyugodtan mondta: „Azért jöttem Genfbe, hogy feláldozzam az életemet Isten ügyéért. Ha tehát vért szomjúhoztok, itt vagyok, megölhetek.” A támádók megszégyenülten nyitottak utat Genf áldott reformátorának.

Egy másik alkalommal több olyan ember állott ki az úrasztalához, akiket a presbitérium eltiltott, de akik mégis odamerészkedtek. Kálvin, amikor rájuk került a sor, kezével eltakarta előlük a szent jegyeket, s azt mondta: „Kezeimet levághatjátok, de arra nem kényszeríthettek, hogy ezeket a szent jegyeket nektek odanyújtsam.”

1531-ben Zürich reformált lakosságát fegyverrel támadták meg. A harcban, Kappelnél, a tábori lelkészként szolgáló Zwingli Ulrik is elesett. Amikor a halálos dárdadöfést kapta, így kiáltott fel: „A testet megölhetitek, de a lelket nem!” Jézus szavait idézte élete utolsó pillanatában.

1674-ben közel háromszáz protestáns lelkipásztort idéztek a pozsonyi vértörvényszék elé. Fejvesztés terhe mellett követelték tőlük, hogy tagadják meg hitüket. Sokan közülük idegenbe mentek, mások Lipótvár, Eberhard, Berencs vára börtöneibe kerültek s aztán részint Triesztbe, részint Nápolyba vitték őket gályarabságra.

Ezek a bizonyágtevők nem féltek és nem féltették magukat, mert Istent és Krisztus ügyét féltették.

A mi félelmünket, aggodásunkat pedig sajátos helyzetünk, diaszpóra jellegű helyzetünk is fokozza. Kisebbségben vagyunk úgy is, mint nemzetiség és úgy is, mint református egyház, gyülekezet. Sokszor erőt vesz rajtunk az az érzés, hogy jelentéktelenek, elfelejthetők vagy értéktelenek vagyunk. Esztendeink, napjaink meg vannak számálva. Szociológiai felmérések, előrejelzések szintén azt mutatják, hogy a szörványhelyzetben lévő kisebbség – csak idő kérdése –, be fog olvadni, el fog tűnni. Ezt felgyorsíthatja az uralkodó, többségi politikai hatalom. A statisztikai adatok alapján ezeknek a felméréseknek és előrejelzéseknek igazat kell adnunk. Hogy eltűnt az erdélyi szász kisebbség! De említhetünk házunk tájáról is egy megdöbbentő példát. A napokban ökumenikus istentiszteleten, egy 40 éves érettségi találkozó alkalmával a máramarosszigeti római katolikus templomban hirdetem az Igét. Negyven évvel ezelőtt két párhuzamos magyar osztályból 76 diák érettségizett. Az elmúlt tanévben 12 diákat irattak be a szülők a magyar nyelvű I. osztályba! Az újszülöttek számát évről évre többszörösen meghaladja az elhunytak száma.

Ebbéli aggodalmaink közepette olyan jóleső Jézus biztatása: „Ne aggodalmaskodjatok! Ne magatokra nézzetek, hogy kevesen vagytok, kicsinyek vagytok. Tekintsetek gondviselő Atyátokra!” Ő senkiről nem feledkezik meg, mindenkit számon tart, minden-

re gondja van. Hogyne lenne gondja reátok, hiszen a legdrágábbat, egyszülött Fiát is érettetek adta. Drágák vagytok Isten számára. Életeteknek célja és értelme van: hirdetni kell a gondviselő szeretetet, a megtartó kegyelmet, amely eloszlatja a félelmet, megújít, erőt és reménységet ad.

Az Ige megszólítottjai mi vagyunk. Ne félj te kicsiny nyáj! Mint riadt, szétfutott, gazdátlan nyájat szólít meg bennünket Urunk. A legnagyobb veszélyt a gazdátlanság okozta. Állj meg riadt futásodban! Van gazdád, van pásztorod! Nem hatalmas erős se-regbe hív, hanem „kicsiny nyájba”. A kicsiség Krisztus népének a velejárója. Tudomásul kell vennünk, hogy Isten népe mindig is szétszórtságban, kisebbségben él ebben a világban. Ez azonban nem ok arra, hogy félelem töltsön el bennünket, és sajnálkozzunk önmagunk felett. Az ad erőt a félelemmel szemben, hogy Isten e kicsiny nyáj tagjai közé hívott, választott el bennünket. Merjük Isten atyai kezéből elfogadni pillanatnyi helyzetünket, sorsunkat és küldetésünket. Nem véletlen, hogy vagyunk, hogy olyanok vagyunk, amilyenek, hogy a 21. század kezdetén itt élünk, ahol élünk kisebbségi sorsban, mint a református anyaszentegyház tagjai. És azt is tudjuk, hogy Isten mire rendelt bennünket, mire választotta ki e kicsiny nyáját. Arra, hogy Jézushoz hasonlatos legyen (Róm 8,29), és azokban a jó cselekedetekben járjon, amelyeket ő előre elkészített (Ef 2,10). Legyetek olyanok, mint a só az ételben, mint a kovász a lisztben.

Jézus nem csupán azzal biztat és bátorít a félelemmel szemben, hogy figyelmünket Isten gondviselő, megtartó kegyelmére irányítja, hanem egy drága ígéretet is ad elénk: „Tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot.” Ez a legdrágább és félelmet elűző ígéret. Isten az Ő országát, melynek eljöveteleért naponként imádkozunk, nekünk adja. Ezért ne ejtsen kétségbe bennünket az, hogy szétszórtságban élünk. Ne töltsön el bennünket félelemmel és elkeseredéssel a kisebbségi sors, mégha megannyi súlyos keresztjét is kell hordozzunk. Hiszen csodálatos megbízatásunk van: Isten országának, melyet nekünk ígért, a reánk bízottak végzésével, mi is építői lehetünk már most.

Sok mindent nem tudunk a jövőről, de az biztos, hogy Atyánk van, aki nyájába hívott el, félelem nélküli étellel ajándékoz meg és körülvesz az Ő országának erőivel, melyet Ő maga hoz el és ajándékoz nekünk. Ámen.

Zöld György

Székelyvaja

Ninivei csodák

Alapige: Jónás 3,1–10

Bibliaalvasás: Róma 13,10–14

Ha reformáció ünnepén egy ószövetségi történetet kellene megneveznünk, amelyben véleményünk szerint a reformációnak valamilyen előképe van, vagy ahhoz kapcsolódó sajátos üzenet, alig hiszem, hogy sokan idéznék fel a Jónás történetét. Egyrészt, mert ennek a történetnek mesésnek tűnő elemeivel sokszor nem tudja mit kezdjen az ember. Másrészt, a sok-sok alkalmi prédikáció már eleve felidéz egy-egy igeverset, amelyekről úgy érezzük, hogy szinte illene őket felolvasni ezen az ünnepen. De ugyanígy vagyunk a karácsonyi, a húsvéti, a pünkösdi ünnepek alapigéivel is. A felolvasott igeszakasz viszont egy ízig-vérig reformációi ige. Benne van az, ami a reformációnak, a mainak és a történelminek igazi titka és csodája volt és marad örökre.

1. „És lőn az Úrnak szava Jónáshoz másodszor is, mondván”: másodszor is. Milyen nagykegyelmű Isten! A hitetlen megfutamodott prófétát nem semmisíti meg. Nem sújtja ítéletével, hanem ismét megszólítja. Nem csoda ez a türelem? Isten, aki minden hata-

lom mennyen és földön, úgy cselekszik, mintha erre az emberre nélkülözhetetlenül szüksége lenne. Mintha épp őt nem tudná pótolni, helyettesíteni, Ő az Úr, az életnek Ura. Nem csoda ez? De igen, a *kegyelem* nagy-nagy csodája.

A parancs ugyanúgy kezdődik: Kelj fel! Milyen ismerős felhívása az Írásnak. Ezt hallja Ábrahám, majd Jákób menekülésekor és visszatérésekor a Jabbók révi tusakodás után, de ezt hallja Illés is, amikor már-már összeroppan a küldetés súlya alatt (1Kir 19,7). A gyermek Jézust menekítő József (Mt 2,13), a szenvedései közben Vele találkozó béna (Mk 2,11), és most Jónás. Összeomlott, omladozó emberi életeteknek milyen drága biztatás és parancs egyszerre. Parancs, mely teljesíthető, mert Aki adja, az erőt is adja, hiszen Ő az erő forrása. Mennyire szükségünk van ma is, nekünk is erre a kijózanító parancsra, biztatásra. A parancs ugyanaz és mégis milyen más. Ha összehasonlítjuk az 1,2 és 3,2 verseket, mennyi finomságot lehet kiérezni belőle. Letompulnak az élek. Mintha Isten alkalmazkodna hűtlen prófétájához. És történik mindez úgy, hogy súlyában, tartalmában semmit sem veszít a megbízatás. A kegyelem csodája csodát szül. Jónás engedelmeskedik: „és felkele Jónás és elméne Ninivébe”. Oda, ahova előbb nem akart menni. Az utált, a gyűlölt városba, Izrael ősi ellenségének a fészkébe. Mennyire emberi arcú ez a történet! Engedelmeskedik, megy, nem büntetlenül, de már úgy, hogy tud jót cselekedni. Tud, mert mögötte van a kudarca, a tusakodása, a próbája, de mindenekfölött az ismét megtapasztalt kegyelem.

2. Isten kezében kiáltó szó lett az egykor engedetlen ember az óriási világvárosban. Az egészen más, sajátos világban, amely ugyanúgy az Úré, mint a Sion, a Júda pusztája, vagy az Ígéret földje. Ahol úgy tűnhetett, hogy rejtőzködni lehet a kiismerhetetlen, felmérhetetlen tömegben. Az elérhetetlennek tűnő helyen is el akarja és el tudja érni övét az Úr, ha kell még az engedetlen, előbb menekülő Jónások által is. Személyiségorszató nagyvárosaink kihívása ez a mozzanat. A kiáltott szó, a *hirdetett IGE* ott, akkor „kemény beszéd” volt. Azt továbbadni, hogy „Még negyven nap és elpusztul Ninive!”, bizonyára merész és népszerűtlen feladat lehetett. De Jónás ekkor már tudja: a döntő az, hogy mit szól az Úr. Lehetett volna emberileg egy kicsit tapintatosabb, rugalmasabb, az elvárásokhoz jobban igazodó, „modernebb”. A Szentírás sok-sok példával szolgál erre a nagy kísértésre, amit az Igének ez a népszerűtlensége jelent, melyet ha nem vállal a küldött, mások veszedelmét és a maga romlását munkálja.

A fiatal Jeremiás magyarázkodik, de meg kell hogy hallja: „meg ne riadj tőlük, különben én riasztalak el téged előlük!... erősített várossá, vasoszloppá, ércbástyává teszek ma téged... viaskodni fognak ugyan ellened, de nem győznek meg téged, mert én veled vagyok (Jer 1,17–19). Ezékiel elhívása után néhány nappal már kapja a páratlan feladatot: inteni az Úr nevében. A bűnös a maga bűne miatt hal meg minden esetben, ha meg nem tér, de vérét az őrálló kezéből kéri meg a küldő Úr, ha az elhallgatta annak szavát (3,16). Ézsaiás pedig így kiált fel az 5,20-ban: „Jaj azoknak, akik a gonoszt jónak mondják és a jót gonosznak...” illetve: „Jaj azoknak, akik a vétket hazugságnak kötelein vonszák, és a bűnt mint szekeret köteleken (5,18). A Malakiás 2,17-ben valami elképesztő állapotról beszél az ige. Arról, amikor a meghamisított igével, az ítélet elhallgatásával a papok „elfárasztották az Urat”. Isten hűséges küldöttei mindig vállalták a szent népszerűtlenséget, még akkor is, amikor veszedelembé került ezért az életük. Illés esete a legbeszédesebb példája ennek a Nábót vérére és a királyi család végére utaló ítéletes beszédében. De a Nátán küldetése és Dávid bűneinek felfedése sem volt egészen veszélytelen feladat. Keresztelő János esete mintegy példája annak, hogy ezen az úton, ha a küldő Úr úgy akarja, a végsőkéig ki kell tartani Isten küldötteinek. Jézus szavait is nemegyszer „kemény beszéd”-nek minősítették. Hogy Jónás, bár ő még nem tudja, de az élet érdekében, milyen hűségesen adja tovább az ítéletes igét, a bűnt leleplező szót, azt

maguk a niniveiek mondják ki (9. vers). Károli Isten haragjának búsulásáról szól, az új fordítás lángoló haragról, míg a katolikus fordítás izzó haragról.

Természetesen nem mindig ezt akarja hirdettetni az Úr. Hiszen ugyanaz az Ézsaiás a megrepedt nád és pislogó gyertyabél gyöngéd képében biztat, bátorít. Jézus áldott hívogatása „jöjjetek énhozzám...” mind-mind a melegség, gyöngéd szeretet áldott hangjai a megromlott világban, amelyre olyan nagyon vágyakozik az ember. *De* ma is elhallgatni azokat a bűnöket, amelyek lépten-nyomon kiáltanak, amelyek romlásba viszik népünket, elkendőzni azokat az állapotokat, melyekben vergődnek sokszor a gyülekezetek, akár egy statisztika, akár a népszerűség kísértése miatt, Isten és a reánk bízottak iránti minősíthetetlen felelőtlenség és hűtlenség!

3. A bűnt nevéen nevező, azt leleplező, Isten hatalmát, szentségét, erejét megmutató kiáltó szó gyümölcsöt terem. A legdrágább gyümölcsöt, amin Ninive megátalkodott lakói megdöbbennek. Befogadják a hirdetett ígét. A teremtő Ige csodát tesz. Újabb csodát. „A *niniveiek* pedig *hívének Istenben*, és bűntöt hirdetének, nagyjaiktól fogva kicsinyei-*kig*” (5. v.). A hit hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által (Róm 10,17).

A *kegyelem* és a hirdetett *ige* után íme a *hit* áldásai Jónás könyve 3. fejezetében. A hitnek arca itt is ugyanaz, mint az atyáknál, az újszövetségben és mint később a reformátorok életében. A hit bűnbánat és engedelmesség. (Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem?) A hit áldott bizodalom. Itt még halovány, de elég. „Talán megengesztelődik Isten.” A hit egyéni és közösségi ügy. A hit a legrejtettebb belső titok és ugyanakkor az egész teremtett világra kiterjedő egyetemes csoda. Ninive „igaznak tartotta mindazt, amit Isten az ő igéjében kijelentett”, s ezért a bűnbánat útjára lép a város apraja-nagyja, a király, sőt az állatvilág is (Róm 8,19–22).

Ábrahám övéivel indul Háránból Kánaán felé, de a Mória hegyére már csak ő kell felvigye Izsákot. Zákus maga dönt, mikor a hívó szóra válaszként leszáll a fügefáról, de Jézus már úgy minősíti, hogy ma lett üdvössége ennek a háznak” (Lk 19,9). Kornélius a látást egyedül kapja, de „istenfélő egész háznépével egyben” (ApCsel 10,2). Pál azt ígéri a filippibeli börtönőrnek, hogy ha hisz az Úr Jézus Krisztusban, üdvözülni mind ő, mind az ő házanépe (ApCsel 16,31). A példákat hosszasan sorolhatnánk, akár ó-, akár újszövetségi igékkel. Ha alapigénkre figyelünk, azt látjuk, hogy a hitnek ezek a vonásai egy kicsit mind együtt vannak a mai történetben. A hűségesen hirdetett ige a kegyelem idejének véges voltára úgy döbbsenti rá őket, hogy *egyén* és *közösség* kölcsönös egymásra hatásában, egymást segítve, egymás számára áldássá válnak.

Reformátoraink valami hasonló ige iránti hűségben, engedelmességben, alázatban szent félelemmel és mégis szabadon vállalták küldetésüket. Luther, Kálvin, Szegedi és a többiek semmiért el nem adták az Ige igazságát. Vitték az Igét és közben vitte az Ige őket! Fejedelmieink és elődeink alázatban, és mégis méltóságban tudták vállalni egymást a hirdetett ige vezetése és tekintélye alatt.

Kegyelem – ige – hit, és újra kegyelem. Ez lett a Jónás és immár a niniveiek útja. Cselekedje Isten: legyen a miénk is! Amen.

Lectio continua

Henk van de Graaf

Rotterdam, Hollandia

Kilátásaink

Alapige: 1Mózes 8, 1–20

Tudom, hogy közülünk többen éltek át életük során olyan szakaszokat, amikor minden kihullott a kezükből. Amikor semmi kiutat nem találtak. Kilátás nélküli életrszakaszok ezek.

Azt is tudom, hogy közülünk többen ma ilyen életrszakaszban vannak. Nem tudják, hogyan tovább. Kicsúszik lábuk alól a talaj, s nem látják a jövőt, egész létük kilátástalannak tűnik.

Tudom, hogy előbb-utóbb mindnyájan átélünk ilyen életrszakaszokat. Olyan életrszakaszokat, amikor mögöttünk lehull a függöny. Minden értelmetlenné válik. Többé semmit sem látunk. A kilátástalanság kerít hatalmába.

Lehet, éppen ezért kerültünk ma délelőtt a Noé történetével kapcsolatba, mert a Noé helyzetét is ez az egy szó jelzi: kilátástalan.

Negyven nap, egy szenvedésekkel tele időszak, amikor az egész földet, minden élő víz áraszt el. De ez az időszak még hosszabbra nyúlt. Noé százötven napon át hanyódot az övével együtt. Ember és állat együtt szenvedett a végtelen áradat fölött. Körülöttük mindenhol halál és pusztulás levegője áradt, sőt alattuk s körülöttük is minden irányból amerre csak a szem ellát. Helyzetük teljesen kilátástalan.

Teljesen? Amíg csak a szem ellát, mindenütt halál és pusztulás? Körülöttük és alattuk? Igen, de vajon felettük nincs-e ugyanez? Igen, ott van, azonban semmi sem jelzi azt, hogy Noé arra gondolna. Akárhogy is legyen, mégiscsak kapunk egy másik jelet! Méghozzá ezt: „megemlékezék pedig Isten Noéről”. Azt nem tudjuk, hogy Noé gondolt-e Istenre, a legfontosabbat azonban tudjuk. Azt, hogy Isten gondol Noéra. Tulajdonképpen miért is van ez így, hogy Isten Noéra gondolt? Nem úgy volt, hogy Isten 150 napon át elfelejtette Noét, s most egyszerre arra gondol: íme, ott hanyódik Noé! Teljesen elfelejtve. Ideje, hogy helyreigazítsuk.

Na, nem! Mert amikor ezt írja: „megemlékezik Isten Noéről” – ez a megállapítás nem azért van ott, mintha Isten munkái közül valamit helyre kellene hogy igazítson. Nem, Isten nem felejt el az övét, hanem gondja van rájuk.

Isten gondol rájuk még akkor is, ha érzéseik szerint segítsége késik, s az éjszakában úgy tűnik, semmi segítség nincs. Nem akar hajnalodni, szinte semmi vigasztalásra nem számíthatnak.

Semmi 'vigasztalás', semmi 'Noé'. Mert tudjuk, hogy Noé neve vigasztalást jelent. Lehet, hogy Noé is gondolt valamikor erre.

Százötven nap. Hány perc, óra, hónap is ez? Majdnem fél esztendő... Végtelen kilátástalanság...

Erre azonban a víz apadni kezdett, valamicskét. Kínos lassúság ez annak, aki azért kiált, hogy egy talpalatnyi biztos talajt nyerjen lábai alá. Órákon, napokon át, még negyven nap. A teljes szenvedés időszakát jelenti ez.

Mégis végbemegy. Negyven ólomsúlyú nap után Noé ablakot nyithat.

'Nyitott ablakok' – ez az egyik faardingeni iskola neve. Nem mintha ott naponta minden ablak nyitva lenne... A „Nyitott ablakok” kifejezés a Bibliából származik, Dániel

történetéből, aki a száműzetésben naponta háromszor nyitotta ki az ablakokat Jeruzsálem felé, és így imádkozott Istenhez. Így hallom a Noé mozdulását is, ahogy a szinte végtelennek és kilátástalannak tűnő idő után e koporsóban az ablakokat mintegy az imádság mozdulatával nyitja ki. Mintegy az Istenbe vetett reménység és bizalom mozdulatával. Nem hagyja Ő abba azt a munkát, amit kezeivel elkezdett. A kilátástalanság egész ideje alatt Noénak nagy türelme kellett legyen, meg kellett tanulnia a várakozást. Ebbe az iskolába kell eljussunk mindannyian: türelmet tanulni, várakozást tanulni, a bizalmat gyakorolni, a vakbizalmat.

„Boldogok akik nem látnak és hisznek.” Ide kerülünk mint gyermekeinket megkezesztelő szülők gyermekeinkhez való viszonyulásunkban. Ide kerülünk mint tisztségviselők. Az egyházban, a gyülekezetben is vannak kilátástalansággal tele korszakok, amikor nem tudjuk hogyan tovább. Azért mégis bizalommal, vakon is bizalommal, türelemmel kell maradnunk.

Ennek a kilátástalanság idején való várakozásnak van egy felfelé nyitása, egy nyitott ablaka: az Istenhez szóló imádság.

Azzal, hogy imádkozunk, kezeinket összekulcsoljuk, már elkezdődik a munkálkodásnak az ideje. Az imádság nem pusztán gondolatban való Isten elé járulás, hanem a magatartásforma, hogy magunkat teljes erőnkkel, lelkünkkel és értelmünkkel Istennek szenteljük. Mihelyt Noé az ablakot kinyitotta, nem arra vár, hogy hogyan jelentkezik a helyzet mikéntje, hanem tapogatózni kezd. Legalábbis... saját maga ... egy nagy erős madár, egy holló által.

Kibocsátja a hollót, hogy nézzen utána van-e kilátás? A hollót azonban nem látja viszont, nem vállalta a postás szerepét.

Erre Noé kezébe vesz egy 'jónáh'-t, egy galambot. Ez a madár a legrégebb idők óta az emberek hírvivője. A galamb visszatér „kimerülten”. Sehöl nyugalmat nem lel. Még mindent víz borít.

Ez azt jelenti, hogy Noé türelme dacára mégsem volt eléggé türelmes. A dobogó szívű Noé még újra hét, véget nem érő napot kell várjon. És vár. Talán ismerős. Betegség ideje alatti és utáni időszakban sokszor van szükségünk türelemre, sőt nagyon sok türelemre. A betegség utáni javuláshoz... türelem... A szülők és gyermekek egymáshoz való kapcsolatában... türelem. Az egymásra hallgatás és a gyülekezetben való együttműködéshez... türelem... A tervek és határozatok véghezviteléhez... türelem. Bizalom. Gyakran járunk úgy, mint Noé, éppen az utolsó percben igen gyorsan cselekszünk, és akkor újra visszakoználunk kell, és várnunk kell. Ki kell várnunk a megfelelő időt.

És... ezt mindig újra kell kezdenünk, próbálgatnunk kell. Ez is a türelemhez, a várakozáshoz, az Istenbe vetett bizalomhoz tartozik. Nem adjuk meg magunkat a kilátástalanságnak, hanem újra megkíséreljük.

Újra megfogja Noé a 'jónáh'-t, a galambot és míg Noénak e hírvivője először azt hozta hírrül, hogy még türelemre van szükség, másodsorra azt a hírt hozza, hogy van kilátás. Egy új életre való kilátás. A galamb egy friss, fiatal olajágot hoz a csőrében. Nincs azon mit csodálkozni, hogy a csőrében olajágot vivő galamb nemcsak Izrael jele, nemcsak az egyház jele maradt, hanem világviszonylatban, még a Biblia egyetlen betűjét sem ismerő világban is a békegalamb lett a béke jelképévé. Igen, mert pontosan ez az, amit annyi halál és áradat és pusztulás után, ez a galamb hírrül hoz: Isten nem halált, hanem még a halálon keresztül is életet akar. Az olajág Isten békéjének és üdvének a jele. Az olajfa gyümölcse keserű, de ha kipréselik könnyű és édes a nedve. Olajfa olajat használtak a papok és próféták felkenésére. A Felkent, a Messiás felkenésére. A csőrében hozott olajággal repül vissza Noéhoz a galamb, s hírrül adja neki, hogy oly hosszú, teljesen kilátástalan helyzet után mégiscsak van kilátás. Isten új életre szóló kilátást kínál. Mi

is kaptunk Istentől ilyen galambot. Ilyen isteni hírvívót. Hogy azt kibocsássuk lényünk gyakran kilátástalan bárkájából. Ez a Szentlélek Isten galambja. Jézus azt ígéri, hogy aki Istentől Lelket kér, bizonyosan meg is kapja azt. Isten Lelkét kérhetjük, hogy adjon nekünk kilátást, hogy békére, új életre való kilátást adjon. Akár mint gyermekeinket megkeresztelő szülők, akár mint tisztviselők életünkben hadd foglalja el ez a legfontosabb helyet. Adjunk teret a Léleknek, Isten Galambjának, adjunk teret a ki- és berepüléshez, saját magunknak, gyermekeinknek, gyülekezeti tagoknak, embertársainknak, békére, új életre való kilátást Isten kegyelme meghirdetése által.

Így nyert kilátástalan helyzetében Noé újból kilátást. Így szól erről az írás: 'Elfordítá Noé a bárka fedelét, és látá'. Így élhetünk mi is naponként, ahogy a Zsoltár 5,4-ben olvassuk: 'Uram, jó reggel hallgass meg az én szómat, jó reggel készülök Hozzád és vigyázok' ... Kilátás... Ez a hívő ember kilátása, s ha híjával van valaminek, mindegyre újat kaphat.

Viszont a kilátás elnyerésével még nincs minden rendben. Erre így szól Isten Noéhoz: 'Menj ki a bárkából.... s tégy meg mindent, ami rád tartozik... S ekkor kiméne Noé!

Az még nem minden, hogy jövőt nyert, s a jövő távlatával új életre való kilátást kaptott. Ezt a tényleges kijövetel kell hogy kövesse. Az egyház azért jön ki, hogy újra beléphessünk az életbe. Noé ezt a kilátást kézzelfoghatóan azzal valósítja meg, hogy az özönvíz után újra művelni kezdi a földet és új életet kezd Istennel.

Többé már nem lehet olyan az élet, mint amilyen az özönvíz előtt volt. Kereken 365 napot tartózkodott Noé a bárkában. Meglepően pontosan mondja el ezt a Biblia. Valami kell legyen e mögött. Mégpedig az, hogy akkor az időt holdévekben számolták, tehát az éjszaka határozta meg az időt. Ezt követték a 365 napos napévek, amióta a nap fénye határozza meg az időt. Ezzel véget ér az életnek halál felé vezető útja, s így az idő a halálból az életre vezető úttá lesz.

Így ad Isten kilátást az emberek kilátástalan helyzetében, s így vezet minket életre. Olyan emberré tesz, akik a halált maguk mögött tudják, akik Krisztusban meghaltak, s így az étellel, a Krisztusban való új étellel kerülnek kapcsolatba.

Noé első tette a kiszikkadt földön az áldozat bemutatása. Hálaáldozatot mutat be. A bárkában megmentett néhány tiszta állatot áldoz fel.

Gondoljuk csak meg, ezek az állatok 365 napon át a bárkába bezárva végül megússzák élve, kijöhetnek a bárkából, majd azután feláldozzák őket. Micsoda tragikum! Ez azonban így nem igaz. Nem igaz az, hogy Noé áldozatával egy pár állatfaj kiirtódott, mert csak hét pár tiszta állat volt a bárkában. Az sem igaz, hogy feláldozásuk tragikus eset lenne, mert az Úrnak áldoztattak fel.

Lehet-e szebb annál, minthogy életed öröm és hálaáldozat legyen az Úr előtt, még a halálon keresztül is az élet Istene előtt? Avagy nem ez az igazi feladata a keresztelő szülőknek, a tisztviselőnek, s egyúttal minden keresztyénnek? Avagy nem ez-e az új élet maga? Pál azt írja erről a Róm 12,1-ben: „Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteketek.” Ez a templomi szolgálát, az istentisztelet, szent és Istennek tetsző szolgálát, amit el kell kezdenünk minden templomból való kijövetelünk után. Igen, ha azzal a reménnyel és hittel jövünk ki a templomból, hogy a mi sokszor oly kilátástalannak mutatkozó életünkben az Úr Jézus Krisztus kegyelme által új kilátást nyerhetünk. Ámen.

Isten hűségében a mi életünk biztos kezekben van

Alapige: 1Mózes 8,20–9,17

A ma délelőtti prédikációban az özönvíz katasztrófája utáni történet került sorra.

Történetünk telve katasztrófával. Egyesek úgy is érzik, hogy a világtörténelem ilyen vagy amolyan katasztrófák sorozata. Vajon mi is bizonytalanságban éljük életünket? Senki sem biztos a maga élete felől? Erről volt szó a ma délelőtti igében.

Noé első tette a koporsóból, a bárkából való kijövele után az, hogy Istennek égőáldozatot visz. Az ilyen égőáldozatban az áldozati állatot teljesen elégetik. Ez az Istennek való teljes odaszentelés és önátadás jele. Mindent odaadunk. „Vedd életemet, hadd szenteljem magam Uram a te tiszteletedre.”

Ez után olvassuk: „és megérze az Úr a kedves illatot”. Kedves illat... Érezted-e valaha az égett hús szagát, a megégett hús illatát? Mondjuk csak nyugodtan, micsoda bűz ez. Borzasztó! S mégis ez áll: kedves illat... Ilyen rossz ízlése lenne Istennek? Ilyen rossz az illat-érzéke?

Nem. Mert Istennek valóban nagyon jó illatérzéke van. Az égett hús félelmetes bűzében érzi meg a hálaadás, a szeretet és az önátadás kedvességét, amivel Noé ezt az égőáldozatot bemutatja.

Ez a szeretet Isten kegyelmének gyümölcse, ami meghatja Őt. Megérzi Isten a kedves illatot, és mondá az Úr az Ő szívében: „nem átkozom meg többé a földet...”

Miért nem? Miért nem átkozza meg az Úr újra a földet? Talán az ember állapota egészen megjavult? Talán az ember egészen helyrejött? Valami az emberben lévő jóságért nem átkozza meg a földet? No, nem!

Isten az ember dacára nem átkozza meg a földet. Dacára annak hogy „az ember szívének gondolatja gonosz az ő ifjúságától kezdve”. Isten mégis így szól magában: nem átkozom meg többé a földet azért, mert az ember ilyen mélyen megromlott. Azt mondja tehát: tovább mehettek! Az ítélet megszokottan reménytelen következményekkel jár. „Ha igazságot akarsz tenni, kicsoda állhat meg előtted?” Dr. Okke Jäger mondta egykor: „ha az embertől függött volna a föld sorsa, úgy tovább kellett volna hulljon az eső”.

A Biblia nem kötözi be a szemeket. Akárhogy ítéljük meg az emberiség történetét, abban a saját életünket is, Isten ítélete akkor is így hangzik, hogy az ember szívének gondolata gonosz az ő ifjúságától kezdve. A te és az én szívem gondolata ugyancsak gonosz.

Minden időben megkísérelte az ember azt, hogy kibújjon Isten ítélete alól. Akár ma is például a New-age, a mélyen az emberben lévő istenről alkotott gondolatai révén, s ha mi mind a legjobbat igyekszünk tenni, ezzel jobba lesz a föld. Viszont ezek a rózsaszínű elképzelések is lényegében egy ilyen mély elkeseredés kifejezései. Emberi mivoltunkban évszázadokon át lényünk mélyében két választás előtt állunk: kétségbeesni, vagy elfásulni, érzéketlenné válni a rossz irányában. Melyiket választjuk a kettő közül?

Ma délelőtt azt mondja az Úr, hogy a kétségbeesés és elfásulás mellett van még egy út. Ez pedig: egészen elismerni az emberi szív gonoszságát, s reménykedni a csodában. Abban a csodában, hogy tűz módjára újra lobbanjunk lángra, hogy a Lélek jövele nyugtalanítson abban az irányban, hogy minden teremtmény újjá lesz.

Ez a csoda megtörtént. Ennek munkálását Isten maga kezdte el, „amikor az Úr a kedves illatot érezte... mondá az Úr az ő szívében...”

Íme! Hallod-e? Monda az Úr az Ő szívében! Honnan tudta a bibliáíró, hogy mit mondott Isten az Ő szívében? Vajon nem pusztán képzelődés ez? Ezt nem lehet állítani. Mindenestre e szavak világossá teszik, hogy a bibliai ígék nem egy bibliáíró tapasztalatainak a

jegyzékei. Emberek írták azokat a szavakat, de Isten Lelkének ihletésével. Az ihletéssel az írók egyszeriben csodálatos módon Isten szívébe tekinthettek be, mert az ember másként nem láthatja és nem írhatja le azt. Az ihletéssel Isten az ember szívébe helyezi azt, ami Isten szívében él. Ezért írhatta a Biblia írója: „mondá az Úr az Ő szívében”.

Isten azt mondta szívében, hogy többé nem átkozza meg a földet az emberért. 'Ennek utána míg a föld léssen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek'.

Vajon észre vesszük-e, hogy mi történik itt, hogy mit szól és mit tesz itt Isten? Isten biztonságot, megbízhatóságot, szabályt és természeti törvényt ad a földnek. Nem kell amiatt aggódnunk, hogy minden percben valami lehullhat a földről. Amiatt sem, hogy semmi felől nem lehetünk bizonyosak.

Nem, 'míg a föld léssen'!... aztán egyszer csak minden a végéhez érkezik. Nem folytódhat örökké az ember nyomorúságos élete. Elérkezik majd egy pillanat, amikor minden elem tűzben ég el. Igen, ... de addig nincs oly bizonytalanság, mint egy folyton romboló betegség. De van biztonság, megbízható rendszeresség, vannak természeti törvények, évszakok és idők, melyekben az ember létezhet, amiket az ember számításba vehet és amikre számíthat.

Értjük-e vajon, hogy honnan van a föld eme viszonylagos megbízhatósága? Sehonnan egyebünnen, csakis Isten hűségéből, a meg nem érdemelt hűségéből.

Isten kegyelmes hűsége nem csak a földnek, avagy a természetnek ad biztonságot és megbízhatóságot, hanem az embernek is.

Halld csak: 'Azután megáldá Isten Noét és az ő fiait és monda nekik: Szaporodjatok és sokasodjatok és töltsétek be a földet'.

Ezzel Isten a fajfenntartás áldását adta az embernek. Az eljövendő korokban is létezhetnek emberek. Nem csak, hogy lenniük kell, de nem vagyunk kihalásra átkozva. Az ember termékeny lehet, szaporodhat.

Így van megírva, hogy ez áldás. Nem parancs. Nem olyasvalami, ami automatikusan úgy kell legyen. Nagyon jól tudják ezt azok, akiknek nem adatott meg a gyermekáldás. Nem parancs, éppen most nem, amikor a földön valósággal hemzsegnek az emberek. Nem úgy, mint amikor Noé, felesége és gyermekeik a bárkából kijöttek. A Biblia szavainak helytelen értelmezése ebből a születésszabályozás tilalmának kiolvasása, ahogy azt a római katolikus tanítás teszi. Isten e szavainak káprázatos üzenete, hogy Isten dacára az emberi gonoszszágnak az új emberi nem gyermekeinek születését áldásnak nevezi. Csakis azért, mert Isten ennek tartja, nevezhetjük a gyermek fogantatását áldásnak.

Isten azonban további biztosítékot ad az embernek. Nem csak szaporodhat. Dolgozhat is, munkálhatja, uralhatja a földet. A föld minden állata 'kezeidbe adatott', így van ez megírva.

Ha jó az, úgy minden munka a föld termővé tételét és uralását jelenti. A jó munka áldás is. Királyi foglalatosság. A föld az Úré, a legfőbb királyé. S ez a legfőbb király mindent a kezünkbe ad. Királyi sáfárok lehetünk minden munkánkban. Akármilyen szerény és egyszerű munka is legyen az.

Egyúttal jól vesszük a szívünkbe a 'kezedbe adattak' szavakat. Hiszen tudjuk, hogy az ember kezébe került szerencsétlen madarak, szerencsétlen állatok minek vannak kitéve. Sokan csak tárgyat látnak bennük. Mesterséges megtermékenyítésük után egyszerre pestis lepi el őket, hogy tízezer számra kell megsemmisítő kemencébe szállítani valamennyiüket. Micsoda hatalma van az embernek! Vajha tudnánk, hogy mindezért felelősséggel tartozunk Istennek.

Isten újabb biztosítékot ad az embernek. Előbb Isten a zöld füvet, a gabonát és a zöldseget rendelte eledelül az embernek, most pedig szabaddá teszi arra, hogy az állatok húsát is megehesse. Mivel az özönvíz katasztrófája után nem volt elég enivaló, rendelkezésére bocsátja eledelül az állatok húsát és a halakat. A Bibliában a hús és a hal nem alapélelemnek számít, hanem inkább szükségélelemnek.

De Isten körül is határolja az elégséges adag elnyerésének szabadságát. 'Csak a húst az őt megelevenítő vérral meg ne egyétek'. Az ember megeheti ugyan az állat húsát, de nem állat módjára zabálva, s ezzel falánk és ragadozó állattá változva.

Az Úr által adott biztosíték azt jelenti, hogy ha valaki e határokat átlépi, ezzel élete biztonsága is azonnal odatesz. Abban az esetben is, hogy ha valaki embertársa vérént ontja ki, illetve egyik ember a másik vadállattá válik. 'Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki.'

Ez is Isten adta biztosíték. A jog biztonsága és szavahihetősége. Nem a véget nem érő vérbosszú, nem az erőszak spirálja, hanem a jog biztonsága. Ha valaki jogtalanul öl, gyilkol, maga is méltó a halálra és élete többé nincs biztonságban.

Ha bárki ebből a halálbüntetésre szolgáló jogot olvassa ki, az ebben foglaltnál többet olvas ki belőle. Viszont a Bibliában legkevésbé sem találunk halálbüntetésre vonatkozó parancsot. Az említett ígékben szóba hozottak nem lehetnek az erőszak, sem az igazságtalan túlengedékenység spiráljai, hanem inkább a tisztességes jog biztosítékai. Csak így lehet termékeny az ember a földön, amíg az fennáll. Isten jó rendjéhez való alkalmazkodással.

Ezeket a szabályokat nem egy ilyen vagy amolyan önkényeskedő isten adta, akiről semmit sem tudhatunk, akit meg sem érthetünk, akire egyáltalán nem is számíthatnánk. Figyeld csak!

'És szóla Isten Noénak és az ő fiainak, mondván, én pedig íme szövetséget szerzek tiveletek és a ti magvatokkal ti utánatok...'

Hallod-e ezt? Isten szövetségese lesz annak az embernek, akinek szíve ifjúságától fogva gonosz. Mindenek dacára Isten szövetséget köt az emberrel. Teljesen érdemtelenül, kizárólag kegyelemből. „Szerzek”... mondja Isten. Kimondottan egyoldalú szövetségkötés ez. Hála Istennek, hogy nem tőlünk, az emberi tényező minőségétől függ ez a szövetség.

Isten azonban nem csak velünk köt szövetséget, hanem minden élőlényel. Isten szeretete nem csak ez embert illeti meg, hanem az egész teremtményt, minden teremtményt az egész természetet is. Az ember nem egyedüli kedvence Istennek. Mi nem élhetünk azzal a tudattal, hogy ez a szövetség csak reánk érvényes.

Még kevésbé azzal a tudattal, hogy Isten szeretete csak Noét illette meg. Nem, hiszen ez egyúttal az összes őt követő nemzetséget, minket, s gyermekeinket is megilleti. Isten szövetsége, Isten szeretete minden embert megillet. Minden új nemzedék megtapasztalhatja hűségét.

A menyasszony és vőlegény meghitt kapcsolatnak módján adja Isten a meg nem érdemelt szeretetének és hűségének jegyét.

Nagyszerű jegy ez: a szívrávány, olyan jelenség, mely évezredekken át tartotta bűvöletben az embereket. S bár a mi időnkben józan tudományos magyarázataink vannak e jelenségről (a nap fénye az esőcseppekben különböző színekre bomlik fel), mégis elragadtatással nézünk egymásra, s mondjuk: „Nézd csak, szívrávány!”

Úgy vélem tanultuk azt, hogy a szívrávány Isten hűségére emlékeztető jegy. Nem helytelen, de ez így nincs benne a Bibliában. A Bibliában ennél sokkal szebbet olvashatunk. A Biblia nem azt írja, hogy a szívrávány Isten hűségére kell emlékeztessen. Hanem azt: 'És léssen, hogy mikor felhővel borítom be a földet, meglátszik az ív a felhőben, megemlékezem az én szövetségemről'. Vagyis Isten beszédes módon adja a szívráványt, hogy ígérété-

ről és hűségéről meg ne feledkezzen. Úgy, ahogy közülünk bárki valamit a falra tűz emlékeztetőül, ehhez hasonlóan adta Isten szövetsége jeléül a szivárványt.

Nagyszerű szövetség, Isten szövetsége, hűség szövetség. Szeretet szövetség!

Isten szövetsége szinte aggasztóan egyoldalú szövetség. Ugyanis a szövetség mindenkor két fél között jön létre. Ebből csak annyit észlelhetünk, hogy Isten így szól az emberhez: ember, tiszteld a teremtményt. S bár a föld telve erőszakkal, Isten mégis hű marad, az évszakok mégis változnak s az ember mégis mindig szaporodhat. A történelem mégis halad tovább, Isten mégis minden érdemünk nélkül hű marad ehhez az öreg, beteg földhöz.

Így nyer János még egyszer betekintést a történelembe. Gondolatai ezek lehetnek: micsoda rendetlenség, itt minden olyan zihált, mintha senki sem tartaná a kezében, valóságos állatsorda minden. Azután pedig látja János egy trónt (tehát mégis csak kormányozzák a történelmet), és aztán azt, aminek történnie kell.

A trón körül pedig látja a szivárványt. Isten kormányzása ott jelentkezik hűsége jegyében. Az Ő hűség szövetségében.

Ez a testté lett hűség, mely Isten Fiában, Jézus Krisztusban öltött testet. Ő Isten testté és vérré lett hűsége.

A mindannyiunk és a földi élet felett tornyosuló nehéz felhők dacára Jézus keresztye és feltámadása által Isten hűségének szivárványa jelent meg újra. Ez a szivárvány a halálosan beteg világunk számára Isten kegyelmének nagy diadalíve. Ez a nagyszerű szivárvány Isten előtt az Ő hűségének jegye. Amennyiben a szivárvány Isten számára hűségének jegye, mennyivel inkább az a mi számunkra. Hiszen ezzel annyival inkább biztosak lehetünk Isten hűsége felől.

Ezért, csakis Isten hűségéért Pállal együtt biztosítva érezhetjük magunkat afelől, hogy 'sem halál, sem élet, sem angyalok, sem hatalmasságok, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban'.

Az igehirdetés elején az a kérdés vetődött fel: Avagy senki sem lehet élete felől biztonságban? Testvéreim, Isten hűsége adja nekünk a biztonságot. Ámen.

Istenadta emberi élet

Alapige: 1Mózes 2,4-17

Ahhoz, hogy a felolvasott bibliai részt megértsük, szükségünk van legalább három segédeszközre: egy nagyobbacska tengeri kagylóra, egy kaleidoszkópra és egy fényképezőgépre. Talán furcsának tűnik, de így van!

Észrevettétek-e ti is? A Biblia első könyve második részének negyedik verse úgy hangzik, mintha előlről kezdődne az egész: „Ez a menny és a föld teremtésének a története. Amikor az Úristen a földet és a mennyet megalkotta, még semmiféle mezei fű nem volt a földön...” Halljátok? – mintha előlről kezdődne újból a teremtés története... Mintha a Biblia másodszer is leírná a teremtés történetét... És ez így is van!

Ebben a második részben a teremtéstörténetnek nem csupán egy *másodszori* leírása van, hanem egy *másik* leírása. Ez a második történet, ami bizonyos szempontból nem azonos az elsővel. Itt-ott még logikailag sem egyezik a két leírás. Mózes Első könyve első részében már volt növényzet, már volt fű, amikor Isten megalkotta az embert, mint férfit és nőt. És Mózes Első könyvének második része azzal kezdődik, hogy még ember sem volt... A két teremtési történet tényleg nem egyezik, és nem logikusan követi egymást!

Persze, nem mi vagyunk az elsők, akik erre a felfedezésre bukkanunk. Biztos, hogy már a Biblia írója is látta, hogy ez ésszerűen nem egyezik. És mégis így írta le, és így hagyta.

Nyilvánvaló, hogy nem logikus történetet szándékozott írni. Nem azt tartotta fontosnak, hogy a tudományos követelményeknek eleget tegyen. A Bibliában az egyetemi fokú tudományosságnál sokkal magasabb tudományról van szó: az isteni tudományról, az istenismeretről. Ebben a tudományban és ebben az ismeretben nem az a fontos, hogy pontosan hogyan, és mi, és hol, és mikor, hanem az, hogy Istent megismerjük, és hogy „higgyük: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és hogy e hitben életünk legyen az ő nevében”. A bibliai történet fonalán haladva az a fontos és az a lényeg, hogy kicsoda Isten, kik vagyunk mi, emberek, eredetünknek mi a titka, és életünknek mi a célja és értelme.

Sok hollandiai ház ablakában, a rengeteg virág között ott szokott állni egy tengeri kagyló. A gyerekeknek mindig elmondjuk, hogy szorítsák a fülükre, és akkor hallhatják benne a tenger zúgását. A Bibliával is úgy van, mint egy ilyen tengeri kagylóval. Aki a Bibliát füli, az hallja, igen: hallja benne Isten elgondolásainak zúgását. Hallja, hogy Isten mit gondolt el és mit akart a világ teremtésével, és a mi életünk teremtésével. Füleljünk hát mi is erre a bibliai történetre, talán meghalljuk mi is Isten akaratának zúgását...

Mielőtt ezt tennénk, még egy kérdésünk maradt. Mi lehet egy ilyen másodszori, egy ilyen másik teremtéstörténetnek az értelme? Vajon nem zavar? Nem, legalábbis nem az a szándéka. Nem zavarba hozni akar, hanem csodálatba ejteni. Ahhoz, hogy ezt megértjük, vegyük elő a második segédeszközt. Gyermekkoromban kaptam egyszer egy kaleidoszkópot. Ti is ismeritek azt, ugye? Azt a távcső alakú, tükrök közé helyezett üveg- és papírdarabkákat tartalmazó játékszert, amelyet ha forgatunk, változóan színes, csillogó ábrákat mutat. Minden forgatásra más és más lesz az ábra, de közben a cső tartalma ugyanaz marad.

A Biblia sok-sok történetével és könyvével pontosan olyan, mint egy kaleidoszkóp. Például nagyon sok benne a próféta. Lényegében ugyanazt mondják mindnyájan, de mindnyájan másképpen mondják. Négy evangélista van. Mind a négy ugyanazt mondja és hirdeti, de mégis másképpen. Más helyzetben és más szemszögből. És minden forgatással újra látjuk Isten sokféle bölcsességét. Csodálatba ejtő!

A teremtés második bibliai történetében más szempontból látjuk a teremtő Istent, a teremtett világot és magát az embert. Ugyanarról van szó, mint az első történetben, de mégis másképpen. Mi ennek a második történetnek a „mássága”? Az, hogy ebben az ember áll a középpontban.

Talán ti is szerettek fényképezni. Ha igen, akkor tudjátok, hogy legalább kétféle fényképet lehet készíteni. Az első az általános kép, amelyen minden rajta van, ami látható. Ilyen mindent áttekintő képet nyújt a Biblia, a teremtés első fejezete. A mindenséget mutatja. És ott, a mindenség utolsó zugában és utolsó napján már az ember is kivehető a képen. Más képet kapunk viszont, ha teleobjektívet használunk. Az közelebb hozza a látvány egy pontját. Ezt teszi a második teremtéstörténet: közelebb hozza az ember teremtését. Persze ez nem jelenti azt, hogy a teremtésben egyedül az ember fontos, hiszen „még egy veréb sincs Istennél elfelejtve”. De az ember egészen különös, páratlan viszonyban él Istennel.

Milyen ez az egészen különös, páratlan viszony Isten és ember között? Mi az istenadta emberi élet sajátossága, különlegessége? Mi a ti életeteknek Isten által adott sajátossága? Nos, éppen erről szól most ez a mi bibliai történetünk.

Először *életünk eredetéről* szól.

Amikor Isten igéjének teleobjektívja az egész teremtett világon belül éppen az emberre irányul, könnyen arra a gondolatra jutunk, hogy az embernek nagyon nagyok és fontosnak kell lennie. Pedig nem! Epp ellenkezőleg. A Biblia teleobjektívja először éppen azt mutatja ki, hogy milyen kicsi az ember! „Megformálta az Úristen az embert a föld porából...” Az ember tehát a föld porából van. De nem úgy, hogy abból sarjadt, és most valami egészen másból áll. Egyáltalán nem! „Bizony por vagy.” Úgyszólván a földről szedett fel minket Is-

ten. (Az „ADÁMÁH”-ból szedett fel és „ÁDÁM”-ok, azaz föld-lények vagyunk, és azok maradunk.) Mi emberek tényleg nagyon kicsi lények vagyunk.

És mégis, ugyanakkor nagyon különlegesek! Az állatok is porból vétettek, és mégsem lehet az embert ezekkel egy kaptafára húzni. Az ember csak akkor lett élőlényé, amikor Isten az élet lehetését, saját lehetését, Szent Lelkét lehelte orrába. „Így lett az ember élőlényé.” Tehát nem csak a por, nem csak a test alkotja az embert. Az ember csak akkor ember, amikor Isten lehelete, Isten Szent Lelke adatik neki.

Isten Lelke nélkül csak por alkotná az embert, s nem élne igazán. Lehet, hogy az ilyen – Lélek nélküli – ember átmenetileg nagy port tudna felverni, de végül úgysem állná meg a sarat. Visszatérne a porba. Életre kelni csak Isten pünkösdi Szent Lelke által tud az ember.

Ő Szent Lélek Isten, létkérdés minden emberi élet számára. Nem pusztá természeti erő működik bennünk, nem arra vagyunk rendelve, hogy mint a csodálatosan szép virágok, csak virágozzunk, vagy mint az állatok, ösztöneink szerint éljünk. Nem! Isten eredeti rendelése szerint a mi földi alakunk és testünk Isten Szent Lelkének a hajléka és temploma. És ebből az is következik, hogy ezzel a hajlékkal és templommal becsületesen és tiszteletteljesen kell bánnunk, mások és saját magunk javára.

E mellett a mi páratlan eredetünk mellett, alapigénk szerint, még egy másik különlegesége is van az embernek, mégpedig a helyünk.

Másodszor *Istentől kapott helyünkről* szól a bibliai rész.

Hogy mennyire fontos „a hely” minden embernek, azt akkor vesszük észre, amikor érezzük, hogy egyik-másik szívben, vagy gyülekezetben, vagy társadalomban már nincs helyünk. Mennyire fontos viszont megérezni azt, ha jó helyen vagyunk. Ismerjük-e a mi jó helyünket? Isten és emberek előtti helyünket?

Mózes Első könyvének második fejezete megmondja nekünk, hol a helyünk és mi a helyünk. „Ültetett az Úristen egy kertet Édenben... és ott helyezte el az embert.” Az ember helye tehát *egy kertben* van. Nem magasabb szférákban, fellegek közt kell járnunk, hanem ezen a földön kell helytállnunk. Ez a mi istenadta helyünk.

És még csak nem is pusztá földre tette le Isten az embert. Keleten, Édenben, a Szíriai-sivatag egyik részén, ott ültetett az Úristen egy kertet, vagyis egy oázist, és ott helyezte el az embert. Ez azt jelenti, hogy Isten a saját alkotásába helyezte el az embert. Abba az alkotásába, amelyet Isten kezdett el azzal, hogy kertet tette a sivatagos földet. Ebbe az isteni alkotásba helyezte el Isten az embert. Ez a mi istenadta helyünk.

Ezen a helyen – halljuk tovább a bibliai üzenetet – mások között, másokkal együtt kell hogy éljen az ember. Egy istenadta környezetben. „Sarjasztott az Úristen a termőföldből mindenféle fát...” Csodálatos természeti környezetet kapott az ember. Erről a természetről Isten igéje két dolgot mond: 1. szemre kívánatos; és: 2. eledelre jó.

Azaz: a természet *szép*, szemre kívánatos, mint egy isteni remekmű, amelyet lehet is, kell is élvezni. De nem csak ennyit mond. A természet *hasznos* is, eledelre jó. Úgy kell nekünk a természet, mint a mindennapi kenyér. És jaj nekünk, ha ezt a kertet, ezt az oázist, ezt a környezetet halálosan beszennyezzük és megmérgezzük! Akkor tönkretesszük azt, ami minket táplál, azt, amit úgy adott nekünk Isten, hogy „eledelre jó” legyen.

Ebben a természeti környezetben nemcsak a fák leveleinek zizegése hallatszik, hanem a víz csörgedezése is. „Édenből pedig folyó jött ki a kert megöntözésére, amely onnan szétágazott, és négy ágra szakadt.” Tehát bőségesen volt víz abban az oázisban. Testvéreim, biztosan tudjátok, mit jelent ez egy olyan világban, ahol a sivatag uralkodik. Izrael és szomszédai még arra is képesek, hogy a vízért háborút viseljenek. Ennyire fontos a víz egy sivatagos világban. Magát az életet jelenti. Nos Isten kertjében, Isten teremtett világában bőven van víz. Mindenkinck jut. „Négy ágra szakadt”, azaz mind a négy égtájra...

Csak sejtéseink vannak arról, hogy melyik folyó volt a Pison és melyik a Gihon. A Hiddekelt és az Eufráteszt viszont ma is ismerjük. Ebből arra következtethetünk, hogy amikor kiűzte az Úristen az embert az Éden kertjéből, nem vette el tőle egyszerre minden jó ajándékát. Hála Istennek, hála Isten kegyelmének, még sok-sok jó ajándéka megmaradt nekünk! Éppen ezért olyan létfontosságú, hogy óvatosan és tisztelettel bánjunk ezekkel és egész istenadta környezetünkkel.

Az emberi életnek még egy negyedik különlegessége is van: az embernek Istentől kapott *sajátos feladata*.

Nekünk helyünk van Isten művében. Ezt a helyet szabad élveznünk, de rajta nekünk is munkálkodnunk kell. Munkálkodnunk Isten munkájának keretében és az ő követésében. „És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze.” Művelni és őrizni: tehát az embernek tovább kell folytatnia az Isten által elkezdett munkát. Ő valami szépet és jót csinált – tegyük azt mi is, Isten hasonlatosságára!

Egy dolog legyen nagyon világos! Ez a kert, ez az oázis nem az emberé. Ez az Istené, és az övé is marad. Ő az alkotója, Ő a teremtője, Ő a tulajdonosa. A „művelni és őrizni” szavak a bibliai időkben szakkifejezések voltak a földtulajdonos és bérlője közötti bérleti szerződésben. A haszonbér tartalmához mindenképpen hozzátartozott a „művelés és őrzés” kötelezettsége.

Ha ez így van, és ezek a kifejezések a szerződésjogból származnak, akkor világosan kitűnik ebből, hogy nekünk embereknek saját, külön elképzelésünk és tervünk nem lehet vele. Csak bérlők és vendégmunkások vagyunk mi mindnyájan ezen a földön; „jövevények és idegenek”, még úgynevezett saját szülőföldünkön is. Mert lényegében nincs saját földünk. „Az Úré a föld és annak teljessége, a földkerekség és a rajta lakók.” Mi pedig csak vendégmunkások és bérlők vagyunk. Ne képzeljünk tehát túl sokat magunkról!

Ugyanakkor nem szabad lekicsinylő módon sem beszélnünk az emberről és az ember feladatáról. Csodálatosan szép és nagyszerű feladatot kaptunk Istentől. A természet az emberért van, hogy abból táplálkozzunk és hogy azt élvezzük. De az ember a természetért is van, hogy azt műveljük és őrizzük. A művelés föld-művelést jelent, amely szolgai munka. Az ember, minden ember Istentől kapott feladata, hogy szolgál, hogy diakónus legyen. Az őrzés pedig pásztorkodást jelent. „Az Úr énnékem őriző pásztorom.” Nem csak a lelkigondozó, de minden ember feladata az, hogy pásztor legyen. Az ember kezdettől fogva a másik emberért kell hogy éljen, mint a föld művelője, diakónusa, és mint a testvér őrizője.

Mindnyájunknak feladata az, hogy ez a világ lakható legyen, és élni lehessen benne. Feladatunk, hogy a növekvő anyagi és szellemi káosz és elszegényedés ellen harcoljunk. Harcoljunk meg a hitnek szép harcát azért, hogy országunkban, hazánkban, városunkban, falvainkban és otthonunkban egymás diakónusai és pásztorai legyünk. Mindig és állandóan azzal a kérdéssel kell szembeszállnunk, hogy munkánkban, tudományunkban és technikai fejlődésünkben mi az, amit tulajdonképpen csinálunk. Műveljük-e azt, ami ránk van bízva, vagy kizsákmányoljuk? Őrizzük-e, vagy kiraboljuk? Mit keresünk: pénzt-e, avagy szeretetet?! Ámen.

A Genezáret partján

Farkas József

Lelkület

Lehet kíméletlenül ráolvasni a másik emberre az Ige „igazságát” és lehet szeretettel idézni Igéket azért, hogy „az Írásokból vigasztalást merítve reménykedjünk”. (Róm 15,4) Ez utóbbira szép példa ez a történet: Eliézer rabbi jelenlétében egyik tanítványa rendkívül hosszúra nyújtotta az istentiszteleten a hangos imádkozást. Zúgolódott a többi tanítvány és kívánta volna, hogy a híres rabbi is az ő pártjukra álljon. Ám a rabbi ezt mondta: „Miért zúgolódtok? Ez a tanítvány talán hosszabban imádkozott, mint Mózes, akiről meg van írva: Negyven nap és negyven éjjel imádkozott? (5Móz 9,25) Máskor viszont egy másik tanítvány nagyon is rövidre fogta az imádkozást az istentiszteleten, amikor Eliézer nem volt jelen. A tanítványok megint odafordultak a híres rabbihoz és bepanaszolták röviden imádkozó társukat. A rabbi ekkor ezt mondta: „Rövidebben imádkozott ez a társatok, mint Mózes, a mi mesterünk? Hiszen meg van írva róla, hogy egyszer négy szóból állt az imádsága: Istenem, gyógyítsd meg őt! (4Móz 12,13)

Azért tanulságos ez a történet, mert világosan kitűnik belőle, hogy végső soron nem a Biblia *betűin* fordul meg a dolog, hanem azon a *lelkületen*, amellyel idézik az Igéket. Eliézer rabbi *szerette* a tanítványait és ez a szeretet határozta meg, hogy az adott esetben melyik Igét kell idéznie. Ha nem szerette volna őket, idézhette volna fordítva. A rövid imádságot bírálhatta, hogy „lám, Mózes milyen hosszan imádkozott, nem úgy, mint ez a haszontalan tanítvány,” vagy megfordítva: a hosszan imádkozót hibáztathatta volna, hogy „lám, Mózesnek elég volt négy szó, amikor imádkozott. Nem olyan volt, mint ez a fecsegő tanítvány.”

Mindegyikünknek meg kellene tanulnunk, hogy a betűnél fontosabb a Lélek, a lelkület, a Szentlélek „légkör”. Ha erre nem ügyelünk, zörögnek a száraz betűk és több kárt okoznak, mint amennyi hasznot, épülést. Minket, protestánsokat, különösen is fenyeget az a veszély, hogy akár pietista létünkre is megmaradunk a ráció, a hittan, a dogmatika rabságában. Bálványistenünk a „tisztá tan”. Mintha ettől függne az üdvösségünk! Hol van a „tisztá tan”? Száz helyen állítják, hogy náluk van az egyedül üdvözítő, tisztá tan. Szomorúan szemlélem, hogy éppen, a legodaadóbban hívők köréből teljesen hiányzik ez a fontos Ige: „Rész szerint van bennünk az ismeret”. (1Kor 13,9)

Sem azt nem ismerik el, hogy a teljes igazságnak csak valami töredéke van náluk, sem azt nem ismerik el, hogy a teljes igazságnak másik töredékét Isten másoknak adta ajándékba.

Jézus lelkületét az jellemzi, hogy a dolgok és emberek megítélésénél nem a súlyosbíto körülményeket sorakoztatja. Inkább az enyhíto körülményeket keresi. „Igaz, hogy ez az ember kapzsi vámszedő, de azért ő is Ábrahám fia! „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.” Ez a lelkület százszor fontosabb, mint a mindenkor megkérdőjelezhető „tisztá tan”. Az *után* kap jelentőséget a tisztá tan, ha *előbb* legbensejében is megtisztult az, aki ajkára veszi a Szentírás tudományát.

(A Szántások magatoknak új szántást c. kötetből.)

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Emberi jogok kontra isteni jog

Alapige: 1Mózes 4,23–24; Róma 12,16–21

Már az elmúlt bibliaórán elmondtam, hogy nagyon sokat beszélnek napjainkban az emberi jogokról. Ezeket megpróbálták összefoglalni, elkészítették az emberi jogok chartáját. Ezt ajánlják a különböző országoknak, mert ezekben benne vannak azok a fontos dolgok, amelyek – a szerzők szerint – a mindennapi életben szükségesek, hogy valaki nyugodtan élje az életét, és bármi is történjen vele, meg tudja védeni az igazát. Mindez nagyon jó, de a keresztyén ember számára létezik egy ennél fontosabb jogszabály is, amit Isten mond ki, amit maga Jézus így foglal össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből”, valamint „szeresd felebarátodat, mint önmagadat”. (Mt 22,37 s köv.) Miért fontos a mi számunkra ez az isteni jogrend? Mert mi mindent ebből kell hogy megértsünk, és ez kell legyen a mi életünk alapja. Ekkor az ember már nem tud rosszat cselekedni, mert nem egy emberi parancs alatt áll, amit kijátszhat, amit félre tehet, hanem az isteni parancs alatt, amit ha félreteszünk és kijátszunk, csak magunknak okozunk kárt, mert eltépjük az Isten szeretetének a kötelékét. Ha ez nincs ott, akkor az ember a maga kezébe akarja venni a sorsát, amiből csak a gonosz származik. Egy ilyen emberi kézbe vett sors, amiből a gonosz származik, van bemutatva a két felolvasott igében is.

Nézzük meg ezeket az igéket és lássuk meg bennük, hogy hogyan jelentkezik az isteni és emberi jog közötti különbség!

Az első ige, amit hallottunk Lámelek kard dala. Lámelek Kain leszármazottja. Kain története után van egy rövid nemzetségi táblázat, ahol ennek utódairól szól a Szentírás, majd rögtön ezt követően van leírva Lámelek éneke, mintegy jelképezve, hogy a bűn egyszer elindulva kezd sokasodni, kezd növekedni, és nem áll meg, mert az ember természetétől fogva hajlandó Isten és felebarátja gyűlölésére. Álljunk meg egy kicsit ennél a gondolatnál. A bűn sokasodik, vagy úgy is lehetne fogalmazni, hogy hatványozódik. Az első emberpár „megelégedett” azzal, hogy szakított a tiltott gyümölcsből. Az ő utódok, Kain azonban testvérgyilkosságra vetemedik. Pedig szüleiik tőle azt remélték, hogy majd visszaviszi őket az elveszett édenkerti állapotokba. (Nyertem férfiút az Úrtól – lehet, hogy ő fog majd a kígyó fejére taposni, kiált fel Éva, Kain születésekor.) A nagy csalatkozás után jön a másik történet, az a pár vers, ahol Lámelek saját kezébe veszi a sorsát. Kimondja, hogy bosszút áll a rajta ért sérelmeken. Sőt! Nemcsak hogy bosszút áll, hanem hetvenhétyszeresen fizeti vissza mindazt, amit ő sérelemnek vél. Kimondja, hogy ha az, aki Kaint megöli, Istentől hétszeresen bűnhődik, aki őt, Lámeleket bántja, az hetvenhétyszeresen fog bűnhődni. Miért teszi ezt? Mert rosszul értelmezi a Kainnak adott kijelentést.

Mit érzünk ki ebből az igéből? Azt, amit sokszor napjainkban hallunk. Vedd kezébe sorsod, ne hagyj, hogy letiporjanak, szállj szembe mindenkivel, aki neked rosszat tesz. Te szolgáltatass igazságot magadnak, mert látod, hogy más nem teszi ezt meg érted. Már a gyermekekbe is ezt nevelik bele, a világ ezt próbálja megmutatni, példaként élénk

adni. Mintha napjainkban érvényesülne a helytelenül értelmezett szemet szemért, fogat fogért elv. Miért helytelen ez az érzés? Mert már az Ószövetség sem arra tanít, hogy állj bosszút magadon, hanem arra, hogyha valamit követelsz, akkor csak annyit kérhetsz, amennyi kárt neked okoztak. Mennyivel magasabban áll az Újszövetség tanítása, amikor Jézus azt mondja, hogy „szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket”. (Mt 5,44)

Így elérkeztünk a másik ígéhez. Mintha a Római levél felolvasott részében a teljes jézusi tanítás benne lenne. Mi tulajdonképpen a Jézus tanítása? Ha megnézzük ezt a második ígét, akkor rájöhetünk erre.

– Ugyanazon indulat. Mindenkit egyformán fogadj el. Még az ellenségedet is. Jézus példát mutatott erre.

– Békességben éljetek.

– Hagyjátok Istenre a bosszúállást.

– Tegyetek jót ellenségeitekkel.

Eljutottunk tulajdonképpen a mai ige fő kérdéséhez. Mik tulajdonképpen az emberi jogok? Azok, amelyeket mi mondunk ki, vagy azok, amelyekkel Isten ajándékoz meg minket? A homoszexualitás (múlt órán beszéltünk róla), az abortusz, az eutanázia? A holland parlament hosszú ideje próbálja az eutanáziát bevezetni. Mindezzel szemben ott kell legyen a keresztyén ember életisztelete, jog az élethez, ami nem más, mint isteni jog. Az életet ajándékba kaptuk Tőle, és csak Ő veheti el. Joga van az embernek a váláshoz – mondja a világi törvény. De Isten ezzel szemben azt mondja, hogy amit Ő egybeszerkeszt, azt ember el ne válassza.

A végén mindezek tudatában fel kell tennünk magunknak a kérdést: mik kellene nekünk? Emberi jogok? Azok is, mert ebben a világban élünk, ahol csak ezek segítségével tudjuk megvédeni igazunkat. De az emberi jogok csak Isten ígéjének a függvényében válhatnak igaziból olyan szabályokká, amelyek segítségével az élet előbbre tud haladni.

Vitaindító kérdések:

– Miért fontosabb a legtöbb ember számára az emberek által alkotott jog, mint az Isten parancsa?

– Hogyan lehet a kettőt – szerintetek – „összhangba” hozni? Vagy a kettő kizárja egymást?

– Ebben a sokszor minden erkölcsi normát felrúgó világban a keresztyén egyház tud-e tenni valamit, hogy a krisztusi szeretet (isteni jog) érvényesüljön?

– A fiatalság hogyan tudna ebben példát mutatni?

Presbiteri órára

Témajavaslat a 2001–2002-es téli időszak presbiteri óráihoz

I. A templom, mint az Isten háza.

Bibliamagyarázat: Székely Károly: *A templom*. Zsolt 28,8.

Templomunk története, művészeti értékei.

Ki a tulajdonosa és ki felel az épületért és a benne lévő műkincsek jó karban való megőrzéséért?

A templom értékeinek a karbantartása.

A templom szeretete és az érte való áldozatvállalás.

Hogyan illik viselkedni a templomban? Mi az, ami ott nem illendő?

(Fényképezés, filmezés az istentisztelet alatt! Legjobb előzetes írásbeli engedélyhez kötni az ilyesmit, s akkor a lelkésznek alkalma van az illetőt megtanítani a szükséges tudnivalókra. Fontos, hogy az előfóhásztól az ámenig nem lehet a figyelmet elvonni a lényegről! Beszélgetés a templompadokban az istentisztelet megkezdése előtt. Pletykálás az úrvacsorai jegyek kiosztása alatt, helyette énekelni kell. A templom elhagyása az istentisztelet befejeződése előtt. A lelkész és a hívek pontossága.)

Lehet-e RMDSZ-gyűlést tartani a templomban? A lelkészen kívül felmehet-e más személy a szószékbe?

A templom környezete.

A presbiter feladatai a templomban és a templomért.

II. A templomi istentisztelet.

Bibliamagyarázat: Makkai Dénes: *Vágyódás Isten hajlékába*. Zsolt 84,1–13.

Az otthoni előkészület.

Ima a megérkezéskor. Az istentisztelet elemei. Az adakozás, mint a háládatosságunk kifejezése, és mint az istentisztelet része. Ima eltávozáskor.

Az istentisztelet áldásai.

Az élet istentisztelete a hétköznapiakban.

A presbiter az istentiszteleten. A presbiteri család az istentiszteleten. A szolgálatos presbiterek.

III. Az elhívás és a küldetés és az abból következő feladatok.

Bibliamagyarázat: Orbán János : *Ki az elhívott és küldött?* Ám 7,12–15.

Az elhívás tartalma: „Jer és kövess engem!” Krisztus képmására kell formáltatnom. A hamis önértékelés és az ebből származó önkényeskedés veszélye.

A küldetés tartalma: „Krisztusért járván tehát követségben...” Feladatunk: Krisztus egyházának építése a szentek tökéletesedése céljából. A következetes gyülekezetépítés. A misszió.

Feszültségek az egyes egyháztagok és az egyes gyülekezeti csoportok között. Szabad-e megosztani a Krisztus-testet? Hol van a határ? Vajon nem csupán a test egyes sajátos funkciókat vállaló sejtjei között áll fenn a különbség?

Mi az egyházi rend? Mi a mi hitvallásunk? Mit jelent az, ragaszkodjunk (hit)vallásunkhoz? (Zsid 4,4) Ki állapítja meg az egyházban az illetékességet (kompetenciát), valamint a jog-, a hatás- és a munkakört?

A presbiter felelőssége.

IV. Istennek kell-e inkább engedelmeskednem, vagy az embereknek? ApCsel 5,29.

Bibliamagyarázat: Incze Zoltán: *A hit ereje*. Dán 3,16–18.

A hit és az engedelmisség.

A hitetlenség és az engedetlenség.

A hit kockázata. „Álljatok meg a hitben...!”

A hitvalló presbiter.

A hitvalló élet jutalma.

V. „Tudakozzátok az írásokat...” (Jn 5,39)

Bibliamagyarázat: Adorjáni Zoltán: *Bibliaolvasás és bibliai élet*. 5 Móz 17,18–20.

A Biblia rendszeres olvasása és tanulmányozása. Az Isten szavának való alázatos engedelmesség. Az igeolvasás áldásai. Az igeolvasás elmúlasztása és annak átka.

A presbiter, mint a gyülekezet bibliaolvasó és imádkozó tagja.

Vajon gyümölcstermő-e az életem vagy sem? Ha nem, mi az akadálya?

„Akinek sok adatik, attól sokat is várnak.” Hogyan tekintek előre, mint presbiter a végső számadás napjára?

VI. *Fegyelem a keresztyén életben és a keresztyén gyülekezetben.*

Bibliamagyarázat: Nagy Erika: *A szeretet fegyelmezése*. Mt 18,15–17.

Az ige fegyelmező ereje és a krisztusi szeretet fegyelmező ereje.

Ki kezdje a megbékélést? A megbocsátás: „miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”.

1. Mit jelent szeretettel fegyelmezni (szeretettel kimondani az igazságot, szeretettel inteni, szeretettel megtérésre hívni)?

2. Milyen legyen – ha erre egyáltalán szükség van – a 2–3 tanú előtti pásztori intés?

3. Milyen legyen a gyülekezet nyilvánossága előtti intés, ha erre szükség van?

Imádkozzunk, mielőtt cselekednénk. Tartsunk önvizsgálatot. Ne hirtelen, ne haraggal, ne bosszútól vezéreltetve cselekedjünk!

Legyen előttünk világos a bibliai fegyelmezés célja:

– hogy a gonosz megtérjen az ő útjáról és éljen;

– hogy a Krisztus-testet, az Anyaszentegyházat és magát a gyülekezetet semmi se fertőzze;

– hogy a Krisztus-test folyamatosan újuljon, erősödjön és Krisztushoz méltó gyümölcsöket teremjen.

A presbiter példaadó élete és annak fegyelmező ereje a családban és a gyülekezetben.

A presbiter és a presbitérium felelőssége a fegyelmezésben.

Jenei Tamás
belmissziói előadó

Székely Károly

ny. lelkipásztor

Kolozsvár

A templom

Alapige: Zsoltárok 26,8

Évekkel ezelőtt nagy áldozatkészséggel építette és ünnepélyesen szentelte fel ez a gyülekezet ezt a templomot. Azóta minden esztendőben megemlékezik erről a nagy eseményről. Ez alkalommal is egy ilyen ünnepi megemlékezésre gyűltünk össze.

Az Ige, melyet felolvastam a templomra gondoló gyülekezetnek a templomról szól. Úgy érzem, hogy az Ige akkor és mostja között van valami számottevő azonosság.

Az egyik azonosság a templomban, a templom épületében van. Tudjuk, hogy Dávid – akitől a felolvasott zsoltárvers származik – díszes templomot akart építeni, de azt csak utódja, Salamon végezhette el. Dávid csak egy szent sátrat állított fel Jeruzsálemben, ahová a frigyládát is áthozatta Abinádáb pap házából, ahol 20 évig volt. Ez a dávidi jeruzsálemi sátor a maga egyszerűségében és mégis nagyszerűségében hasonlított ehhez az egyszerű és

mégis nagyszerű templomhoz. Dávid a maga építette szent sátorról úgy beszél, mint templomról. Nem a salomoni remekműnek számító templomról van szó. Azt Dávid nem látta. Amit a zsolttárban mond a templomról, az nem egy csodálatos templom láttára született visszhang, nem az, amit századokkal később a tanítványok mondtak Jézusnak a salomoni csodálatos templomra mutatva: Uram, nézd ezt a templomot, nézd ezeket a köveket! Ma is vannak csodálatos templomok, mint a párizsi Notre Dame, vagy a kölni dóm és vannak késői tanítványok, kik ezt mondják: Nézd ezt a remekművet! Sem Dávid nem beszélt, sem ez a gyülekezet nem szól így, kőbe faragott remekműre mutatva. Egyszerű templom népe szólalt meg a sátorban és szól meg e templomban is.

A második azonosság a megnyilvánulás tartalmában van: Szeretem. Egyes latin szövegű bibliákban ez a szeretem a *placem* szóval van fordítva. A latin nyelvhasználatban a valami mellett való döntést a *placem*, a valami ellen való döntést a *non placem* szóval fejezik ki. Ebben az értelemben a Szeretem több, mint egy érzelmi kifejezés. DÖNTÉS. Amikor a zsolttáros azt mondja: Szeretem, ezzel a maga döntését juttatja kifejezésre, mégpedig az Isten temploma mellett. Mi is, mikor ezt a zsolttárt énekeljük, vagy azt mondjuk, hogy szeretem a templomot, nem egyszerűen a templom iránti érzésünket juttatjuk kifejezésre, hanem azt a nagy dolgot, hogy döntöttünk a templom mellett.

Régebbi esketési formula szerint az egyház feltette a házasságra lépni szándékozó feleknek ezt a kérdést: Szereted? A válasz: szeretem. Ez döntés volt, melyből az egyház megbizonyosodott afelől, hogy a fél döntött egy életre a másik mellett. Csak ezen döntés után eskette meg a házasulandókat. Egyházunk ezt ma ebben a formában nem gyakorolja, de az eskü szövegében benne van a szeretem. A szeretem, a szeretlek – döntés a másik mellett.

Az evangéliumok evangéliumában, ahogy Luther nevezte a János 3,16-ot, ugyanezzel találkozunk. Ott Isten használja a szeretem szót, mellyel kifejezésre juttatja a maga döntését a világ mellett. És, hogy ez a szeretem mennyire döntés volt, az éppen abban látszik, hogy önmagát adta Jézusban a világnak.

Kapcsoljuk össze a két azonosságot, melyről beszélünk. A csodálatos templomokról sokan, vagy éppen mindenki azt mondja: tetszik, de ez a tetszik nem a szeretem, nem a döntés a templom mellett. Dávid a sátorról és a mi kicsi templomainkról, ami nem mindenkién váltja ki a csodálat tetszését, talán még mi magunk sem csodáljuk, de... és ez sokkal több a tetszésnél, ez mindennél több, ezt mondja, mondjuk: Szeretem.

Úgy, ahogy eddig értelmeztük az Igét, úgy érzem, hogy helyes, ha csak így értelmeznénk jobb lenne, ha nem hallottunk volna semmit. Így csak az emberről és az emberiről beszélünk. Az ember épít sátrat, templomot, az ember szereti és szeretettel dönt amellett, amit épített. Mi ez csak így? Nem sok, vagy éppenséggel semmi.

Nem így, nem ezért, nem ebben a sorrendben történik mindez, hanem egészen másképpen, valami másért és éppen fordítva. Kálvin az igazságnak ezt a részét így fogalmazta meg: Dominus per evangelium nos vocat, nos vocanti per fidem respondemus. Isten bennünket az evangéliummal megszólít s mi megszólítottak hitünk által felelünk. Igénkben is nem a szeretem és nem a templom szó az első, hanem az Uram. Uram szeretem a te házadban való lakozást. Ő a kezdet. Tőle indul minden. Isten megszólítása az első. Ő döntött előbb mellettünk. Én választottalak titeket, nem ti engemet, mondja Jézus. Nem mi építettünk templomot, nem mi döntöttünk Isten mellett, hanem azok építettek templomot, azon döntöttek Isten mellett, akiről Isten döntött sokkal előbb, mondjuk úgy, ahogy Jeremiásnál halljuk: „Még mielőtt az anyaméhben megalkottalak” elrendelte, hogy templomépítők, hogy Isten szeretők, hogy így döntők legyünk.

Éppen ez a csodálatos, ez az előbb Isten, s azután mi. Ti építettétek ezt a templomot? Azt hiszem timagatok tiltakoztok most a legjobban egy erre adott igen felelet ellen s

csak egy feleletet tartotok helyesnek: Építette Isten általunk. Milyen szomorú is lenne, ha ti építettétek volna, mert akkor a ti házatok s nem az igei „Te házad” lenne.

Folytassuk a latin közmondás szerint, mely azt tartja, hogy nehéz a magyarázattal eljutni a megértéshez, de könnyű a példaadással. Tudjuk, hogy az egyházat, a templomot a hajóhoz szokták hasonlítani. Ahhoz a hajóhoz, mely utasaival halad a túlsó part felé. Melyik ez a hajó? A mi hajónk? Nem, a Krisztus hajója. Az, amely nem innen, az életnek erről a partjáról indul, hanem az, amely a túlsó partról jött, hogy az innenső parton levőket felvegye és átvigye. Az innen induló hajó nem tud átmenni, csak az onnan jövő tud oda visszamenni. Más szóval: az emberi templom nem tud üdvözíteni, egyedül Isten temploma az üdvösség hajléka. A mi házunk nem, a „Te házad” igen.

Még nem szólunk a lakozásról. Uram, szeretem a te házadban való lakozást. A templomban való lakozás szabadság. Isten nem kényszerít rá senkit. Isten nem rabszolgatartó Úr. Az övéi szabadok. Isten kiválasztása nem kényszerű, azt is vissza lehet utasítani. Igen, lehet a templomban lakozni és lehet másutt. Szabad a te házadhoz és szabad máshova tartozni. Lehet, szabad, minden szabad, de... Nem minden hasznos. A zsoldáros a szabad dolgok közül a Te házadban lakozást választotta. Mi hol akarunk lakozni? Mária és Márta is választott egyszer. A Krisztus lábaihoz leülő leány hallotta: Mária a jobb részt választotta. Mi választottunk? A templomot választottuk? Az Írás boldognak mondja a „Te házadat” választottakat.

Uram, szeretem a „Te házadban” való lakozást, és a Te dicsőséged hajlékának helyét. Dávid a frigládát és a szentkönyvet tudta az Isten hajlékában, de ez számára Isten dicsősége jelenlétét jelentette. Tudta, hogy a templomban lévő frigládában és a szentkönyvben jelen van Isten dicsősége. Vajon mi mennyire tudjuk, hogy a sákramentumokban és az Igében Immánuel, azaz velünk az Isten? Mennyire tudjuk komolyan venni a kijelentést: Ahol ketten, vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott én is jelen vagyok?!

Ez a templom Isten dicsősége jelenlétének helye minden olyan alkalommal, amikor összegyűl itt Isten népe. Lehet-e nem szeretni az Istennel való együttléteket? Dávid nagyon szerette. Isten is szerette őt, és ez a kölcsönös szeretet az alapja az egymás mellett való döntésnek, mely az örökkévalóságra is elegendő. Szeretjük-e mi a bennünket előbb szerető Istent úgy, hogy sem jelenvalók, sem elkövetkezendők el ne szakítsák az Ő szeretetétől, mely az örök élet.

Boldog ember az, aki e templom fennállását ünnepelve öntudatosan, úgy beszélve, mint aki nem levegőt vagdos, vallja: Uram, szeretem a te házadban való lakozást, és a te dicsőséged hajlékának helyét. Ámen.

Rádioprédikáció

Adorjáni László

Kolozsvár-Alsóváros

A műhely

Alapige: János 9,1–7

Egy vakon született gyermekkel kapcsolatban azt kérdezték Jézustól: Ki a hibás, hogy ő ilyen? A gyermek? A szülei? Mi kiegészítenénk még: az orvos?

A legtöbb sikertelenség, balszerencse mögött Isten ítéletét, büntetését sejtjük rossz lelkiismeretünk miatt, és azt kérdezzük: miért vert meg Isten?

Jézus válasza megtanít másként értelmezni életünk fájdalmas eseményeit is. Azt válaszolta: Nem büntetés az, hogy a gyermek vakon született, hanem ellenkezőleg: azért van mindez, „hogy nyilvánvalókká legyek benne az Isten dolgai” (Jn 9,8).

Egy egész életére tolókcsohhoz kötött barátom mondta: „Eleinte lázadtam. Hibáztatam Istent, szüleimet, az orvosokat. Véget akartam vetni életemnek. De sok tusakodás után felismertem, hogy a saját magam, vagy a mások által elkövetett hibáknak következményei vannak. Ezekért ne Istent okoljam, mert ő szeret és jót akar nekem, sőt, még a rossz dolgokból is tud jót kihozni. Így fedeztem fel, hogy rokkantságom nemcsak teher lehet magamnak és másoknak, hanem sok áldás és öröm forrása is.”

Jézust Mesternek nevezték. A mester, a szakember, azt is használhatóvá tudja tenni, amit a hozzá nem értő eldobna. Életünk egy-egy eseménye kétségbeejtőnek tűnik, nem tudunk mit kezdeni vele. De Jézus, a Mester másként látja ezt. Ha neki adjuk oda, tud segíteni. Ő tervszerűen dolgozik. Ahogy a szakember megnézi a darabot és tudja milyen munkafolyamat alá kell vetnie lépésről lépésre, hogy mesterművé változzon át, ugyanígy Jézusnak is van egy számunkra kigondolt munkaterve.

Ez a munkafolyamat hosszú, melynek a műhelye itt van a földön, amely mint minden műhely sokszor visszataszító, rendetlen, piszkos és fárasztó. Sőt fájdalmas is, mert sebet kapunk, miközben Isten alakít nemcsak a Szentírás szavával, hanem embertársaink által, gyermekeinken keresztül, sőt még a veszteségekkel, csalódásokkal, betegségekkel is. Miként a kész művet nem a műhelyben tartják, hanem díszes, szép helyre viszik, ugyanígy földi életünk sem az egyetlen létformánk, hanem egy nagyon döntő előkészület a végleges életre, Isten világába. Ennek a mozgásszerű barátomnak mondta egyik kislányom: Tudod, hogy a mennyországban nem lesz majd tolókcsohid?

Tulajdonképpen mind elromlottunk, abún miatt eltorzultunk és csak a Mester keze tud igazán visszaformálni. Ezért arra vagyunk rendelve, hogy itt a földön, Isten műhelyébe vigyük be életünket, hogy Jézus átformáljon, és bennünk is mindenki előtt láthatóvá legyen Isten műve.

Keresztelési igehirdetés

Bóné Lajos
ny. lelkipásztor
Tasnád

„Meg vagyok keresztelve”

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves testvéreim, elhangzott az előbb énekelt énekben a gyülekezet imádsága: „Óh örök Isten, ki Atyánk vagy nekünk... ez újszülöttnek földi egész éltét karjaid védjék.” Ha csak ennyiért hoztátok volna ide ezt a kisgyermeket, aki még semmit sem tud abból, ami vele történik, és ez Isten mindent megelőző kegyelmének bizonyítéka, hogy érette nem csak ti imádkoztok, hanem – hitünk szerint – Isten megváltott népe, az egész gyülekezet is, már az is nagy dolog; öröm és biztatás szülőknak, keresztszülőknak, a családnak és gyülekezetnek egyaránt. De sokkal többről is szó van itt. Először is a Krisztus parancsá-

nak való engedelmességről, amint a szereztetési ige szavaiból is hallottuk. Igaz, hogy – sajnos – nagyon gyakran és nagyon sokan csak úgy tekintik a keresztséget, mint egy szokás gyakorlását, s ez így van más, vallásos életünkkel kapcsolatos alkalmakkal is. A külsőségek, látványosságok kerülnek előtérbe, és megfeledkezünk arról, ami igazán lényeges és döntően fontos. Amint az apostol mondja: „Ezért van ti köztetek sok erőtlen és beteg, és alusznak sokan.” (1Kor 11,30)

Reménykedve vártátok e gyermek születését és örömmel, gyönyörködve vállaltátok a róla való gondoskodásnak feladatait, miközben lelketekben ott van az aggódo kérdés is: vajon mi lesz vele, mi vár reá ebben a sok veszéllyel, buktatóval, bűnnel tele világban? Érzitek, tapasztaljátok, hogy az áldozatkész, féltő szeretet is milyen tehetetlennek bizonyulhat, az emberi segítség pedig milyen erőtelen lehet éppen akkor, amikor védelemre, oltalomra volna szükség. Hányszor fordul elő, hogy emberekben már az is kis reményt és bizalmat kelt a bajban, ha tudják, hogy van valaki befolyásos, tehetős barátjuk, ismerősük, akihez fordulhatnak. Pedig milyen ősi igazság rejlik a zsoltár szavaiban: „Ne legyen bizodalmatok földi hatalmasokban, egy emberben sem bízzatok, nincs segítség azokban.” (Zsolt 146) Itt és most azonban Az szól hozzátok, Akinek adatott minden hatalom mennyen és földön.

A nagy reformátornak, Luthernek, nagy jelentőségű művei mellett szólását őrizte meg az egyháztörténelem. Egy ilyen az is, amit akkor mondott az érette aggódoóknak, amikor az élete forgott halálos veszélyben: „Ne féltsetek engem, én meg vagyok keresztelve!” Tudatában volt annak, hogy olyan szövetségese van, Aki őt meg tudja védelmezni.

Meg vagyok keresztelve! A keresztség tehát nem valami szokás és családi-baráti találkozás alkalmá. A gyermek életének tulajdonképpen mindennél jelentősebb eseménye: Isten atyai szövetségébe való befogadás. Sákramentum, szentség a keresztség, melyben a látható jegy – a víz a Krisztus vérének jelenti, s amikor mindjárt ebből néhány cseppet a gyermek fejére hintünk ez záloga és pecsétje (a pecsét arra való, hogy érvényessé, hitelessé tegye azt, amim van) a Szentlélek által Isten bűnbocsátó kegyelmének. Záloga a keresztség annak a drága ígéretnek is, amely a gyermeket és titeket egyedül tehet igazán boldogokká: „Én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig”, sőt az örök élet dicsőségében is, mert így lesztok és maradtok a halál fölött is győzedelmeskedő Krisztus által a Szentlélek erejével gyermeketekkel együtt Isten gyermekei. Ámen.

Esketési idehirdetés

Vincze Csongor

Kercsed

A szeretet soha el nem fogy

Alapige: 1Korinthus 13,8a

Vannak az ember életében olyan kimagasló események és pillanatok, melyek később igen fontossá válnak, s amelyekre mindíg boldogan lehet visszaemlékezni.

Ez a mostani istentisztelet is ilyen alkalom a ti életetekben, mikor kéz a kézben eljötetek, hogy itt, a templomban, Isten és a gyülekezet előtt esküvéssel nyilvánítsátok ki azt az elhatározásotokat, hogy ti e földi életben egymáséi lesztok.

Ez ünnepi alkalommal halljuk Isten Igéjét, drága útravalóként átadott üzenetét: a szeretet soha el nem fogy.

Ebben a földi életben minden a mulandóság törvénye alá van vetve. Mulandó a szépség, az egészség, a gazdagság ... és ami csak „látható”, miként az apostol fogalmaz egy másik helyen. De megmarad a hit, a remény és a szeretet, olvassuk az 1Kor 13. részének utolsó versében.

Hallottam egy szellemes kijelentést, hogy ti. a jó házassághoz három dolog szükséges: türelem, türelem, és harmadszor is türelem. Én mégis – Isten Igéje alapján – azt mondom nektek: a szó igazi értelmében vett jó házassághoz csak egy dolog szükséges: ez pedig a szeretet. Nem véletlenül nevezi a Szentírás „legnagyobb” a szeretetet. Ha az megvan, akkor minden más „kisebb” ajándék kirendelődik. Isten adni fogja a türelmet, a hűséget, a megbocsátást, a megértést.

A szeretet tesz képessé titeket arra, hogy ne csak saját gondjaitokat, örömeiteket lássátok önző módon, hanem a másikat is, akit Isten mellétek rendelt segítőtársul. Sőt a szeretet arra is készíti, hogy Krisztus parancsa szerint, a körülöttetek élőkkel igazi közösségben legyetek, örülvén az örülőkkel, sírván a sírókkal.

Ez a szeretet úgy működik az emberek között, amiként a szív az ember testében. Isten az Ő mennyei szeretetét állandóan adja nekünk, ahogy a szív is szünet nélkül pumpálja a vért a test részeibe. Tehát valójában az Isten adta szeretet munkálkodik bennünk és indít minket arra, hogy egymásért fáradozzunk, áldozatot hozzunk, azazhogy egymást szeretni tudjunk. Éreznetek kell azt, hogy hitvestársatokat Isten bízta rátok, ezért felelősök vagytok egymásért, tartoztok egymás terhéért hordozni és – az esketési fogadalom értelmében – jóban-rosszban kitartani egymás mellett.

Ez a szeretet nem függ a külső körülményektől, sem az anyagi helyzettől, sem az életkortól, mert Isten ajándékként a lélek mélységéből fakad, és – amint az Írás mondja – hosszútávú, kegyes...

Bizonyára hallottatok az érzelmesedés nevű betegségről, amikor a szív hiába pumpálja a vért, mert az az erek elmeszesedése miatt nem juthat el rendeltetési helyére. Sajnos, sokszor – átvitt értelemben – mi is ilyen betegségben szenvedünk. Isten szeretete nem tud eljutni embertársunkhoz, felebarátunkhoz, mert elmeszesedtünk, közömbössé váltunk, fásultan beburkolóztunk a magunk önző magányába.

E lelki nyavalyának van egy jó ellenszere, és pedig az Istennel való állandó, élő kapcsolat. Ezért állandóan és kitartóan kérjétek imádságaitokban, hogy a Kegyelmes Atyánk szüntelenül árássa reátok ezt a szeretet, hogy soha ki ne fogyjatok belőle és el ne fásuljatok. Hogy soha ne érezzétek a bizalmatlanságot, a meg nem értést és az egymás iránti szeretetlenséget. A ti hajlékotok örök igazsága legyen az a házi áldás, amely így szól:

„Hol hit, ott szeretet,
hol szeretet, ott béke,
hol béke, ott áldás,
hol áldás, ott Isten,
hol Isten,
ott semmi szükség sincsen.”
Ámen.

Temetési igehirdetés

Lőrincz István
Marosvásárhely

Foházkodjál csendesen

Alapige: Ezékiel 24,15–28.24a; 25.27

Mindnyájunkat megrázott ez a haláleset, mely egy lelkipásztortársunk életéből, boldog és áldott házából váratlanul ragadta el az ifjú hitvest, egy négyhónapos kisfiú édesanyját, a gyermeket, testvért, rokont, a mindnyájunk által szeretett és tisztelt Domahidi Péterné, született Soós Emese Rozáliát, gyülekezetében is Isten országáért és a gyermekek üdvéért munkálkodó, mindenki által nagyra becsült tiszteletes asszonyt.

Váratlanul ragadta el a halál nem sokkal azután, hogy betöltötte legnemesebb hivatását, amikor anyai szeretetének melegségével keblére ölelte újszülött gyermekét, mint életének szép kivirágzását.

Óriási veszteség tölti be most mindenki szívét, hisz úgy éreztük és láttuk, hogy Isten őt sok kegyelmi ajándékkal áldotta meg. Mint gyermek csendes és engedelmes volt, mint tanuló rendkívül szorgalmas és becsületes, mint tanárnőt a gyermekek rajongásig szerették, mert mosolygós, szelíd természetével közel tudott kerülni a gyermekekhez. Nagy lelkesedéssel szervezte a nyári táborokat, az ifjúsági csoport szíve-lelke volt itt a mezőbergenyei gyülekezetben. Nagy kincset talált benne férje, akivel csak röpké másfél évet tölthettek el nagy szeretetben, egymást gyöngéden szeretve. De jött az a borzalmas nap, április 30-a reggele, amikor gyermekével a kezében összeesett, négy héten át öntudatlan állapotban feküdt a kórházban, és utána elhunyt.

Tudom azt, hogy ilyenkor mindnyájunk szívét fájdalmas miértek gyötrik, amikre most nem találjuk a választ. Vigasztalunk kellene e csapás alatt szenvedőket, de olyan szegény most az emberi szó, oly erőtlen minden gondolat. Sok-sok ige elvonul ilyenkor előttünk, de nem tudjuk, hogy azok közül melyik lenne a legjobb, a legalkalmasabb a vigasztalásra, a lelkek megnyugtatására.

Amióta a család kérése elérkezett hozzám, hogy a temetésén én szolgáljak, sokat ostromoltam az eget, végül Isten ezt az ígét hozta elém, ezt az ígét helyezte szívemre, ezét szeretném hát továbbadni abban a reményben, hogy ez elindít a vigasztalódás útján. Főleg a férjnek szól ez az ige, de hiszem, hogy az Úr mindnyájunkat megszólít ezen ige által. Hiszem, hogy összezavarodó, tétova emberi gondolatainkban megnyugtatás és útmutatás ez az isteni szó.

Az első jó dolog ebben az ígében, hogy itt maga Isten mondja: én elveszem. Ezt nem a halál, a kiszámíthatatlan és szeszélyes sors, nem is a Sátán, hanem a mindenható Isten, ami Urunk Jézus Krisztusnak Atyja mondja, akiről tudjuk, hogy nagyon szeret minket és minden által javunkat munkálja. Ezért nem kell találgatnunk, hogy mi vitte őt, milyen vírus vagy milyen titokzatos betegség, hiszen Isten azok felett is hatalmas Úr. Én veszem el, mondja az Úr, aki adtam őt, aki eddig megtartottam, aki szolgálatba állítottam, aki élete útját és célját meghatároztam, és aki üdvét Krisztusban elvégeztem. Én, aki úgy tartom kezemben a világot, de az egyes ember életének sorsát is, hogy még egy hajszál sem eshet le fejetekről akaratom nélkül, én most elveszem. Én, aki eddig neked és a nagy gyülekezetnek boldogságul, örömmel adtam, aki másfél éven át szemeid gyönyörűségévé tettem: most elveszem.

Mi nagyon szeretnénk, ha az Úr azt is megmondaná, hogy miért veszi el, de Ő ezt most nem mondja meg. Nem mondja meg, mert mi ezt úgy sem tudnánk megérteni. Az én gondolataim magasabbak a ti gondolataitoknál, mondja a másik nagy próféta. Nem fogadnánk el, ha az Úr azt mondaná, hogy ez a lélek már alkalmas volt arra, hogy Krisztushoz menjen, nincs szüksége, hogy továbbra is a földi élet előkészítő iskolájában maradjon. Nem értenénk meg azt sem, ha Isten azt mondaná, hogy a mennyei szolgálatban volt rá szüksége, mert földi szolgálatát már elvégezte. Nem értenénk meg, ha Isten azt mondaná, hogy e lélek halála által még sokan fognak üdvösségre jutni. Nem fogadnánk el, ha azt mondaná, hogy azért enged meg ilyen nagy próbákat az övéi életében, hogy a világ meglássa azt a csodálatos erőt, amit csak Ő tud adni gyermekeinek. Nem értenénk meg, ha azt mondaná, hogy meg akar tanítani minket arra, hogy Ő akar a mi legnagyobb kincsünk lenni ebben az életben. Nem értenénk meg talán azt sem, hogy azért kellett most elvegye, hogy ezáltal egy sokkal nagyobb szenvedéstől mentse meg majd később. Az Úr nem indokolja meg, hogy miért veszi el. Nem is tartozik azzal, hogy igazolja tetteit előttünk. Legyen most számunkra elegendő azt hallani, hogy Ő veszi el, amikor Ő akarja. Férje meg is értette ezt, hisz ezt az ígét íratta a koszorúra: „Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úr neve.”

Ha pedig Isten vette el, akkor ott van a hit bizalma, hogy mind jó az, amit Isten tesz, még akkor is, ha az teljességgel érthetetlen a mi számunkra. Akármilyen nehéz is, de a hit kimondja: legyen meg a te akaratod!

Az Úr azonban nem csak azt mondja, hogy elveszem, hanem meghagyásai is vannak, hogy a gyászban mitévők legyünk, hogy miként viseljük azt. Ne sírj és ne jajgass, se könnyed ne hulljon, hatottakért való sírást ne tégy, hanem fohászkodj csöndesen. Bizony ez nagyon keménynek hangzik: ne sírj! Hát még sírni sem szabad? Hát el lehet azt várni egy férjtől, szülőktől, testvérektől, rokonoktól, barátoktól, hogy száraz szemmel menjenek haza egy ilyen koporsó mellől? Hát kő legyen az ember keblében szív helyett? Nem! Ilyet nem kíván az Úr, hisz maga az Úr Jézus Krisztus is könnyekre fakadt Lázár sírjánál, pedig Ő mindenkinél erősebb, mert Ő Isten Fia.

Az Úr azonban azt akarja, hogy hittel és Hozzá méltóan hordozzuk gyászunkat, hogy ne sírjunk, ne úgy bánkódjunk, mint akiknek nincs vigasztalásuk. Most már ne sírtatok, sírtatok már eleget, talán már mind elsírtatok könnyeiteket, a sírás helyett most tegyetek valami mást.

Most hadd szóljak személyesen hozzád, kedves gyászoló férj.

Fohászkodjál csöndesen. A nagy bánatban kerülni most még szorosabb közösségre az Úrral. A fohász, az ima által segíteni, tanácsolni, vezetni, hordozni akar. Ő mindent előkészít számodra, nála isteni erők teljessége van, Ő a maga erejével akar megajándékozni, mert most erőd felett való utad van, amin csak az Úr nagy erejével tudsz járni. Ezékielnek csodajelül kellett lennie, nem maradhatott néma, el kellett mondania mindenkinek, hogy az Úr mindenre erőt adott. Ha Isten gyermeke egy ilyen helyzetben összemlik, akkor azt kérdezi a világ: hát ez a te hited? Hát ilyen Istened van, aki nem tud téged megvigasztalni? Hát te csak tanítottad nekünk, hogy Ő ha megsebez, be is kötöz, de te nem tudsz erőt meríteni a tanításból? Ó, fohászkodjatok csöndesen te férje, szülei, testvérei, nővére és öccse, sógorok, sógornők, apósa, anyósa, keresztszülők, unokatestvérek és családjaik, azok akik Bergenyében, Panitban, Biharkeresztesen, Somosdon, Vársárhelyen, Hollandiában, Kanadában és még sok helyen lélekben velünk vagytok. Isten meghallgatta bizonyára imádságotokat, de másképp, mint ahogy mi azt kértük. Fohászkodjunk mind csöndesen a kis árváért, aki édesanyukáját csak fényképről és mások elbeszéléséből fogja ismerni és akinek nagyon fog hiányozni az édesanyai szeretet. Fohászkodjunk csöndesen, hogy egyetlen pillanatra se inogjunk meg Isten szeretetében, hogy e

nagy szenvedés kohójában még jobban megtisztuljon az életünk. Fohászkodjunk csöndesen, hogy a Vigasztaló Szentlélek töltsön be minket, hogy ne hagyjon árvául, hogy ne menjünk innen el mégsem kétségbeesve és reménytelenül. Isten csak 26 esztendő adott neki, de az a 26 esztendő nagyon szép és áldott volt. Higgyük azt, hogy neki ennyi volt kimérve, és hogy ő elvégezte azt, amire őt Isten elhívta. Így fejeződik be az ige: hogy megtudják, hogy én vagyok az Úr. Hisszük, hogy Ő az Úr életünk és halálunk felett, hogy nem ejtett ki minket a kezéből, hogy Ő ebben az emberi szemmel nézve tragikus halálesetben is meg tudja dicsőíteni magát. Hisszük, hogy Emese már jobb helyen van, mint mi, többet tud mint mi, már nem hitben jár, hanem látásban. Az ő élete és ez az ige vezessen minket is a menny felé, ahol hisszük, hogy végtelen boldogságban viszontlátjuk majd őt. Ámen.

(Elhangzott Domahidi Péterné temetésén.)

Benedek Elek

Téli ének

A nyájas őszenek vége, vége,
Lehervadt kertem minden éke.
Dértől fehérlik bokra,
Dalos madárka nem száll le rája,
Nem száll le rája.

Hol nemrég zengett víg madárdal,
Zord szél üvölt a kertem átal.
S ami levél volt még a fákon,
Szerteröpül a pusztaságon,
A pusztaságon.

Ó, szép kertem, mi lett tevéled,
Virágod, lombod, haj, mivé lett?
Lombnak, virágnak színe sárga,
Sóhajtva hull a hóba, sárba,
A hóba, sárba.

Az ég mi kék volt, s most mi szürke,
Varjak kárognak fent az űrbe:
Kár, kár – szól a halotti ének –
Elhervadni a falevélnek,
Szép falevélnek.

Gyászol a föld, gyászol az égbolt,
Mindennek vége, ami szép volt!
Vaj lesz-e még – kérdem szorongva –,
Ó, lesz-e még a fának lombja?
Lesz-e még lombja?

Lesz-e még virág – szorongva kérdem...
S ím, napsugár fénylik a légben!
Meleg nincs, ó, de világít,
Örülj, szívem, lesz még virág itt!
Lesz még virág itt!

Ünnepi műsor a Reformáció ünnepére

(Zene halkan: Mendelssohn: *Reformáció szimfónia.*)

(1. gyertya)

1. hang – Részletek a *Tanít a múlt* c. versből

„Ím összegyűltünk égő vágytól vonva,
Hogy együtt üljunk Jézusunk előtt;
Úgy összetört az élet terhe, gondja,
Hadd tartsunk itt most csendes pihenőt.
Mint szomjú szarvas hús forrás vizére,
Mint Izráel a szent templomba fel,
Úgy vágyik lelkünk éltető Igére,
Amelytől hisszük, újra szárnyra kel.

...

Most négyszáz éve, hogy a vak sötétben
Győzelmesen áttört a napsugár,
S akit fölébreszt, hogy maradna tétlen,
Mikor reá dicső, szent munka vár?!
A wittenbergi templomon kitéúzve,
Fényt szórnak szét a bátor „tétélek”,
S a szent ügyért, ha kell, halálba, tűzbe
Kész menni Luther, másképp nem tehet.”

(A szószókkal szemközti ajtóra valaki kiszegzi a 95 tételt, vagyis kalapáccsal a szegzés zaját imitálja, és közben egy kartonlapot függesztenek ki az ajtóra 95 TÉTEL felirattal.)

(2. gyertya)

2. hang – Németország, Wittenberg – 1517. október 31.

3. hang – „Dr. Luther Márton, a szabad művészetek és a teológia magisztere és rendes tanára Wittenbergben kész megvédeni az alábbi tétéleket: a bűnt egyedül Isten bocsáthatja meg... A hívek egész élete megtérés legyen...”

kórusban – Egyedül a Szentírás!
Egyedül a Hit!
Egyedül a Kegyelem!
Egyedül Krisztus!

4. hang – Luthert tanai miatt üldözték, de ő a máglyahalál árnyékában is hű maradt Isten tanításához, Wormsban az V. Károly német-római császár által összehívott birodalmi gyűlésen így felelt vallatói hóhér tekintete előtt sem hátrálva:

5. hang – „Visszavonja-e tanításait?”

6. hang (azonos a 3. hanggal) – „Nem. Hacsak azok alaptalanságát a Szentírásból ki nem mutatják. De nem is szabad lelkiismeretem és szabad meggyőződéselem ellen cselekednem. Itt állok, másként nem tehetek. Isten legyen segítségemre. Ámen.”

(3. gyertya)

7. *hang* – Genf – huszonhat éves a város nagyhírű reformátora. Francia földről menekült, útja máglyarakások és gyilkos tüzek között vezetett, hitéért, a Szentírás bátor hirdetéséért üldözik. Tudása felmérhetetlen; nemcsak az Újszövetséget tudja görögül idézni kifogástalanul, de kora minden tudományában járatos, a legfelkészültebb humanista tudósok egyike. Francia Svájc fővárosába már úgy érkezik, hogy megírta főművét, az *Institúciót* – a keresztyén vallás rendszerét, amely azóta is a református teológia szegeletköve.

8. *hang* – Baja Mihály *Ki volt Kálvin János?* c. verse:

„Ki volt Kálvin János? / Hogy ki volt tenéked
Kálvinista népem, / Te tudom, megérted

Mikor a hit napja / Elfogyott egészen
S halvány gyertyafénnyel / Pislogott az égen:

Szózatosszavára / Föltetszett a hajnal,
Megvitt a sötéttel, / Megküzdött a bajjal.

Nálunk is derengett / S csak virradtát vártuk:
Új hit zászlajához / Lelkesülten álltunk.

Eldobtuk a régit, / Mi bilincsbe gúzsolt,
Mit bántuk, a pápa / Akárhogy duruzsolt.

Bőjt, kolostor, kámzsa: / Hiábavalóság!
Élj s legyen vezéred / Hit, szeretet, jószág.

Mi magunkért ítél / Majd az Úr felettünk,
Szentek érdemével / Nincs mit dicsekednünk.

Jézus érdeméért, / Vére hullásáért,
Eltörli az Úr, mit / Büntetésül ránk mért.

Csak imádjuk Őt, nem / Ceremóniával:
Lélek és igazság / Szent áhítatával.

Ő letörli könnyét, / Kinek könnye csordul,
Míglen vándorutunk / Pitvarába fordul.

Színe látásával / Fiává becsültet,
Üdvösségre méltat / És jobbára ültet.

Hol van ez megírva? / A Könyvek Könyvébe,
Ez a mi hitünknek / A zsinórmértéke.

A Biblia így lett / Hitünk alapjává,

Örök igazságnak / Fundamentumává.
Így tanított Kálvin / Genfnek városába,
Ez a kálvinizmus / Igazi summája.

Tisza, Duna tája / Magyarok hazája:
Így lett magyar vallás / Kálvin igazsága.

Vészben és viharban / Négyszáz éve vélünk,
Őseinktől ránk szállt / Drága örökségünk.

Ünneplő zajában / Majd ama nagy napnak
Állítsunk emléket / Szívünkben a nagynek.

S kinek kő se jelzi / Nyugvó pora helyét:
Érezze a sírban / A lelkünk melegjét.

Üljünk le fohással / Sírja peremére
S mondjunk magyar áldást / Kálvin nagy nevére.

(a falra kivetíteni a Reformáció genfi emlékművének Bocskait mutató részletét)

9. *hang* – Kálvin városában ma egy emlékmű áll, a genfi egyetemmel szemközti domb alján egy emlékfal szobrai és domborművei idézik elénk a reformáció kimagasló személyiségeit. Bocskai István erdélyi fejedelem szablys alakját is ott találjuk, hirdeti az egész világnak a magyar reformációt.

10. *hang* – A magyar reformáció egyik leggyászosabb eseménye 1673-ban kezdődött, amikor is negyvenkét magyar protestáns prédikátort hurcoltak gályarabságra a Földközi-tengerre – de Ruyter holland tengernagy felszabadítása későn érkezett, kevesen éltek túl a megpróbáltatásokat.

11. *hang* – Milyen volt a gálya? – „A 17. századbeli gálya 36 méter hosszú és 6 méter széles földközi-tengeri hadihajó volt. Lehetett egy-két latin vitorlája is, de a fő hajtóereje az az 52 pár 10–10 méter hosszú evező volt, amelyet lapátonként 3–6 ember, összesen 200–200 elítélt bűnöző, vagy pénzen vett rabszolga vont, vérrel verejtékezve.

A kisebb hajókon a lapátokból csak egy sornyi volt, a nagyobbakon rézsútosan egymás fölött, három sornyit raktak. A raboknak napi húsz órát is kellett evezniük, állva, ki-peckelt szájjal, hogy ne üvölthessenek oly nagyon. Padjukhoz voltak láncolva, azon pihentek, aludtak s arról halálukig el nem mozdulhattak...

...Étkezéskor, olykor anélkül, hogy az evezést abbahagyták volna, az örök kikotorták a szájukból a rugós, körte alakú pecket, s ecetes-borsos kétszersültet tömködtek beléjük.” (Bottyán János: *Hitünk hősei*. 127.)

(Csendesen dúdolni a *Térj magadhoz drága Sion* c. éneket.)

12. *hang* – részlet Muraközy Gyula *A gályarabok énekelnek* c. verséből:

„...Sötét vizeken,
Fagyban, hidegben,
Fut-fut a gyászok jajgató hajója.
Vágja a habot,
A gályarabok
Ébredő dala harmatoz le róla.
Valami fájó, tépett
Zsolozsmás régi ének
Hozsánna! indul napkeletnek...
A gályarabok énelkelnek...”

13. hang – Hitvalló ősök harcoltak egykor, hogy ma szabadok, reformátusok lehessünk, DE...

14. hang – Bódás János: *Református Reformáció*:

Megőriztük a Hitvallást s az Igét
századokon át, tisztán és híven.
De csak könyvbe zárva! – mert szívunktól
nyelve, szelleme már-már idegen.
Nem éljük, amit vallunk, (mint az ősök)
utunkban a Lélek már nem vezet.
Bár mindnyájunk közös célja a Béke,
de utána a Pénz s az Élvezet.

Üresedik a templom, nincs imádság
asztalnál, ágyban, üzemben, mezőn.
Isten népére nem ismerhet immár
bennünk a világ. Rosszul áll a pör:
vádjait szaporítja ellenünk sok
millió „Minőségi Ellenőr” .
Úszunk az árral, számunkra is sorra
ezrével nőnek az uborkafák,
s kapaszkodunk, mert nagy erővel vonz a
fősvény, úrhatnám kispolgáriság.

A múlthoz képest hol van a minőség?
Hiába van papíron igazunk,
hiába mondjuk tisztán az Igét, ha
a cáfolata sokszor mi vagyunk!

Bizony, bizony a „Semper reformari”
ideje jött el s elsősorban ránk!
Nem szekta, „izmus”, Róma most a kérdés:
bennünk lobbanjon újra fel a Láng,
a szent Láng, ami őseinkben égett,
mitől sok fásult szív tüzet fogott
s áldozva szolgálták a hazát s a népet,

szerények, tiszták voltak, s boldogok.
Itt az idő, hogy a Lélek vezessen
s azt tegyük, mit az Úr *ma* ránk kiró:
nekünk kell újjászületnünk, úgy lesz csak
majd református reformáció!

(Mindenki az úrasztalához vonul)

15. hang – Ma így próbálnak a ...-i ifjak megújuló éneket zengeni ... (közben felgyűjtjük az összes villanyégőt).

421. ének: *Az egyháznak a Jézus a fundamentuma.*

1. Semmit ne bánkódjál, Krisztus szent serege,
Mert nem árthat néked senki gyűlölsége,
Noha e világnak rajtad dühössége,
De nem hágy szégyenben Krisztus ő Felsége.

2. Királyi nemzet vagy, noha te kicsin vagy,
Az Atya, Istennél bizony te kedves vagy;
Ő szent Fia által már te is fia vagy,
Minden dicsőségben, higgyed, hogy részes vagy.

3. Hogyha te igazán a Krisztusban bízol,
Higgyed, hogy lélekben Istennél gyarapszol,
Ha Krisztus véréből igaz hittel iszol:
Higgyed, hogy örökké meg nem szomjúhozol.

4. Akármint halásszon az ördög utánad,
Az ő tagjaiban dühösködjék rajtad,
Mind törrel, fegyverrel siessen utánad,
Ha Krisztusban bízol, higgyed, az sem árthat.,

5. Rajtad semmit sem fog a pogány ellenség,
Noha nehéz néked a rettenetesség;
Bátor koncra hányjon a hitlen ellenség:
Feltámaszt a Krisztus, néked nagy reménység.

6. Oltalmazza Krisztus az ő szent egyházát,
Miként a jó pásztor saját juhocskáját;
Valaki hallgatja a Krisztus mondását,
Viseli mindenkor szorgalmatos gondját.

7. Siess most mihozzánk, Krisztus, segélj minket,
A te szent igéddel neveljed hitünket
És te Szentlelkeddel bírjad életünket,
Hogy minden dolgunkban dicsérhessünk téged.

8. Igaz fogadásod és minden beszéded,
Nyilván vagyon immár minden dicsőséged;
Ne hagyd elpusztulni e kicsiny sereget,
Melyért a keresztfán váltál nagy gyötrelmet!

9. Nej nézzed, Úr Isten, e világ vakságát,
Te nagy jóvoltodról háládatlanságát,
A te igéd ellen ily nagy káromlását:
Nézzed a Krisztusnak ártatlan halálát.

10. Vedd el már mirólunk a sok ellenséget,
Vedd ki miközülünk a sok gyűlölséget;
Essenek szégyenbe minden ellenségink,
Kik dicsőségedet tagadják s nevetik.

11. Senkiben nem bízik az anyaszentegyház,
Hanem csak tebenned, ki minket oltalmaz,
És igazságoddal mindenkoron táplálsz,
Te szent sebeiddel minket megvigasztalsz.

12. Hálát adunk néked, mennybéli nagy Isten,
Ki vagy egy szentségben és három személyben.
Ne hagyj elrettennünk keserűségünkben,
Halálunk óráján ne essünk kétségben!

Szkhárosi Horvát András, 1549 előtt

(A gyülekezet együtt énekli a 178. éneket – *Erős várunk nekünk az isten...*)

Összeállította:
Lengyelné Püsök Sarolta

Benedek Elek

Ne bánts a fát!

Ne bánts a fát, hisz ő is érez,
Szép gyöngén nyúlj a leveléhez.
Ágát ne törd, lombját ne tépjed,
Hadd annak, ami: épnek, szépnek,
Szeresd a fát!

Édes gyümölcsét várva-várod,
S te mégis letörnéd a virágot?
Szegény virág gyorsan elszárad,
S te bánkódnál majd, késő bánat,
Ne bánts a fát!

Fa lombja küzd viharban, vészben,
Lám meg se ring madárka fészke.
Fáradt ha vagy, leülsz alája,
S elszenderít madár danája,
Szeresd a fát!

Anyá ő is, minden levélke
Egy-egy gyermek, gonddal nevelve,
És gyermek minden ágacskája,
Szeretettel tekints fel rája,
Ne bánts a fát!

Azoknak, kik fákat ültetének,
Sírjára szálljon hálaének.
Ásóval is költők valának,
Szép lombos fákról álmodának,
Szeresd a fát!